

วิสาหกิจ
ชุมชน

กลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย

โครงการ “การพัฒนานักวิจัยและการวิจัยเชิงปฏิบัติการไตรภาคีเพื่อยกระดับวิสาหกิจชุมชนระยะที่ 1: ภาคเหนือตอนบน”
สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร และคณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

มิถุนายน 2548

ที่ปรึกษาโครงการ

ดร. กฤษณพงศ์ กีรติกร

คณะวิจัย

หัวหน้าโครงการ

รศ. ดร. อารี วิบูลย์พงศ์^{1/ 2/}

หัวหน้าโครงการร่วม

อาจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์^{2/ 3/}

นักวิจัยส่วนกลาง

อาจารย์วีรศักดิ์ สมยานะ^{4/}

นักวิจัยวิสาณกิจชุมชน

ไพณี ทองน้อย^{5/}

ผู้ช่วยนักวิจัย

รัตนา แก้วเสน^{2/}

^{1/} ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

^{2/} ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

^{3/} คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

^{4/} คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

^{5/} กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

คำนำ

รายงานนี้เป็นงานวิจัยเชิงกรณีศึกษาอันเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย “การพัฒนานักวิจัยและการวิจัยเชิงปฏิบัติการไตรภาคีเพื่อยกระดับวิสาหกิจชุมชน ระยะที่ 1: ภาคเหนือตอนบน” ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง เพื่อสร้างนักวิจัยวิสาหกิจชุมชนรุ่นใหม่โดยผ่านกระบวนการวิจัย ประการที่สอง เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ยกระดับผลิตภาพ เพิ่มประสิทธิภาพ และความเข้มแข็งอย่างเป็นรูปธรรมทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กรของกลุ่มธุรกิจ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการหัตถกรรมและอาหารแปรรูปพื้นบ้าน อันจะส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของหน่วยประกอบการ รวมทั้งการจ้างงานในท้องถิ่น และประการที่สาม เพื่อนำข้อมูลจากผลการศึกษาไปประกอบการวางแผนพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและขยายผลไปสู่ภาคอื่นๆ

รายงานฉบับนี้เป็นหนึ่งใน 63 เรื่อง ซึ่งมุ่งศึกษาในระดับจุลภาค คือ ระดับวิสาหกิจ โดยมีคณาจารย์ นักวิชาการและผู้ช่วยนักวิจัย จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยในเครือข่าย เป็นคณะวิจัยหลัก ทำหน้าที่เป็นนักวิจัยที่เลี้ยงให้กับนักวิจัยวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายปฏิบัติของหน่วยงานสนับสนุนในพื้นที่ (เจ้าหน้าที่จากกรมการพัฒนาชุมชน) และมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือผู้ประกอบการเป็นนักวิจัยร่วม ซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลและเป็นผู้รับประโยชน์จากผลงานวิจัยนี้โดยตรง งานวิจัยนี้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย ทั้งนี้เพื่อให้ได้บทเรียนจากความสำเร็จ หรือปัญหาอุปสรรคของกลุ่มฯ อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางปรับปรุงธุรกิจของกลุ่มฯ เป็นสำคัญ

คณะวิจัยขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย ผู้อำนวยการฝ่ายชุมชนและสังคม ซึ่งให้การสนับสนุนโครงการเป็นอย่างดี และได้ประสานให้เกิดความร่วมมือกับกรมการพัฒนาชุมชน ขอขอบคุณท่านอธิบดี นายชัยสิทธิ์ โหตระกิตย์ รองอธิบดี นายวิฑูรย์ มนต์เชื้อศิริ และเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกรมฯ ที่ได้เล็งเห็นความสำคัญของโครงการและกรุณาให้การสนับสนุนและร่วมแก้ไข ปัญหา อุปสรรคของงานให้สำเร็จลุล่วงมาด้วยดี

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณคณะกรรมการ และสมาชิกในกลุ่มฯ ที่ให้การต้อนรับเป็นอย่างดีและร่วมรวบรวมข้อมูล ตลอดจนตอบข้อสงสัยด้วยความเต็มใจ รายงานฉบับนี้ไม่อาจเกิดขึ้นได้โดยปราศจากความร่วมมือของกลุ่มฯ ตลอดจนการอนุญาตให้เสนอรายงานได้ตามความเป็นจริง

คณะวิจัย

มิถุนายน 2548

สารบัญ

	หน้า
คณะวิจัย	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ง
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	1
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.4 ขอบเขตการศึกษา	2
1.5 ระเบียบวิธีการวิจัย	2
1.5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	2
1.5.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง และพื้นที่ศึกษา	3
1.5.3 วิธีวิเคราะห์	3
1.6 ทบทวนเอกสาร	8
1.6.1 แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน	8
1.6.2 กลุ่มและกระบวนการกลุ่ม	13
บทที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน	15
2.1 สภาพทางภูมิศาสตร์	15
2.1.1 สภาพทางกายภาพ	15
2.1.2 การสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก	15
2.2 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน	16
2.3 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ	16
2.3.1 สภาพทางสังคม	16
2.3.2 สภาพทางเศรษฐกิจ	17
2.4 วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่	18
2.5 ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน	18
2.6 การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านและสภาพปัญหา	19

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.6.1 การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้าน	19
2.6.2 สภาพปัญหาและการแก้ไข	19
2.7 ศักยภาพการพัฒนาหมู่บ้าน	19
บทที่ 3 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มฯ	21
3.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มฯ	21
3.1.1 ชื่อสถานประกอบการ	21
3.1.2 สถานที่ตั้ง	21
3.1.3 ผู้นำคนสำคัญของกลุ่มฯ	21
3.2 ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของกลุ่มฯ	22
3.3 บทบาทของกลุ่มฯ ต่อชุมชน	22
3.4 การจัดการองค์กรและการบริหารงานของกลุ่มฯ	22
3.4.1 การบริหารและจัดการองค์กรของกลุ่มฯ	22
3.4.2 ปัญหาการจัดการองค์กรของกลุ่มฯ	25
3.5 แหล่งให้ความสนับสนุนและความช่วยเหลือแก่กลุ่มฯ	25
บทที่ 4 การผลิตและเทคโนโลยีการผลิต	27
4.1 ผลิตภัณฑ์	27
4.2 การบริหารการผลิตและการวางแผนการผลิต	27
4.2.1 การบริหารการผลิต	27
4.2.2 การวางแผนการผลิต	27
4.3 การจัดหาปัจจัยการผลิต	28
4.3.1 วัตถุดิบ	28
4.3.2 วัสดุและอุปกรณ์การผลิต	29
4.3.3 บรรจุภัณฑ์	30
4.3.4 โรงเรือน	30
4.3.5 การตรวจสอบคุณภาพและการเก็บรักษาปัจจัยการผลิต	31
4.4 แรงงานและการจ้างงาน	31
4.4.1 การใช้แรงงานในการผลิต	31
4.4.2 การจ้างงาน	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.5 ต้นทุนและผลตอบแทน	32
4.6 กรรมวิธีการผลิต	34
4.7 การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต	36
4.8 สภาพและผังของสถานที่ผลิต	36
4.9 การจัดการของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต	36
4.10 การควบคุมและการตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์	37
4.11 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต	37
4.11.1 ปัญหาด้านการผลิต	37
4.11.2 ความต้องการทางการผลิตของกลุ่มฯ	37
บทที่ 5 การตลาด	39
5.1 การบริหารการตลาดและการวางแผนการตลาด	39
5.1.1 การบริหารการตลาด	39
5.1.2 การวางแผนการตลาด	39
5.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์	39
5.3 ช่องทางการจัดจำหน่าย	40
5.4 ราคาและการตั้งราคา	44
5.5 การส่งเสริมการขาย	47
5.5.1 วิธีการรักษาลูกค้าเก่า	47
5.5.2 วิธีการหาลูกค้าลูกค้าใหม่	47
5.6 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด	47
5.6.1 ปัญหาด้านการตลาด	47
5.6.2 ความต้องการทางการตลาดของกลุ่มฯ	47
บทที่ 6 การเงิน	49
6.1 การบริหารการเงินและการวางแผนการเงิน	49
6.1.1 การบริหารการเงิน	49
6.1.2 การวางแผนการเงิน	49
6.2 แหล่งเงินทุน	49
6.3 ผลการดำเนินงานและสถานภาพทางการเงิน	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.3.1 ผลการดำเนินการ	50
6.3.2 สถานภาพทางการเงิน	52
6.4 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการเงิน	54
6.4.1 ปัญหาด้านการเงิน	54
6.4.2 ความต้องการทางการเงินของกลุ่มฯ	54
บทที่ 7 SWOT Analysis และศักยภาพการดำเนินงานของกลุ่มฯ	55
7.1 จุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรค และโอกาส (SWOT Analysis ของกลุ่มฯ)	55
7.1.1 จุดแข็ง	55
7.1.2 จุดอ่อน	56
7.1.3 โอกาส	57
7.1.4 ข้อจำกัด	57
7.2 ศักยภาพการดำเนินการของกลุ่มฯ	57
7.2.1 ศักยภาพการจัดการองค์กรของกลุ่มฯ	57
7.2.2 ศักยภาพของผลิตภัณฑ์	58
7.2.3 ศักยภาพการผลิต	60
7.2.4 ศักยภาพทางการตลาด	60
7.2.5 ศักยภาพทางการเงิน	60
บทที่ 8 บทสรุป	63
8.1 สรุปผลการศึกษา	63
8.1.1 การจัดการองค์กร	63
8.1.2 การผลิต	63
8.1.3 การตลาด	64
8.1.4 การเงิน	64
8.2 ศักยภาพการพัฒนา	64
8.3 ข้อเสนอแนะการปรับปรุง	64
8.3.1 การจัดการองค์กร	64
8.3.2 การผลิต	65

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
8.3.3 การตลาด	65
8.3.4 การเงิน	65
เอกสารอ้างอิง	66
ภาคผนวก ก. รูปภาพ	67
ภาคผนวก ข. การคำนวณต้นทุนและอัตราส่วนทางการเงิน	
ภาคผนวก ค. ต้นทุนและผลตอบแทน	
ผู้ร่วมโครงการวิจัย	
รายชื่อรายงานวิจัยและเอกสารของโครงการ	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 จำนวนประชากรบ้านดอนตัน จำแนกตามช่วงอายุ	16
2.2 ระดับการศึกษาของประชากรบ้านดอนตัน	17
2.3 การรวมกลุ่มภายในหมู่บ้าน	17
2.4 ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน	18
3.1 ประวัติของคณะกรรมการกลุ่มฯ	24
3.2 แหล่งให้ความสนับสนุนกลุ่มฯ	26
4.1 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม	27
4.2 การจัดหาวัตถุดิบของกลุ่มฯ	29
4.3 การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์และโรงเรือนของกลุ่มฯ	30
4.4 ค่าจ้างแรงงานในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย	32
4.5 วัตถุดิบและอุปกรณ์การผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย	35
5.1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์	40
5.2 ช่องทางการจำหน่ายของผลิตภัณฑ์	41
5.3 ราคาและการตั้งราคา	46
6.1 แหล่งเงินทุนของกลุ่มฯ	50
6.2 ผลการดำเนินของกลุ่มฯ	51
7.1 ศักยภาพของผลิตภัณฑ์	59
7.2 อัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย	61

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
3.1 ที่ตั้งของสถานประกอบการ	21
3.2 โครงสร้างองค์กรของกลุ่มฯ	23
5.1 ช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่มฯ	41
5.2 ช่องทางการจำหน่ายไม้กวาดด้ามถักลาย	42
5.3 ช่องทางการจำหน่ายไม้กวาดด้ามเปลือย	43
5.4 ช่องทางการจำหน่ายไม้กวาดเอนกประสงค์	43

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของการศึกษา

สถานการณ์ความยากจนที่เกิดขึ้นกับประชาชนภายในประเทศ ทำให้นโยบายของรัฐบาลในสมัย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร มีแนวคิดด้านการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นกิจกรรมสร้างรายได้รูปแบบหนึ่ง ที่มีขนาดเล็กกว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยผลผลิตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นจากทรัพยากรของชุมชน มีรูปแบบการจัดการสมัยใหม่ เป็นกิจการของชุมชน โดยคนในชุมชน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพึ่งตนเอง และพึ่งพากันและกันของชุมชน ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก สร้างอาชีพที่ยั่งยืน และรายได้ที่มั่นคงให้แก่คนในชุมชน

กลุ่มอาชีพเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้ มีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเองและครอบครัว ช่วยให้คนรู้จักช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือผู้อื่น เกิดพัฒนาด้านการรวมกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคม มีการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค รวมถึงการสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนให้ยั่งยืน ซึ่งจะนำไปสู่วิสาหกิจชุมชนในการแก้ไขปัญหาความยากจน

งานวิจัยนี้ได้ศึกษากรณีของ กลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย บ้านดอนตัน หมู่ที่ 8 ตำบลป่าซาง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา เป็นกลุ่มอาชีพกลุ่มหนึ่งที่รวมตัวกันขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ และการส่งเสริมให้คนในชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานแบบมีส่วนร่วม จากการดำเนินงานของกลุ่มฯ มีเป้าหมายเพื่อการพึ่งตนเองทำให้พอกินพอใช้ในครัวเรือนและชุมชน ใช้ทุนของชุมชน เช่น ภูมิปัญญา แรงงาน และทรัพยากร ในการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะและสร้างผลประโยชน์ให้แก่ชุมชน อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของกลุ่มฯ ยังมีปัญหาอยู่บ้างทั้งด้านการผลิต การจัดการองค์กร การตลาด และการจัดการด้านการเงิน ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจศึกษาการบริหารจัดการงานของกลุ่มฯ ทั้งด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กร รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้เข้าใจสถานการณ์การดำเนินงานของกลุ่มฯ และเป็นประโยชน์โดยตรงต่อกลุ่มฯ และวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ ได้นำข้อมูลไปปรับใช้เพื่อหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพขีดความสามารถในการแข่งขัน และความเข้มแข็งทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กร อันจะส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของหน่วยประกอบการและการจ้างงานในท้องถิ่น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อหาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพ ขีดความสามารถในการแข่งขัน และความเข้มแข็งทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดองค์กรของกลุ่มไม้กวาดด้ามถักลายอันจะส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของกลุ่มฯ และการจ้างงานในท้องถิ่น

เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เฉพาะกล่าวคือ

1. เพื่อทราบถึงสภาพปัจจุบันและพัฒนาการของกลุ่มฯ

2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างของกลุ่มฯ ในประเด็นต่าง ๆ อาทิ โครงสร้างการผลิต โครงสร้างการตลาด โครงสร้างทางการเงิน การระดมทุน ลักษณะการประกอบการหรือการดำเนินธุรกิจ รูปแบบการจัดการองค์กร เทคโนโลยีการผลิต/แปรรูป การเงิน รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของกลุ่มฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งหมายรวมไปถึงเทคโนโลยีที่มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. เพื่อชี้ให้เห็นถึงศักยภาพในการขยายธุรกิจและขยายตลาดของกลุ่มฯ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจอย่างชัดเจนถึงสถานการณ์การดำเนินงาน และศักยภาพของกลุ่มฯ ในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการจัดการองค์กร การบริหารการผลิต การจัดการการตลาด และการจัดการการเงิน ซึ่งเป็นประโยชน์โดยตรงต่อกลุ่มฯ เพื่อพิจารณานำข้อมูลในแต่ละด้านและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ไปปรับใช้เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาลำดับจุดอ่อน และเสริมจุดแข็งของกลุ่มฯ อันจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ และขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มฯ รวมทั้งยกระดับรายได้ของสมาชิกและคนในชุมชน

2. กลุ่มฯ มีความเข้าใจตนเองทั้งจุดอ่อน จุดแข็ง ได้เรียนรู้การวิเคราะห์สถานการณ์ภายนอก และสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ในการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ได้ดีขึ้น อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการให้เกิดผลและมีความยั่งยืน

3. ข้อมูลจากการศึกษานี้สามารถนำไปปรับใช้กับวิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ เพื่อหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ ขีดความสามารถในการแข่งขัน และความเข้มแข็งทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดการองค์กร อันจะส่งผลต่อการยกระดับรายได้ของหน่วยประกอบการและการจ้างงานในท้องถิ่น

4. ข้อมูลของกลุ่มฯ จะถูกนำมาประมวลร่วมกับข้อมูลของหน่วยประกอบการอื่น ๆ อีก 62 ราย ซึ่งเข้าร่วมในโครงการวิจัยฯ (โครงการพัฒนานักวิจัยและการวิจัยเชิงปฏิบัติการไตรภาคีเพื่อยกระดับวิสาหกิจชุมชนระยะที่ 1: ภาคเหนือตอนบน) เพื่อวิเคราะห์ในเชิงมหภาคให้เห็นถึงภาพรวมของอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้านและอุตสาหกรรมอาหารแปรรูปพื้นบ้าน

1.4 ขอบเขตการศึกษา

งานวิจัยในส่วนนี้เป็นการศึกษาแบบเจาะลึกเป็นรายหน่วยประกอบการและรายผลิตภัณฑ์ในลักษณะกรณีศึกษา กลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย ตำบลป่าซาง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ทั้งนี้เพื่อทราบถึงสถานการณ์การดำเนินงานและศักยภาพในด้านต่าง ๆ รวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่แท้จริงและชัดเจนของกลุ่มฯ

1.5 ระเบียบวิธีการวิจัย

1.5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษานี้มุ่งเน้นการเก็บข้อมูลภาคสนามเป็นสำคัญ ซึ่งได้จากการสำรวจและการสัมภาษณ์เจาะลึกจากกลุ่มฯ โดยมีกลุ่มฯ เป็นผู้ร่วมกระบวนการวิจัยและให้ข้อมูลตลอดระยะเวลาของการดำเนินงาน (Participatory research) ประกอบกับวิธีการสังเกตการณ์ โดยเยี่ยมสัมภาษณ์กลุ่มฯ หลายครั้ง (multiple visits)

1.5.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง และพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษา

การศึกษานี้ได้เลือกศึกษาในพื้นที่หมู่บ้านคอนตัน ตำบลป่าซาง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ซึ่งเป็นพื้นที่หนึ่งในภาคเหนือตอนบน และเป็นพื้นที่ศึกษาของโครงการวิจัยฯ

หน่วยประกอบการที่เลือกศึกษา

การศึกษานี้ได้เลือกศึกษา กลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย เนื่องจากเป็นกลุ่มชุมชนที่สามารถเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาได้ เป็นกลุ่มฯ ที่ต้องการส่งเสริมให้คนในชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานแบบมีส่วนร่วม อีกทั้งเป็นกลุ่มฯ ที่มีความต้องการเข้าร่วมโครงการและมีความประสงค์ที่จะพัฒนาธุรกิจของตนเอง มีความใฝ่เรียนรู้ และต้องการร่วมเป็นส่วนหนึ่งของคณะวิจัย ทั้งนี้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ซึ่งเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาทอผ้าทอถิ่นของโครงการวิจัยฯ เป็นผู้คัดสรรหน่วยประกอบการที่มีความพร้อมและยินดีเข้าร่วมโครงการ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากลุ่มฯ จะมีการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด จนปัจจุบันตลาดของกลุ่มฯ ได้ขยายกว้าง แต่การดำเนินงานยังคงมีปัญหาด้านการผลิต การตลาด การเงิน และการจัดการองค์กร ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจศึกษาการบริหารจัดการงานของกลุ่มฯ ในทุกด้าน เพื่อหาแนวทางการพัฒนากลุ่มฯ ให้ดียิ่งขึ้น และเป็นตัวอย่างให้แก่วิสาหกิจชุมชนอื่น ๆ ต่อไป

ผลิตภัณฑ์ที่เลือกศึกษา

การศึกษานี้ได้เลือกศึกษา ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดด้ามถักลาย ซึ่งเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ไม้กวาดมีลวดลายสวยงามและเพิ่มประโยชน์ในการใช้สอยมากขึ้น จนได้รับการคัดสรรเป็นหนึ่งในผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล 3 ดาว ระดับภาค อีกทั้งการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ทำให้คนในชุมชนมีงานทำ สร้างรายได้เสริม และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

1.5.3 วิธีวิเคราะห์

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบเจาะลึกเป็นรายหน่วยประกอบการและรายผลิตภัณฑ์ในลักษณะกรณีศึกษา ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างการจัดองค์กร การบริหารงาน โครงสร้างการผลิต โครงสร้างการตลาด และโครงสร้างทางการเงิน รวมถึงศักยภาพทางด้านต่าง ๆ ของหน่วยประกอบการ

ในการศึกษาโครงสร้างแต่ละด้านของหน่วยประกอบการ มีระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

โครงสร้างการจัดองค์กรและการบริหารงาน

การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการจัดองค์กรและการบริหารงาน กลุ่มฯ แต่ละกลุ่มฯ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของกลุ่มฯ ปรัชญาและวัตถุประสงค์การจัดตั้ง และลักษณะของกลุ่มฯ การศึกษาครอบคลุมรูปแบบการจัดองค์กร ขนาดของกลุ่มฯ โดยพิจารณาจากจำนวนสมาชิก ลักษณะการกระจายการถือหุ้น และความสอดคล้องกันระหว่างหน้าที่ตามตำแหน่งงานกับงานที่ปฏิบัติจริง ปรัชญาพื้นฐานของการดำเนินธุรกิจของกลุ่มฯ และพิจารณาการดำเนินงานว่าสอดคล้องกับปรัชญาที่ตั้งไว้เพียงไร และเพราะเหตุใด ทั้งนี้เพื่อประเมินความเป็น “วิสาหกิจชุมชน” ของกลุ่มฯ โดยใช้ลักษณะ 7 ประการของ “วิสาหกิจชุมชน” (เสรี พงศ์พิศ, 2546) เป็นฐาน

โครงสร้างการผลิต

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการผลิตนั้น จะประกอบด้วยความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ การคัดคุณภาพของวัตถุดิบ การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีการผลิต ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิต และความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต รวมถึงศักยภาพของผลิตภัณฑ์ อันประกอบด้วย ศักยภาพในการทำกำไรต่อหน่วย ศักยภาพทางด้านยอดขาย และศักยภาพทางด้านยอดขายรวมและกำไรรวม (ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ, 2547)

- 1) ชนิดและสัดส่วนของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด เพื่อแสดงถึงความหลากหลายของผลิตภัณฑ์
- 2) การคัดคุณภาพของวัตถุดิบ การควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และเทคโนโลยีการผลิต จะศึกษาโดยกลุ่มฯ ให้ข้อมูล และเจ้าหน้าที่สังเกตการณ์ว่ามีวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติอย่างไร
- 3) ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิต

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตจะใช้วิธีการคำนวณดังนี้

 1. ต้นทุนรวมต่อครั้งการผลิต

$$\text{ต้นทุนรวมต่อครั้ง} = \text{ต้นทุนผันแปรต่อครั้ง} + \text{ต้นทุนคงที่ต่อครั้ง}$$
 2. ต้นทุนต่อหน่วย

$$\text{ต้นทุนต่อหน่วย} = \text{ต้นทุนรวมต่อครั้ง} / \text{ปริมาณการผลิตต่อครั้ง}$$
 3. ผลตอบแทนสุทธิต่อครั้งการผลิต

$$\text{ผลตอบแทนสุทธิต่อครั้งการผลิต} = \text{รายได้รวมต่อครั้ง} - \text{ต้นทุนรวมต่อครั้ง}$$
 4. ผลตอบแทนสุทธิต่อหน่วย

$$\text{ผลตอบแทนสุทธิต่อหน่วย} = \text{ผลตอบแทนสุทธิต่อครั้ง} / \text{ปริมาณการผลิตต่อครั้ง}$$
 5. ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรต่อครั้ง

$$\text{ผลตอบแทนเหนือต้นทุนผันแปรต่อครั้ง} = \text{รายได้รวมต่อครั้ง} - \text{ต้นทุนผันแปรต่อครั้ง}$$
- 4) ความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต ได้จากการให้ข้อมูลของหน่วยประกอบการแต่ละราย
- 5) ศักยภาพในการทำกำไรต่อหน่วย

การศึกษากำไรต่อหน่วย ประกอบด้วย อัตรากำไรต่อราคาขาย และอัตรากำไรต่อต้นทุน

 1. อัตรากำไรต่อราคาขาย

$$\text{อัตรากำไรต่อราคาขาย} = (\text{กำไรต่อหน่วย} / \text{ราคาขายต่อหน่วย}) \times 100$$
 2. อัตรากำไรต่อต้นทุน

$$\text{อัตรากำไรต่อต้นทุน} = (\text{กำไรต่อหน่วย} / \text{ต้นทุนต่อหน่วย}) \times 100$$
- 6) ศักยภาพทางด้านยอดขาย

การศึกษาศักยภาพทางด้านยอดขายนั้น พิจารณาจากยอดขายต่อปี เพื่อพิจารณาแนวโน้มยอดขายต่อปี = ยอดขายรวมตลอดปีของผู้ประกอบการแต่ละราย

7) ศักยภาพทางด้านยอดขายรวมและกำไรรวม

การศึกษาศักยภาพทางด้านยอดขายรวมและกำไรรวมประกอบด้วย ยอดขายผลิตภัณฑ์หลักต่อปี อัตรายอดขายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) หลัก ต่อยอดขายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ทั้งหมด อัตรากำไรจากอาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ต่อยอดขายทั้งหมดของกิจการ ยอดขายรวมต่อปี และยอดขายผลิตภัณฑ์อื่นทุกชนิดที่ไม่ใช่อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ต่อปี ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์หลัก หมายถึง ผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ที่มีศักยภาพมากที่สุดของหน่วยประกอบการ และมีการผลิตเป็นระยะเวลานานพอสมควร

1. ยอดขายผลิตภัณฑ์หลักต่อปี (ในอดีตถึงปัจจุบัน ถ้ามีข้อมูล)
 - = ยอดขายผลิตภัณฑ์หลักตลอดปีของหน่วยประกอบการแต่ละราย
2. ยอดขายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) หลัก ต่อยอดขายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ทั้งหมด
 - = (ยอดขายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) หลักต่อปี / ยอดขายผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) รวมต่อปี) $\times$ 100
3. อัตรากำไรจากอาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ต่อยอดขายทั้งหมดของกิจการ
 - = (กำไรจากอาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ต่อปี / ยอดขายทั้งหมดของกิจการต่อปี) $\times$ 100
4. ยอดขายรวมต่อปี
 - = ยอดขายรวมทั้งปีของหน่วยประกอบการแต่ละราย
5. ยอดขายผลิตภัณฑ์อื่นทุกชนิดที่ไม่ใช่อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) ต่อปี
 - = ยอดขายผลิตภัณฑ์อื่นทุกชนิดที่ไม่ใช่อาหารแปรรูป (หรือ หัตถกรรม) รวมทั้งปีของหน่วยประกอบการแต่ละราย

โครงสร้างทางการเงิน

การศึกษาถึงโครงสร้างการเงินนั้น ประกอบด้วยการศึกษาเกี่ยวกับ การตัดสินใจในด้านการบริหารการเงิน การจัดทำบัญชี การกู้ยืมเงิน การวางแผนการใช้เงินทุน และศักยภาพทางการเงิน

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับ การตัดสินใจในด้านการบริหารการเงิน การจัดทำบัญชี การกู้ยืมเงิน และการวางแผนการใช้เงินทุนนั้น จะใช้ข้อมูลรายหน่วยประกอบการนำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนา และสรุปเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับใช้พิจารณาประกอบกับข้อมูลด้านศักยภาพทางการเงิน (ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์ และคณะ, 2547)

การศึกษาศักยภาพทางการเงินนั้น จะมีการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน ดังนี้

1) **อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)** ซึ่งชี้ให้เห็นถึงสภาพคล่องระยะสั้นของธุรกิจ ประกอบด้วยอัตราส่วนดังต่อไปนี้

1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (หรืออัตราส่วนเดินสะพัด)
 - = สินทรัพย์หมุนเวียน / หนี้สินหมุนเวียน (current ratio)
 - = CA / CL (เท่า)

2. อัตราส่วนสภาพคล่องระยะสั้น (หรืออัตราส่วนทุนหมุนเวียน หรืออัตราส่วนจับปล้น) (Acid Test Ratio หรือ Quick Ratio)

$$= (\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงคลัง}) / \text{CL} = \text{สินทรัพย์สภาพคล่อง} / \text{CL} \quad (\text{เท่า})$$

3. อัตราส่วนสภาพคล่องของกระแสเงินสด (Cash Flow Liquidity Ratio)

$$= (\text{เงินสด} + \text{หลักทรัพย์} + \text{กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน}) / \text{CL} \quad (\text{เท่า})$$

4. เงินทุนหมุนเวียนสุทธิ (Net Working Capital) = CA – CL (บาท)

2) อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Activity / efficiency Ratio)

อัตราส่วนต่อไปนี้ชี้ให้เห็นประสิทธิภาพและสภาพคล่องระยะยาวของธุรกิจ ซึ่งประกอบด้วย

1. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า (Accounts Receivable Turnover Ratio)

$$= \text{ยอดขายเชื่อ} / \text{ลูกหนี้การค้าเฉลี่ย} \quad (\text{ครั้ง หรือ รอบ})$$

2. ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้ (Average Collection Period)

$$= 365 \text{ วัน} / \text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า} \quad (\text{วัน})$$

3. อัตราการหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า

$$= \text{ยอดซื้อเชื่อ} / \text{เจ้าหนี้การค้าเฉลี่ย} \quad (\text{ครั้ง หรือ รอบ})$$

4. ระยะเวลาเฉลี่ยในการชำระหนี้

$$= 365 / \text{อัตราการหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า} \quad (\text{วัน})$$

5. อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (Inventory Turnover Ratio)

$$= \text{ต้นทุนสินค้าขาย} / \text{สินค้าคงคลังเฉลี่ย} \quad (\text{ครั้ง หรือ รอบ})$$

6. อายุสินค้า หรือระยะเวลาที่เก็บสินค้าไว้ก่อนขาย (Inventory Turnover in days)

$$= 365 \text{ วัน} / \text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง} \quad (\text{วัน})$$

7. 1 รอบธุรกิจ (Operating Cycle)

$$= \text{ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้} + \text{อายุสินค้า} \quad (\text{วัน})$$

8. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด (Total Asset Turnover Ratio)

$$= \text{ยอดขาย} / \text{สินทรัพย์ทั้งหมด} \quad (\text{ครั้ง หรือ เท่า})$$

$$= S / \text{Total Asset หรือ } S / (CA + FA)$$

9. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets Turnover Ratio)

$$= \text{ยอดขาย} / \text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิ} \quad (\text{ครั้ง หรือ เท่า})$$

$$= S / FA$$

3) อัตราส่วนแสดงความสามารถในการกู้ยืม หรือความเสี่ยงในการกู้ยืม

(Debt Ratio or Leverage Ratio)

1. อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ทั้งหมด (Debt Ratio)

$$= (\text{หนี้สินทั้งหมด} / \text{สินทรัพย์ทั้งหมด}) \times 100\%$$

2. หนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E)

$$= \text{หนี้สิน} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น} \quad (\text{เท่า})$$

3. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อเงินลงทุนรวม (Long – Term Debt/Total Capitalization)

$$= \frac{\text{หนี้ระยะยาว}}{(\text{หนี้ระยะยาว} + \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น})} \quad (\text{เท่า})$$

4. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Times Interest Earning or Interest Coverage Ratio)

$$= \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{ดอกเบี้ยจ่าย}}{= \text{EBIT} / \text{I}} \quad (\text{เท่า})$$

5. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายประจำ

(Fix Charge Coverage Ratio)

$$= \frac{\text{EBIT}}{[\text{I} + \frac{(\text{เงินต้น} + \text{เงินปันผล} + \text{เงินกองทุนจม})}{(1 - \text{อัตราภาษีเงินได้})}]}$$

6. Degree of Financial Leverage

$$= \frac{\text{EBIT}}{(\text{EBIT} - \text{I})} = \text{EBIT} / \text{EBT} \quad (\text{เท่า})$$

4) อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)

1. อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (Net Profit Margin)

$$= \frac{\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี} / \text{ยอดขาย}}{\times 100\%}$$

$$= \frac{(\text{EAT} / \text{S})}{\times 100\%}$$

2. อัตราส่วนกำไรเบื้องต้นต่อยอดขาย (Gross Profit Margin)

$$= \frac{(\text{GP} / \text{S})}{\times 100\%}$$

3. อัตราการจ่ายเงินปันผล (Dividend Payout Ratio)

$$= \frac{(\text{เงินปันผลต่อหุ้น} / \text{กำไรสุทธิต่อหุ้น})}{\times 100\%}$$

5) อัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึง อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร

(Profitability Ratio) และผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน (Return to Investors)

1. อัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน (Return on Investment: ROI)

$$= \frac{(\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี} / \text{สินทรัพย์รวม})}{\times 100\%}$$

$$= \frac{(\text{EAT} / \text{Total Assets})}{\times 100\%}$$

$$= ((\text{EAT}/\text{S}) \times (\text{S}/\text{TA})) \times 100\%$$

2. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Assets: ROA)

$$= \frac{(\text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{สินทรัพย์รวม})}{\times 100\%}$$

$$= \frac{(\text{EBIT} / \text{Total Assets})}{\times 100\%}$$

3. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE)

$$= \frac{(\text{กำไรสุทธิหลังหักภาษี} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น})}{\times 100\%}$$

$$= \frac{(\text{EAT} / \text{Equity})}{\times 100\%}$$

4. กำไรต่อหุ้น (Earning per Share)

$$= \frac{\text{ผลตอบแทนแก่หุ้นสามัญ} / \text{จำนวนหุ้นสามัญทั้งหมด}}{(\text{บาท/หุ้น})}$$

5. ราคาตลาดต่อหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น หรืออัตราส่วนราคาหุ้นต่อผลกำไร

(Price to Earning Ratio)

= ราคาตลาดต่อหุ้น / กำไรสุทธิต่อหุ้น (เท่า)

6. อัตราผลตอบแทนของเงินปันผล (Dividend Yield)

= (เงินปันผลต่อหุ้น / ราคาตลาดต่อหุ้น) x 100%

7. อัตรากำไรต่อแรงงานของสมาชิก

= กำไรจากการดำเนินงาน / จำนวนสมาชิกที่ร่วมผลิต (บาท/คน)

6) การคำนวณหาเงินทุนหมุนเวียนของกิจการ

เงินทุนหมุนเวียนที่ต้องการ = เงินทุนในสต็อกวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูป
+ เงินลงทุนในลูกหนี้การค้า
+ เงินลงทุนในสินค้าที่อยู่ในระหว่างกระบวนการผลิต
- เครดิตที่ได้จากผู้ขายวัตถุดิบ

โครงสร้างทางการตลาดของหน่วยประกอบการ

การศึกษาโครงสร้างการตลาดของหน่วยประกอบการ เป็นการศึกษาแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์และยอดขายโดยเฉลี่ยของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดในแต่ละช่องทางตลาด โดยสัมภาษณ์หน่วยประกอบการถึงกระบวนการตลาดของผลิตภัณฑ์ทุกชนิดที่หน่วยประกอบการทำการผลิต ข้อมูลส่วนนี้สามารถนำมาประมวลเพื่อสรุปเป็นแนวทางการขยายตลาดของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดต่อไป

1.6 ทบทวนเอกสาร

1.6.1 แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

เสรี พงศ์พิศ (2546: 39-46) ได้อธิบายความเป็นมาและให้ความหมายของวิสาหกิจชุมชนว่า วิสาหกิจชุมชน (SMCE หรือ small and micro community enterprise) คือ การประกอบการเพื่อการจัดการ “ทุน” ของชุมชนอย่างสร้างสรรค์เพื่อการพึ่งตนเอง สำหรับ “ทุน” ในที่นี้ตามความหมายที่เสรี พงศ์พิศ ให้ความหมายไม่ได้หมายถึงเพียงแค่เงินอย่างเดียว แต่รวมถึง ทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม (กฎเกณฑ์ทางสังคมที่ทำให้ผู้คนอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน เป็นพี่น้องไว้ใจกัน) โดยสรุปแล้วลักษณะสำคัญของวิสาหกิจชุมชนมี 7 องค์ประกอบ คือ

1. ชุมชนเป็นเจ้าของและดำเนินการ
2. ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน
3. ทรัพยากรหรือวัตถุดิบมาจากชุมชนหรือจากภายนอก
4. ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน
5. มีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานภูมิปัญญาสากล
6. มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจ
7. มีการพึ่งพาตนเองของครอบครัวและชุมชนเป็นเป้าหมาย

ทั้ง 7 องค์ประกอบล้วนมีความสำคัญทั้งสิ้น โดยฐานสำคัญที่สุดอยู่ที่ การพึ่งตนเองได้ ซึ่งเป็นฐานรากของ “ความพอเพียง” ตาม แนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด โดยชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน "ทางสายกลาง" โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งการพึ่งตนเองของชุมชนเป็นฐานรากสำคัญของการทำวิสาหกิจชุมชน ต้องมีการจัดการแบบวิสาหกิจชุมชนที่มีการ "ผนึกกำลัง" (synergy) การปรับปรุงชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ต้องมาจากพลังปัญญา พลังความรู้ที่ได้มาจากการการเรียนรู้ และความคิดสร้างสรรค์ โดยนำมาผสมผสานกันทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจสังคมแบบเสริมกัน ดังนั้นหัวใจสำคัญของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอยู่ที่การเรียนรู้ เริ่มจากการเรียนรู้วิธีคิดใหม่ คิดให้รอบด้าน คิดให้วิคุณ และคิดแบบบูรณาการหรือการประสานพลัง

จารุพงศ์ พลเดช (2546) ได้ให้ความหมาย วิสาหกิจชุมชน ไว้ว่า การประกอบกิจการของชุมชน โดยคนในชุมชนเป็นเจ้าของกิจการ เพื่อการจัดการ "ทุน" ทางสังคมของชุมชนที่มีอยู่เพื่อสร้างรายได้ และการพึ่งตนเองของครอบครัว และชุมชน และระหว่างชุมชน โดย "ทุน" (สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2546) นั้นรวมถึงทุนที่เป็นเงิน ทุนที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า ทุนที่เป็นผลผลิต ทุนความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิธีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี ทรัพยากรท้องถิ่น ให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเรียนรู้ของชุมชน

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และพิทยา ว่องกุล (2545: 38) ให้ความหมายว่า เป็นการประกอบกิจการโดยชุมชน ที่มีสมาชิกเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต ทั้งด้านการผลิต การค้า และการเงิน และต้องการใช้ปัจจัยผลิตนี้ให้เกิดดอกออกผล ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ด้านเศรษฐกิจคือ การสร้างรายได้และอาชีพ ด้านสังคม คือ การยึดโยงร้อยรัดความเป็นครอบครัวและชุมชนให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ โดยผ่านกระบวนการของชุมชน

ความสำคัญของวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชนมีความสำคัญต่อการอยู่รอด และพัฒนาชุมชน เนื่องจากวิสาหกิจชุมชน เน้นความร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้พึ่งตนเองได้ และเน้นการใช้ทุนที่มีอยู่ในท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชนจึงเป็น เครื่องมือ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้านเศรษฐกิจ และสังคม เปรียบเป็นการสร้างรากฐานที่เข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ, 2542: 39)

จุดแข็งของวิสาหกิจชุมชน (สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2546) คือ 1. ทุนทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่น 2. ทุนทางวัฒนธรรม ซึ่งคือ ภูมิปัญญานำมาประยุกต์ และผสมผสานสร้างสิ่งใหม่ๆ ที่มีคุณค่าและมูลค่าและ 3. ทุนทางสังคม อันได้แก่เครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างผู้คน ร่วมกันจัดตั้งองค์กรชุมชน และเครือข่ายในเชิงเศรษฐกิจ ร่วมกันจัดการทรัพยากรทางการผลิตต่างๆ วิสาหกิจชุมชน เป็นระบบที่มีหลากหลายกิจกรรมเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน เสริมกันแบบบูรณาการ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว จะนำมาซึ่งการลดรายจ่ายจากภายนอก และสามารถก่อให้เกิดรายได้แก่ครอบครัวและชุมชน ทั้งยังส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง จากการร่วมกันคิดและร่วมกันทำ

ระดับของวิสาหกิจชุมชน

ขนาดของวิสาหกิจชุมชน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ วิสาหกิจชุมชนขนาดย่อม มีสมาชิกมากกว่า 15 คน วิสาหกิจชุมชนขนาดจิ๋ว มีสมาชิก ตั้งแต่ 5 คนถึง 15 คน (กฤษณา นิลศรี, 2545: 68)

วิสาหกิจชุมชนอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

- 1) วิสาหกิจชุมชนทดแทนการพึ่งพาภายนอกชุมชน หมายถึง กิจกรรมการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เน้นการลดรายจ่ายของเกษตรกร และชุมชน หรือเรียกว่า “วิสาหกิจชุมชนพื้นฐาน” (สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2546) เป็นการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อกินเพื่อใช้ในชุมชน เพื่อให้ครอบครัวพึ่งตนเองได้ ให้ชุมชนเกิดความพอเพียงอย่างน้อยให้พออยู่พอกิน หรือพอกินพอใช้
- 2) วิสาหกิจชุมชนพัฒนาผลผลิตและทรัพยากร หมายถึง ชุมชนผลิตทางการเกษตร และมีการประกอบการเพื่อนำผลผลิต และทรัพยากรมาสร้างผลิตภัณฑ์ หรือเรียกว่า “วิสาหกิจชุมชนก้าวหน้า” (สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2546) เป็นกิจกรรมการนำผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นเข้าสู่ตลาดบริโภค และรวมไปถึงผลผลิตทั่วไปที่เหลือกินเหลือใช้ในท้องถิ่นที่นำออกสู่ตลาดบริโภค โดยการปรับปรุงคุณภาพผลผลิต หีบห่อ การตลาด และการจัดวางต่าง ๆ เพื่อให้สามารถ “แข่งขัน” ได้
- 3) วิสาหกิจชุมชนบริการ หมายถึง การประกอบการที่เกิดจากทักษะ ภูมิปัญญา และความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้บริการกับเกษตรกรในครอบครัว ชุมชน และบุคคลทั่วไป

ระดับของวิสาหกิจชุมชน มี 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับครอบครัว คือการทำกินทำใช้ในครอบครัว สร้างผลิตภัณฑ์ในลักษณะหลากหลาย เพื่อการพึ่งตนเอง ลดรายจ่ายที่เสียไปจากการซื้อภายนอก
2. ระดับชุมชนและเครือข่าย หมายถึง ทำโดยครอบครัวหรือกลุ่ม ชื้อขายแลกเปลี่ยนในระดับชุมชน และเครือข่าย เนื่องจากในบางกรณีไม่สามารถทำได้ โดยลำพังครอบครัวเดียว หรือชุมชนเดียว ต้องสร้างระบบเกื้อหนุนพึ่งพากันในชุมชน และเครือข่าย
3. ระดับธุรกิจ หมายถึง การมีส่วนเกินของผลผลิต และทรัพยากร จากการอุปโภคบริโภคในระดับครอบครัว ชุมชน และเครือข่าย หรือชุมชนมีภูมิปัญญา มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ มีคุณค่า เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคในสังคมวงกว้าง

การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

กฤษณา นิลศรี (2545: 68) ได้กล่าวถึงการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไว้ดังนี้

1. กิจกรรมการพัฒนาทางเศรษฐกิจ บนพื้นฐานการผลิต และทรัพยากรของชุมชนโดยมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ที่วางอยู่บนพื้นฐานความรู้ภูมิปัญญาของชุมชน
2. เป็นกระบวนการฟื้นฟู และพัฒนาระบบการจัดการของชุมชน โดยรูปแบบวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับยุคสมัย
3. มีเป้าหมายเพื่อการพึ่งตนเอง และความพอเพียงของครอบครัว และชุมชน
4. มีกระบวนการเรียนรู้เป็นแกนกลางการพัฒนา

การพัฒนาวิสาหกิจของชุมชน จึงตั้งอยู่บนฐานสำคัญ ดังนี้

- 1) วิสาหกิจชุมชนระดับครอบครัว
- 2) วิสาหกิจชุมชนระดับชุมชน
- 3) วิสาหกิจชุมชนระดับเครือข่าย
- 4) วิสาหกิจชุมชนเพื่อการจัดการผลผลิตส่วนเกิน

แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน มักจะเป็นเรื่องการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขธรรมชาติ เป็นเรื่องความมั่นคงและมีอยู่มีกินทั้งในวันนี้และวันหน้า และต้องมีแนวทางเฉพาะที่สอดคล้องกับแนวคิด และเป้าหมาย และเอื้อให้เกิดการพัฒนากระบวนการเศรษฐกิจชุมชนที่พึ่งตนเองได้

สำหรับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนมีแนวทางดังนี้ (ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร, 2546)

1. วิสาหกิจชุมชนมีรากฐานการเริ่มต้น และการดำเนินงานอยู่ที่ชุมชน เพราะครอบครัวและชุมชน เป็นหน่วยผลิตที่สร้างผลผลิตจริงของระบบเศรษฐกิจ
2. วิสาหกิจชุมชนต้องการการบริหารจัดการที่มีอิสระ และสอดคล้องกับศักยภาพในการบริหารจัดการขององค์กรชุมชน จึงต้องมีรูปแบบนิติบุคคลเฉพาะไว้รองรับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน การบริหารจัดการที่มีอิสระเป็นหลักประกันที่สำคัญที่สุดของการสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองที่เป็นจริง
3. เจ้าของปัจจัยการผลิตและภูมิปัญญาเป็นเจ้าของวิสาหกิจชุมชน เพราะครอบครัวและชุมชนเป็นผู้สร้างผลผลิต และสืบทอดภูมิปัญญา จึงควรได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสม และเป็นการค้ำประกันในการจัดการผลผลิต และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนพัฒนาระบบการพึ่งตนเองที่เป็นจริงขึ้น
4. วิสาหกิจชุมชนมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของชุมชน วิสาหกิจที่แท้จริงให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบการพึ่งตนเอง การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน คือ การเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เรียนรู้จากการจัดการทรัพยากรและผลผลิต แสวงหาและพัฒนาความรู้บนพื้นฐานความรู้ภูมิปัญญาที่มีอยู่ในชุมชน
5. วิสาหกิจชุมชนมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจของชุมชน พัฒนาระบบทุนและสวัสดิการของชุมชน เป็นการสร้างผลผลิตและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมกำกับความสัมพันธ์กับทุกฝ่าย มิใช่การฉวยโอกาสการผลิตในปริมาณมาก และการแสวงหากำไรสูงสุด
6. การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สามารถดำเนินการในรูปแบบการสร้างความร่วมมือกับองค์กรภายนอก เพราะองค์กรชุมชนเครือข่ายชุมชน ซึ่งเป็นเจ้าของวิสาหกิจชุมชนยังมีข้อจำกัดในความสามารถด้านการบริหารจัดการ เป็นการสร้างความร่วมมือโดยองค์กรชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจ และเป็นผู้เลือกองค์กรภายนอกเข้ามาในกระบวนการความร่วมมือที่เกิดขึ้น ไม่ใช่การตัดสินใจโดยหน่วยงาน หรือ องค์กรภายนอกที่ไม่ใช่องค์กรชุมชน
7. การพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สามารถดำเนินการในรูปแบบการร่วมทุนกับองค์กรภายนอก โดยมีทุนหลักในการดำเนินงานจากชุมชน ในกรณีที่องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน ซึ่งเป็นเจ้าของวิสาหกิจชุมชนยังมีข้อจำกัดในด้านทุน เป็นการสร้างความร่วมมือ โดยองค์กรหรือชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจ และเป็นการร่วมทุนระหว่างองค์กรชุมชน หรือเครือข่ายองค์กรชุมชนกับองค์กรภายนอก โดยมีกำหนดสัดส่วนที่เหมาะสม
8. องค์กรชุมชน และองค์กรเครือข่ายชุมชน สามารถกำหนดมาตรฐาน เพื่อรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนของตน ให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และผู้ใช้บริการ เพราะวิสาหกิจชุมชนแตกต่างจากธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดเล็ก (SMEs) และแตกต่างจากธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ทั้งการผลิต และการตลาดทั้งกระบวนการจัดการ และเป้าหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ของวิสาหกิจชุมชน กำหนดจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต กับผู้บริโภค ส่วนธุรกิจอุตสาหกรรมต้องมีมาตรฐานกลางควบคุม

พิทยา ว่องกุล (2545) ได้เสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อสร้างกระบวนการทัศน์ใหม่ของคนในชุมชน ซึ่งแตกต่างจากการพัฒนากระแสหลัก ดังต่อไปนี้

1. เน้นกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน เพื่อสร้างฐานความรู้และองค์ความรู้ที่เป็นของตนเอง รวมไปถึงถึงการวางแผนพัฒนาชุมชน แบบมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยผู้นำ ผู้มีความรู้ ในชุมชนเป็นแกนกลาง คุณลักษณะนี้เป็นจุดแข็งที่ชุมชนใช้สร้างความเอกภาพ และศักยภาพของตนสามารถพัฒนาและรวบรวมความรู้ต่างๆ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชน หรือจัดตั้งมหาวิทยาลัยชาวบ้าน อีกทั้งสามารถพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่ ชุมชนได้

2. กระบวนการสร้างทุนชุมชน/ทุนสังคม ที่มองครอบคลุมทั้งการสะสมเงินตรา จากน้อยสู่มาก เพื่อสร้างกลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารชุมชน หรือธุรกิจชุมชน ซึ่งอาศัยเงินตราเป็นสื่อ และทุนทางสังคมที่มาจาก บุคลากร ภูมิปัญญา ประเพณีวัฒนธรรมชุมชน สถาบันในชุมชน สาธารณสมบัติ ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ฯลฯ ปัจจุบันชุมชนในชนบททุกภาคได้สร้างทุนชุมชน/สังคมในรูปแบบหลากหลายมากมาย

3. กระบวนการศึกษาวิจัย ในกระบวนการทัศน์ใหม่ควรเป็นการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนา ได้แก่ แสวงหาความร่วมมือจากนักวิชาการ หรือสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานภายนอกชุมชน กับส่งเสริมให้ชุมชนหรือสถาบันในชุมชน ทำงานวิจัยเอง เพื่อนำผลที่ได้มาวางแผนพัฒนาชุมชนในขั้นตอนต่อไป โดยได้รับเงินทุนสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาที่กำหนดขึ้นจากการวิจัยด้วย

4. กระบวนการผสมผสานความหลากหลาย จากปัจจัยที่เป็นคุณต่อการพัฒนา เป็นกระบวนการทัศน์ใหม่ที่ชุมชนเปิดรับเอาความรู้ และความช่วยเหลือจากภายนอกโดยเปิดเวทีแลกเปลี่ยนทัศนะระหว่าง ชุมชนกับหน่วยงานรัฐ และองค์กรพัฒนาเอกชน และร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน หรือแหล่งเงินทุนต่างประเทศ โดยมีชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจ และวางแผนการพัฒนาตนเอง

5. กระบวนการสร้างเครือข่ายชุมชน จะนำไปสู่กระบวนการทัศน์ใหม่ในการต่อยอดความรู้ในการพัฒนาตนเอง และเครือข่ายตลอดเวลา นำไปสู่ธุรกิจอุตสาหกรรมชุมชน เช่น โรงสีชุมชน ฯลฯ การกำหนดตลาดเครือข่ายทั้งในรูปแบบที่ซื้อขายสินค้า และแลกเปลี่ยนสินค้ากัน รวมไปถึงสถาบันการเงินของเครือข่าย และการวางแผนพัฒนา หรือยุทธศาสตร์การพัฒนาดังกล่าว อย่างมีพลัง

1.6.2 กลุ่มและกระบวนการกลุ่ม

อาภรณ์ จันทรสว่าง (2525: 54) ให้ความหมายว่ากลุ่มจะต้องประกอบด้วย

1. สมาชิกตั้งแต่ 2 คน มารวมกัน
2. การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิก
3. จุดมุ่งหมายและการกระทำกิจกรรมร่วมกัน
4. พฤติกรรมตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิก

สรุปได้ว่ากลุ่ม คือ บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมารวมกัน เพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายอย่างเดียวกัน

สุรพล กาญจนะจิตรา (2536: 96) ได้ให้ความหมายของกระบวนการกลุ่มไว้ว่า เป็นขั้นตอนการพัฒนาของกลุ่มตามลำดับดังนี้

1. ขั้นการจัดตั้งกลุ่ม (สำรวจปัญหา ความต้องการของสมาชิก ประชุมชี้แจง รับสมัครสมาชิก ตั้งคณะกรรมการ)
2. การดำเนินงานหรือบริหารงานของกลุ่ม (การดำเนินระเบียบกลุ่ม/กระบวนการตัดสินใจ)
3. ขั้นผลผลิตของกลุ่ม (เป็นธุรกิจของกลุ่มในด้านการตลาด หรือกระบวนการกลุ่ม คือ การดำเนินงานร่วมกันของกลุ่ม เริ่มตั้งแต่การจัดตั้งกลุ่ม ดำเนินกิจการร่วมกัน จนกระทั่งนำผลผลิตหรือชิ้นงานออกจำหน่าย)

บทที่ 2

ข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน

2.1 สภาพทางภูมิศาสตร์

2.1.1 สภาพทางกายภาพ

บ้านดอนตัน หมู่ที่ 8 ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลป่าซาง ห่างจากตัวอำเภอดอกคำใต้ ไปทางทิศเหนือ ประมาณ 16 กิโลเมตร และห่างจากตัวจังหวัดพะเยา ประมาณ 30 กิโลเมตร เส้นทางคมนาคมทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 1021 ถนนพะเยา - เชียงคำ เลี้ยวซ้ายเข้าบ้านคำบน เข้าไปประมาณ 1 กิโลเมตร ถึงบ้านดอนตัน ซึ่งบ้านดอนตันมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดพื้นที่ตำบลห้วยลาน
ทิศใต้	ติดพื้นที่บ้านสันปาม่วง หมู่ที่ 7 ตำบลป่าซาง
ติดตะวันออก	ติดพื้นที่บ้านคำบน หมู่ที่ 6 ตำบลป่าซาง
ทิศตะวันตก	ติดพื้นที่บ้านคำพัฒนา หมู่ที่ 4 ตำบลป่าซาง

บ้านดอนตัน ตั้งอยู่บนพื้นที่ราบ สภาพดินทั่วไปเป็นดินร่วน เหมาะสำหรับการทำเกษตร มีพื้นที่ทั้งหมด 860 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่สำหรับที่อยู่อาศัย 100 ไร่ และพื้นที่การเกษตร 760 ไร่ บ้านดอนตันมีลำห้วยป่าซางไหลผ่าน

2.1.2 การสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวก

บ้านดอนตันมีสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การคมนาคม เส้นทางคมนาคมภายในหมู่บ้านไปมาสะดวก ถนนภายในหมู่บ้านเป็นถนนคอนกรีตเสริมไม้ไผ่ ส่วนถนนไปสู่พื้นที่ทางการเกษตรเป็นถนนลูกรัง บ้านดอนตันสามารถเดินทางติดต่อกับอำเภอได้ 1 เส้นทาง ติดต่อกับจังหวัดได้ 2 เส้นทาง

2. แหล่งน้ำภายในหมู่บ้าน น้ำที่ใช้สำหรับอุปโภคและบริโภคใช้น้ำประปาหมู่บ้าน ซึ่งเป็นประปาที่ต่อมาจาก หมู่ที่ 6 บ้านคำบน จำนวน 92 ครั้วเรือน ส่วนแหล่งน้ำทางการเกษตร อาศัยน้ำตามธรรมชาติ คือ น้ำฝน และน้ำจากสระที่เก็บกักไว้

3. ไฟฟ้า บ้านดอนตันมีไฟฟ้าใช้ 92 ครั้วเรือน

4. โทรศัพท์ ชาวบ้านมีโทรศัพท์บ้าน จำนวน 30 ครั้วเรือน มีโทรศัพท์มือถือ 20 เครื่อง และมีโทรศัพท์สาธารณะ 1 แห่ง (อยู่หน้าวัดดอนตัน)

5. สถานพยาบาล เมื่อมีอาการเจ็บป่วยเล็กน้อยชาวบ้านจะไปรักษาที่สถานีอนามัยตำบลป่าซาง ซึ่งอยู่ในพื้นที่ หมู่ที่ 6 บ้านคำบน ห่างจากบ้านดอนตัน ประมาณ 500 เมตร แต่ถ้าเจ็บป่วยหนักก็จะไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลดอกคำใต้ โรงพยาบาลพะเยา และโรงพยาบาลของเอกชน

6. โรงเรียน มีโรงเรียนระดับประถม ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 บ้านคำบน และโรงเรียนขยายโอกาส อยู่หมู่ที่ 5 บ้านคำล่าง

7. ร้านค้า ตลาดและสถานบริการน้ำมัน บ้านดอนตันมีร้านขายของชำ 3 แห่ง มีปั๊มหลด 1 แห่ง

2.2 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

บ้านดอนตันหมู่ที่ 8 แยกจากหมู่ที่ 4 บ้านคำพัฒนา เมื่อ ปี พ.ศ. 2527 เป็นการแบ่งแยกหมู่บ้านและในการแบ่งเขตหมู่บ้านในครั้งนั้น วัดดอนตันซึ่งเป็นวัดเดิมที่อยู่ในหมู่ที่ 4 ได้ถูกแบ่งแยกตามเขตพื้นที่ จากหมู่ที่ 4 มาอยู่ในหมู่ที่ 8 จึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านตามชื่อวัด เป็น บ้านดอนตัน หมู่ที่ 8 ตำบลป่าซาง

2.3 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

2.3.1 สภาพทางสังคม

ประชากรบ้านดอนตันมีครัวเรือนทั้งหมด 92 ครัวเรือน จำนวนประชากรทั้งหมด 318 คน แบ่งเป็น ประชากรชาย 150 คน ประชากรหญิง 168 คน รายละเอียด ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 จำนวนประชากรบ้านดอนตัน จำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)	สัดส่วนต่อจำนวนประชากรทั้งหมด (ร้อยละ)
น้อยกว่า 1 ปี เต็ม	1	0	1	0.3
1 ปีเต็ม - 2 ปี	1	0	1	0.3
3 ปีเต็ม - 5 ปี	4	4	8	2.5
6 ปีเต็ม - 11 ปี	20	14	34	10.6
12 ปีเต็ม - 14 ปี	10	10	20	6.4
15 ปีเต็ม - 17 ปี	5	5	10	3.2
18 ปีเต็ม - 49 ปี	68	91	159	50
50 ปีเต็ม - 60 ปีเต็ม	17	19	36	11.3
มากกว่า 60 ปีเต็มขึ้นไป	24	25	49	15.4
รวมทั้งหมด	150	168	318	100

ที่มา: จากการสำรวจข้อมูล จปฐ. ปี 2547

สำหรับด้านการศึกษา ประชากรส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 76 มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 11 มัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 10 ระดับอุดมศึกษา ร้อยละ 3 ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 ระดับการศึกษาของประชากรบ้านดอนตัน

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	สัดส่วนต่อจำนวนประชากรที่จบการศึกษา (ร้อยละ)
ระดับชั้นประถมศึกษา	205	76
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	29	11
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	26	10
ระดับอุดมศึกษา	9	3
รวม	269	100

ที่มา: จากการสำรวจข้อมูล จ.ปฐ. ปี 2547

การรวมกลุ่มภายในหมู่บ้านดอนตัน เป็นการรวมกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ และการรวมตัวของสมาชิกภายในชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มแม่บ้าน กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มอาชีพ รายละเอียด ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 การรวมกลุ่มภายในหมู่บ้าน

ชื่อกลุ่ม	ปีที่ก่อตั้ง	จำนวนสมาชิก(คน)	บทบาทหน้าที่ต่อชุมชน
1. กลุ่มออมทรัพย์	2547	47	การสร้างจิตสำนึกในการออม
2. กองทุนโครงการแก้ไขปัญห ความยากจน	2543	77	การให้ยืมเงินไปประกอบอาชีพ
3. กลุ่มอาชีพไม้กวาด	2544	20	สร้างอาชีพ สร้างรายได้
4. กองทุนหมู่บ้าน	2544	85	การกู้ยืมเงินไปประกอบอาชีพ
5. กลุ่มปลูกข้าวโพด	2541	55	ช่วยเหลือสมาชิกกลุ่ม

ที่มา: จากการสัมภาษณ์ นายเสรี สมศรี ผู้ใหญ่บ้าน

2.3.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

การประกอบอาชีพของคนในหมู่บ้าน จากการสัมภาษณ์พบว่าส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่การทำนา ทำสวนผลไม้ การทำไร่ข้าวโพด ถั่วดำ ถั่วลิสง หลังจากการทำมาแล้ว คิดเป็นร้อยละ 80 อาชีพรับราชการ อาชีพรับจ้างทั่วไป และ ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 20

รายได้เฉลี่ย บ้านดอนตันมีรายได้เฉลี่ยของประชากร ประมาณ 20,000 บาทต่อคนต่อปี

อัตราค่าจ้างรายวัน ในภาคการเกษตรในช่วงฤดูทำนา ค่าจ้างแรงงานประมาณ วันละ 140 - 160 บาท ทั้งแรงงานชายและหญิง ส่วนนอกฤดูการเกษตรค่าจ้างแรงงานประมาณวันละ 100 - 120 บาท

ลักษณะการถือครองที่ดิน ราษฎรส่วนใหญ่จะมีที่ดินเป็นของตนเอง

2.4 วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่

บ้านดอนตันนับถือศาสนาพุทธ ยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณีตามแบบพุทธศาสนา มีการปฏิบัติตามประเพณีภาคเหนือ (ล้านนา) เช่น งานตานก๋วยสลาก งานปีใหม่เมือง (วันสงกรานต์) ประเพณีลอยกระทง และพิธีสักการะครูบาศรีวิชัย ซึ่งเป็นที่เคารพของชาวตำบลป่าซาง วิถีชีวิตของชาวบ้านบ้านดอนตัน ยังมีการดำเนินชีวิตแบบชนบท มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ รักสงบ มีความรักความสามัคคีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการรวมกลุ่มต่างๆ ทั้งทางสังคมและทางเศรษฐกิจเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ การรวมตัวกันเพื่อประกอบอาชีพ มีอยู่ 1 กลุ่ม คือ กลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย มีสมาชิก 20 คน เป็นการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม และเป็นการสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกกลุ่มด้วย โดยเริ่มจัดตั้งกลุ่มเมื่อ เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2544 โดยสำนักงานจัดหางานจังหวัดพะเยา มาสอนวิธีการทำผนวกกับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม คือการจักสาน และการถักทอสิ่งของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน

2.5 ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

หน่วยงานที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือภายในหมู่บ้าน เป็นหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งหน่วยงานหลักที่เข้ามาให้การช่วยเหลือ ได้แก่ สำนักงานเกษตรอำเภอดอกคำใต้ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดอกคำใต้ สำนักงานจัดหางานจังหวัดพะเยา ที่ทำการปกครองอำเภอดอกคำใต้ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรอำเภอดอกคำใต้ ปศุสัตว์อำเภอดอกคำใต้ องค์การบริหารส่วนตำบลป่าซาง ซึ่งรายละเอียดในการให้ความช่วยเหลือ ดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

หน่วยงาน	ความช่วยเหลือที่ได้รับ
1. สำนักงานเกษตรอำเภอดอกคำใต้	- การให้คำแนะนำและส่งเสริมการเกษตร
2. สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดอกคำใต้	- ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่ม ส่งเสริมกลุ่มอาชีพ การจัดทำแผนชุมชน การอบรมให้ความรู้ด้านต่างๆ
3. สำนักงานจัดหางานจังหวัดพะเยา	- ฝึกอบรมด้านอาชีพแก่กลุ่ม
4. ที่ทำการปกครองอำเภอดอกคำใต้	- ดูแลปกครองท้องที่ บำบัดทุกข์ บำรุงสุข
5. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอดอกคำใต้	- เป็นทุนให้กู้ยืมไปประกอบอาชีพ
6. ปศุสัตว์อำเภอดอกคำใต้	- ให้ความรู้ ดูแลส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์
7. องค์การบริหารส่วนตำบลป่าซาง	- พัฒนาหมู่บ้าน สนับสนุนทุนแก่กลุ่ม

ที่มา: จากการสัมภาษณ์ นายเสรี สมศรี ผู้ใหญ่บ้าน

2.6 การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านและสภาพปัญหา

2.6.1 การเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้าน

โดยภาพรวมของหมู่บ้าน บ้านดอนตันในปัจจุบันมีการพัฒนามากขึ้น ด้านโครงสร้าง สาธารณูปโภค ถนนหนทาง ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ ชาวบ้านมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีการรวมกลุ่มทางสังคมมากขึ้น เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการส่งเสริมอาชีพแก่ชาวบ้าน ทำให้มีงานทำ มีรายได้มากขึ้น

2.6.2 สภาพปัญหาและการแก้ไข

การพัฒนาภายในหมู่บ้านดอนตัน ยังมีปัญหาหลายด้าน สามารถแบ่งได้ดังนี้

ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย

1) ปัญหาการขาดแคลนเงินทุน ทั้งในส่วนที่เป็นภาคการเกษตรและกลุ่มอาชีพ เนื่องจากขาดเงินหมุนเวียนในการดำเนินงาน สาเหตุเนื่องจากเงินทุนในหมู่บ้านยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของหมู่บ้านและกลุ่ม ถึงแม้ว่าหมู่บ้านจะได้รับเงินช่วยเหลือตามโครงการจากหน่วยงานภาครัฐ และโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน งบประมาณ 280,000 บาท กองทุนหมู่บ้าน 1,100,000 บาท ให้ชาวบ้านกู้ยืมไปประกอบอาชีพ แต่ยังไม่เพียงพอ เพราะการลงทุนด้านการเกษตรใช้ทุนสูง แต่ก็ช่วยแก้ไขปัญหาลดระดับหนึ่ง

2) ปัญหาการขาดแคลนแรงงานฝีมือ ในการทำงานของกลุ่มไม้กวาดยังขาดแรงงานด้านฝีมืออยู่มาก การแก้ไขปัญหาคือ การฝึกอบรมให้ความรู้ พัฒนาทักษะฝีมือทั้งสมาชิกเดิมและสมาชิกใหม่ เพื่อให้งานของกลุ่มขยายขึ้น

3) ปัญหาด้านการตลาดของกลุ่มไม้กวาด ตลาดที่จะรองรับผลผลิตของกลุ่มยังมีน้อย คือตลาดในหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอใกล้เคียง และการออกงานแสดงสินค้าเป็นครั้งคราวเท่านั้น กลุ่มขาดข้อมูลด้านการตลาด ไม่มีตลาดที่แน่นอนทำให้ขายผลิตภัณฑ์ได้น้อย การแก้ไขปัญหาด้านนี้ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรให้ข้อมูลและเปิดโอกาสให้กลุ่มได้ร่วมจำหน่ายตามงานต่างๆ ด้วย

4) ปัญหาด้านสังคม บ้านดอนตันเป็นหมู่บ้านขนาดเล็ก มีชีวิตความเป็นอยู่แบบพี่น้อง มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน ปัญหาด้านสังคมไม่มี ปัญหายาเสพติดในหมู่บ้านมีจำนวน 3 คน และได้รับการบำบัดแล้ว

5) ปัญหาสิ่งแวดล้อม ด้านสิ่งแวดล้อมไม่ค่อยมีปัญหา ขยะมูลฝอย องค์การบริหารส่วนตำบลป่าซางจัดจ้างคนจัดเก็บ และชาวบ้านช่วยเหลือนำขยะอีกส่วนหนึ่ง

2.7 ศักยภาพการพัฒนาหมู่บ้าน

บ้านดอนตันเป็นหมู่บ้านที่มีศักยภาพค่อนข้างสูง เนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่มีผู้นำ ทั้งที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีความเข้มแข็ง มีความสามารถ และต้องการที่จะพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญขึ้นให้ชาวบ้านมีรายได้มากขึ้น มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพขึ้นมาเป็นอาชีพเสริม คือกลุ่มไม้กวาดด้ามถักลายซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้เข้าร่วมโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และเป็นผลิตภัณฑ์ OPC ระดับ 3 ดาว ได้รับการคัดเลือกให้นำไปแสดงในงานการประชุมเอเปค จึงทำให้กลุ่มและหมู่บ้านมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ดีขึ้น

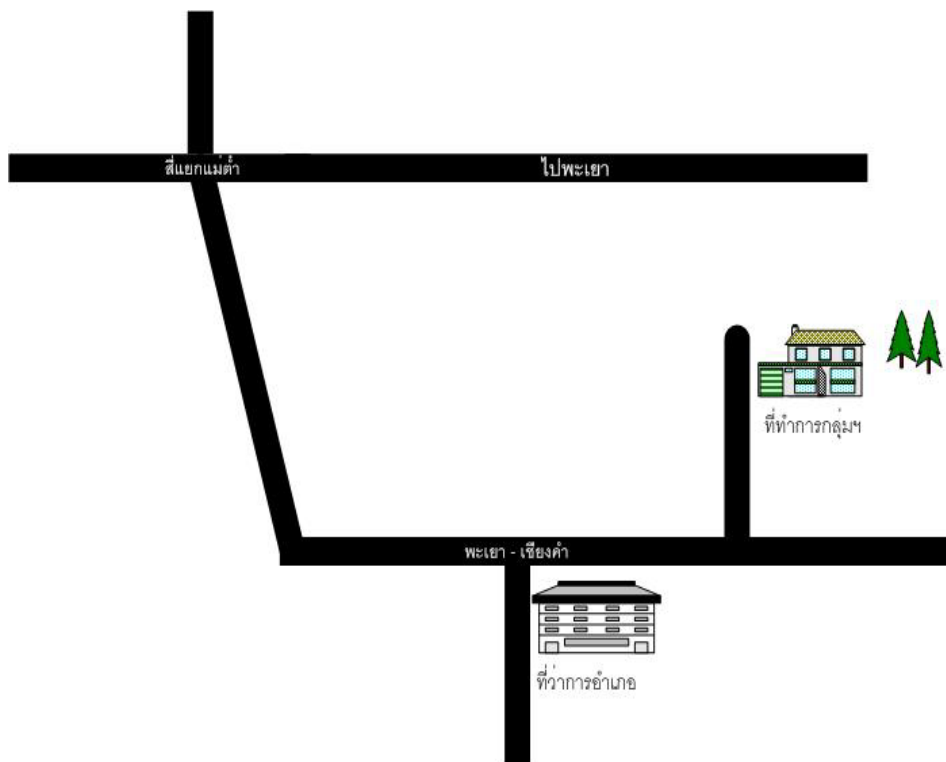
บทที่ 3

ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มฯ

3.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มฯ

3.1.1. ชื่อสถานประกอบการ : ไม้กวาดด้ามถักลาย

3.1.2. สถานที่ตั้ง: ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 1 หมู่ที่ 8 บ้านดอนตัน ตำบลป่าซาง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา โทร. 05-0303610

แผนภาพที่ 3.1 ที่ตั้งของสถานประกอบการ

3.1.3. ผู้นำคนสำคัญของกลุ่มฯ

กลุ่มฯ มีผู้นำที่มีบทบาทสำคัญต่อกลุ่มฯ คือ นางสาวสุธิวัน สมศรี อายุ 38 ปี ซึ่งดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มฯ เป็นคนในหมู่บ้านดอนตัน จบการศึกษาระดับอนุปริญญา อาชีพค้าขายและช่างเสริมสวย เป็นผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนตำบลป่าซาง หน่วยงานพัฒนาชุมชนอำเภอดอกคำใต้ ได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าซาง ของหมู่ที่ 8 บ้านดอนตัน ได้รับความไว้วางใจให้อยู่ในฝ่ายบริหาร ในตำแหน่งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าซางและได้รับเลือกเป็นคณะกรรมการเครือข่ายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ระดับอำเภอและจังหวัด

3.2 ประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของกลุ่มฯ

กลุ่มไม้กวาดด้ามถักลายเกิดจากการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นเดิมที่ชาวบ้านมีทักษะและความชำนาญในงานจักสานไม้ไผ่ เพื่อทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ภายในครัวเรือน เช่น การจักสานตะกร้า กระบุง ไช และการถักแห อวน เพื่อใช้ในการจับปลา จากการที่ชาวบ้านมีความสามารถและความชำนาญที่เหมือนกัน การผลิตสินค้าออกมาก็จะซ้ำๆ กัน ตลาดมีความต้องการน้อย กลุ่มแม่บ้านจึงรวมตัวกันระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่ทุกครัวเรือนจำเป็นต้องใช้ ผลิตภัณฑ์ชิ้นนั้นคือ ไม้กวาด แต่ต้องเป็นไม้กวาดที่มีความแตกต่างจากไม้กวาดที่ใช้อยู่ทั่วไป คือต้องมีรูปแบบใหม่ มีความสวยงาม คงทน สามารถใช้งานได้ดี จึงได้รวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ สร้างงานและรายได้ การใช้เวลาร่วมกันเป็นประโยชน์และการเรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม และได้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานจัดหางานจังหวัดพะเยา เป็นจำนวนเงิน 32,000 บาท สำหรับค่าวิทยากรและค่าวัสดุในการฝึกอบรมทำไม้กวาดด้ามถักลาย เมื่อเดือนธันวาคม 2544 หลังจากทีกลุ่มฯ ได้รับการฝึกอบรมแล้ว ก็นำความรู้ที่ได้มาผลิตไม้กวาดด้ามถักลายที่ด้าม เพื่อให้มีความสวยงามมากขึ้น ตอนแรกทำใช้ในครัวเรือนของสมาชิกกลุ่มฯ เมื่อมีความชำนาญมากขึ้นจึงผลิตออกจำหน่ายสู่ตลาด ตลาดในตอนแรกเป็นตลาดภายในหมู่บ้านในชุมชน ยังไม่แพร่หลายมากนัก ต่อมาเมื่อรัฐบาลได้มีนโยบายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ กลุ่มไม้กวาดด้ามถักลายหมู่ที่ 8 บ้านดอนตันได้ผ่านเวทีประชาคมเป็นหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของตำบลป่าซาง และเมื่อเดือนมิถุนายน 2546 รัฐบาลมีนโยบายโครงการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย หรือที่เรียกว่า OPC (OTOP Product Champion) ขึ้น กลุ่มฯ ได้ส่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเข้ารับการคัดสรรในระดับอำเภอ ได้ระดับ 3 ดาว เข้าคัดสรรในระดับจังหวัดและระดับภาค ได้ระดับ 3 ดาว และได้การคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์นำไปแสดงในงานประชุมเอเปค เมื่อผลิตภัณฑ์ได้รับการคัดสรรในระดับ 3 ดาว ผลิตภัณฑ์เริ่มออกจำหน่ายในงานแสดงสินค้าที่หน่วยงานราชการต่าง ๆ จัดขึ้น เช่น OTOP CITY ซึ่งจัดโดยกรมการพัฒนาชุมชน ณ เมืองทองธานี และทางกลุ่มฯ ได้รับการติดต่อจากหน่วยงานต่าง ๆ ไปจำหน่ายและไปสาธิตวิธีการผลิตให้กับบุคคลต่าง ๆ ควบ

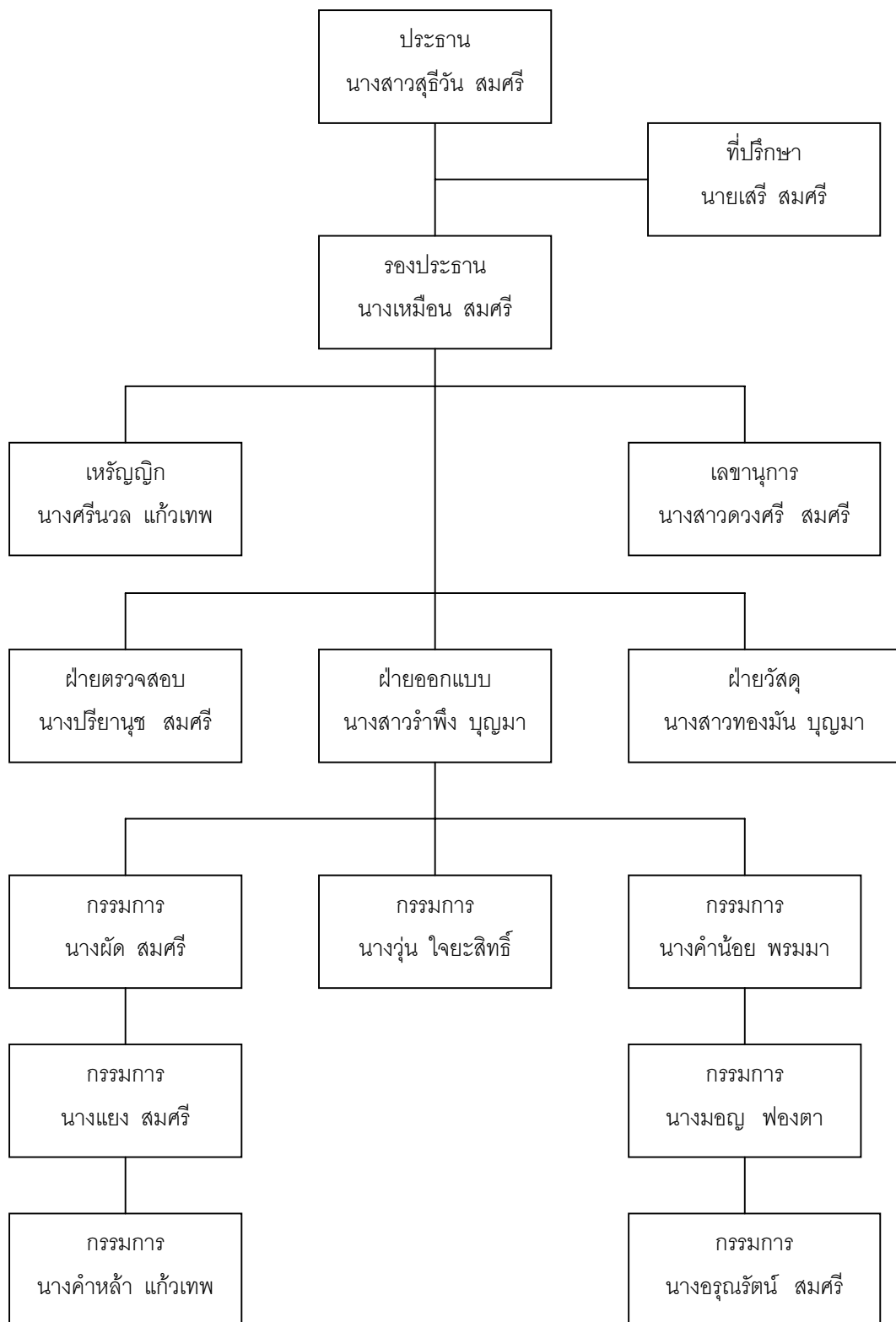
3.3 บทบาทของกลุ่มฯ ต่อชุมชน

กลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย เป็นกลุ่มอาชีพที่จัดตั้งขึ้นเพื่อสร้างงานและสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกกลุ่ม ซึ่งสมาชิกกลุ่มได้ทำเป็นอาชีพเสริม รองจากอาชีพเกษตรกรรม และจากการที่สมาชิกกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้น จึงเป็นจุดเริ่มต้นทำให้ชุมชนตื่นตัวหันมาให้ความสนใจในการรวมกลุ่มกันมากขึ้น

3.4 การจัดการองค์กรและการบริหารงานของกลุ่มฯ

3.4.1 การบริหารและจัดการองค์กรของกลุ่มฯ

กลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย เป็นกลุ่มขนาดเล็ก มีสมาชิก 20 คน มีการบริหารจัดการองค์กรในรูปแบบของคณะกรรมการตั้งโครงสร้างการจัดการดังแผนภาพที่ 3.2

แผนภาพที่ 3.2 โครงสร้างองค์กรของกลุ่มฯ

การคัดเลือกคณะกรรมการ กลุ่มฯ มีวิธีการคัดเลือกโดยการเสนอชื่อผู้ที่มีคุณสมบัติและความสามารถแต่ละตำแหน่งแล้วให้สมาชิกลงมติรับรอง โดยแต่ละตำแหน่งจะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

ประธาน	ต้องมีลักษณะของความเป็นผู้นำ มีความเสียสละ
รองประธาน	ต้องเป็นผู้ที่สมาชิกให้ความเชื่อถือและสามารถทำงานแทนประธานได้
เลขานุการ	ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และสามารถบันทึกการประชุมได้
เหรัญญิก	ต้องมีความซื่อสัตย์และสามารถจัดทำบัญชีได้
ฝ่ายตรวจสอบ	ต้องมีความรู้ ความชำนาญเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์
ฝ่ายออกแบบ	ต้องเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ คิดค้นออกแบบลวดลายได้
ฝ่ายวัสดุ	ต้องเป็นผู้มีความเสียสละ และมีความรู้เกี่ยวกับวัสดุที่จะนำมาใช้

คณะกรรมการที่ผ่านการคัดเลือก มีวาระการดำรงตำแหน่ง 2 ปี เมื่อหมดวาระสามารถได้รับการคัดเลือกใหม่ได้ ส่วนค่าตอบแทนของคณะกรรมการแต่ละตำแหน่งจะไม่มีค่าตอบแทน คณะกรรมการทุกคนทำงานด้วยความเสียสละ คณะกรรมการแต่ละตำแหน่งมีประวัติดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ประวัติของคณะกรรมการกลุ่มฯ

ชื่อ	อายุ (ปี)	ระดับการศึกษา	อาชีพ	ตำแหน่ง	หน้าที่
นางสาวสุวิวัน สมศรี	38	อนุปริญญา	ค้าขาย	ประธานกลุ่มฯ	บริหารจัดการตลาด
นางเหมือน สมศรี	45	ประถมศึกษาปีที่ 4	ทำนา	รองประธาน	ช่วยเหลือประธาน
นางสาวดวงศรี สมศรี	23	มัธยมศึกษาปีที่ 3	ทำนา	เลขานุการ	บันทึกการประชุม
นางศรีนวล แก้วเทพ	45	ประถมศึกษาปีที่ 4	ทำนา	เหรัญญิก	การเงินและบัญชี
นางปรียานุช สมศรี	28	ประถมศึกษาปีที่ 6	ทำนา	ฝ่ายตรวจสอบ	ตรวจสอบคุณภาพ
นางสาวรำพึง บุญมา	30	ประถมศึกษาปีที่ 4	-	ฝ่ายออกแบบ	ออกแบบลวดลาย
นางสาวทองมัน บุญมา	37	ประถมศึกษาปีที่ 6	ทำนา	ฝ่ายวัสดุ	ซื้อวัสดุและ ตรวจสอบต็อก
นางผัด สมศรี	46	ประถมศึกษาปีที่ 4	ทำนา	กรรมการ	
นางแยง สมศรี	52	ประถมศึกษาปีที่ 4	ทำนา	กรรมการ	
นางคำหล้า แก้วเทพ	46	ประถมศึกษาปีที่ 4	ทำนา	กรรมการ	
นางรุ่งน ใจยะสิทธิ์	46	ประถมศึกษาปีที่ 4	ทำนา	กรรมการ	
นางคำน้อย พรมมา	49	ประถมศึกษาปีที่ 4	ทำนา	กรรมการ	
นางอรุณรัตน์ สมศรี	28	ประถมศึกษาปีที่ 4	ทำนา	กรรมการ	
นางมอญ ฟองตา	52	ประถมศึกษาปีที่ 4	ทำนา	กรรมการ	

ที่มา: จากการสำรวจ

บทบาทและหน้าที่คณะกรรมการแต่ละตำแหน่ง

บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละตำแหน่งมีดังนี้

ประธาน มีหน้าที่บริหารจัดการกลุ่มฯ และทำหน้าที่การตลาด

รองประธาน ทำหน้าที่บริหารงานแทนประธานเมื่อประธานไม่อยู่และช่วยเหลือประธานในการบริหารงาน

เลขานุการ ทำหน้าที่บันทึกการประชุม และแจ้งสมาชิกกลุ่มฯ ในการร่วมประชุม

เหรัญญิก ทำหน้าที่จัดทำบัญชีและการเงินของกลุ่มฯ

ฝ่ายตรวจสอบ มีหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้คำแนะนำแก่สมาชิก

ฝ่ายออกแบบ มีหน้าที่ในการคิดค้นพัฒนารูปแบบลวดลายของผลิตภัณฑ์

ฝ่ายวัสดุ ทำหน้าที่ตรวจเช็ควัสดุและจัดซื้อวัสดุในการผลิต

กลุ่มฯ จะมีการประชุมปีละ 4 ครั้ง คือ 3 เดือนต่อครั้งและในครั้งที่ 4 จะมีการประชุมใหญ่รวมอยู่ด้วยการประชุมจะเป็นการประชุมร่วมกันทั้งกลุ่มฯ การประชุมกับเครือข่ายกลุ่มไม่กวดอื่นๆ ยังไม่มี ส่วนประธานกลุ่มฯ จะมีร่วมประชุมกับเครือข่าย นตผ. จังหวัด ซึ่งจะมีการประชุม 2 เดือนต่อครั้ง

การวางแผนการจัดการกลุ่มฯ ในอนาคต

กลุ่มฯ ได้วางแผนการจัดการกลุ่มฯ ในอนาคตไว้ดังนี้

ด้านการจัดการ ได้แก่ การสร้างจิตสำนึกของสมาชิกในการทำงานเป็นกลุ่ม บริหารจัดการองค์กรให้เป็นระบบมากขึ้น

ด้านการตลาด กลุ่มฯ จะขยายตลาดออกสู่ต่างจังหวัดให้มากขึ้น ด้วยการออกงานแสดงสินค้าที่จังหวัดต่าง ๆ จัดขึ้น

ด้านการผลิต กลุ่มฯ จะขยายการผลิตไปสู่หมู่บ้านอื่นในตำบลป่าซาง เพื่อให้ตำบลป่าซางเป็นหนึ่งตำบล หนึ่งที่เที่ยว สำหรับให้นักท่องเที่ยวที่มาจากจังหวัดพะเยาหรือจังหวัดใกล้เคียงได้แวะมาชมการผลิตไม้กวาดและการเพิ่มทักษะให้แก่สมาชิกกลุ่มฯ ทำการออกแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มฯ

ด้านการเงิน จัดหาเงินทุนเพิ่มเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน โดยการขอรับการสนับสนุนจากองค์กรบริหารสวนตำบลป่าซางและกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนที่มีดอกเบี้ยถูก

3.4.2 ปัญหาการจัดการองค์กรของกลุ่มฯ

การจัดองค์กรของกลุ่มฯ ยังไม่เป็นระบบและเข้มแข็ง มีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน แต่บางตำแหน่งก็ไม่ได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

3.5 แหล่งให้ความสนับสนุนและความช่วยเหลือแก่กลุ่มฯ

หน่วยงานที่เข้ามาช่วยเหลือและสนับสนุนกลุ่มฯ ทั้งในด้านการเงิน การฝึกอบรมให้ความรู้ ฝึกอบรมเพิ่มทักษะ ด้านการตลาด การออกร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์และการให้เงินทุนหมุนเวียน ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แหล่งให้ความสนับสนุนกลุ่มฯ

แหล่งที่ให้ความสนับสนุน	ปี	ความช่วยเหลือที่ได้รับ
1. สำนักงานจัดหางานจังหวัดพะเยา	2544	- การฝึกอบรมสมาชิกกลุ่มฯ เป็นคำวิทยากรและ คำวัสดุในการฝึกอบรมจำนวน 32,000 บาท
2. สำนักงานพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยา	2546	- ให้เงินทุนหมุนเวียนจำนวน 20,000 บาท
3. ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด พะเยา	2546	- ฝึกอบรมเพิ่มทักษะให้แก่สมาชิกในการปรับปรุง ผลิตภัณฑ์ งบประมาณ 30,000 บาท
4. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด พะเยาและสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอดอกคำใต้	2546	- การฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการพัฒนาผลิต ภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์และ การออกร้าน

ที่มา: จากการสำรวจ

บทที่ 4

การผลิตและเทคโนโลยีการผลิต

4.1 ผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์ที่สมาชิกกลุ่มฯ ผลิต มีเพียงผลิตภัณฑ์เดียว คือไม้กวาดด้ามถักลาย มีจำนวน 4 ชนิดและมีความแตกต่างกันดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม

ผลิตภัณฑ์	แบบ (ชนิด)	ความแตกต่าง
ไม้กวาดด้ามถักลาย	1. ไม้กวาดด้ามถักลายทึบ	ถักลายทึบทั้งด้าม
	2. ไม้กวาดด้ามถักลายโปร่ง	ถักลายทึบสลับลายโปร่ง
	3. ไม้กวาดด้ามเปลือย	ถักลายขึ้นมาความยาวประมาณ 6 นิ้ว
	4. ไม้กวาดเอนกประสงค์	ถักลายตลอดความยาวของด้าม (สั้น)

ที่มา: จากการสำรวจข้อมูล

4.2 การบริหารการผลิตและการวางแผนการผลิต

4.2.1 การบริหารการผลิต

การบริหารการผลิตของกลุ่มฯ ประธานจะมีหน้าที่ในการบริหารการผลิต เนื่องจากประธานจะไปออกร้านตามสถานที่ต่าง ๆ ทำให้ทราบว่าผลิตภัณฑ์ชนิดใดมียอดจำหน่ายสูง ก็จะแจ้งแก่สมาชิกให้ผลิตผลิตภัณฑ์ชนิดนั้นมากกว่าชนิดอื่น ๆ แต่ก็ไม่สามารถกำหนดปริมาณการผลิต เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านแรงงานและเวลาในการผลิตของสมาชิก ส่วนผลผลิตของกลุ่มสมาชิกจะเป็นผู้กำหนดเองตามความถนัด สมาชิกที่มีความประสงค์จะทำการผลิตก็จะมารับวัตถุดิบที่กลุ่มฯ แล้วนำไปผลิตที่บ้านและเมื่อสมาชิกผลิตเสร็จแล้วนำผลิตภัณฑ์มาขายให้แก่กลุ่มฯ สมาชิกจะได้รับเป็นค่าแรงงานในการผลิตเป็นรายชิ้น สำหรับวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตกลุ่มฯ จะแจกให้สมาชิกแต่ละรายดูแลเก็บรักษาไว้ที่บ้านสมาชิก

การผลิตของกลุ่มฯ ไม่ได้ทำการผลิตเพื่อจำหน่ายเป็นหลักเป็นการฝึกอบรมให้ชาวบ้านที่สนใจโดยกลุ่มฯ จะให้ทั้งวัตถุดิบและวัสดุอุปกรณ์ ถ้าผลิตภัณฑ์ของรายใดได้คุณภาพที่สามารถจำหน่ายได้ก็จะได้รับค่าจ้างแรงงาน แต่ถ้าผลิตภัณฑ์ไม่ได้คุณภาพผู้ผลิตจะต้องนำกลับไปใช้ที่บ้าน กลุ่มฯ ก็จะไม่ได้รับผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายเพื่อนำเงินดังกล่าวมาใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการซื้อวัตถุดิบมาให้สมาชิกหรือผู้มาฝึกอบรม

4.2.2 การวางแผนการผลิต

กลุ่มฯ ไม่มีการวางแผนการผลิต เนื่องจากการผลิตขึ้นอยู่กับสมาชิกจะผลิตตามความสมัครใจว่าจะทำผลิตหรือไม่ และเวลาว่างจากอาชีพหลัก ทำให้กลุ่มฯ ไม่สามารถกำหนดปริมาณการผลิตที่แน่นอนได้ การเลือกผลิตไม้กวาดแต่ละชนิดและผลผลิตต่าง ๆ สมาชิกจะเป็นผู้กำหนดเองแล้วแต่ความถนัดของแต่ละคน

สมาชิกส่วนใหญ่จะทำการผลิตไม้กวาดถักลายด้ามเปลือย เนื่องจากผลิตใช้เวลาในการผลิตน้อยกว่าและยอดจำหน่ายสูง รองลงมาไม้กวาดเอนกประสงค์ ไม้กวาดด้ามถักลายโปร่งและไม้กวาดด้ามถักลายทึบตามลำดับ

4.3 การจัดหาปัจจัยการผลิต

การจัดหาปัจจัยการผลิตของกลุ่มฯ ปรธานจะมีหน้าที่ในการสั่งซื้อและจัดซื้อปัจจัยในการผลิต ปัจจัยการผลิตชนิดต่างๆ มีรายละเอียด ดังนี้

4.3.1 วัตถุดิบ

ดอกหญ้า

กลุ่มฯ จัดซื้อจากชาวบ้านในหมู่บ้าน โดยประธานจะเป็นผู้สั่งซื้อและชาวบ้านจะนำมาส่งให้ ในราคา 25 บาทต่อกิโลกรัม ปริมาณการซื้อแต่ละครั้ง 800 กิโลกรัม ความถี่ในการซื้อ 2 ครั้ง/ปี ช่วงเวลาในการจัดซื้อดอกหญ้า คือระหว่างเดือน มกราคม – มีนาคม เพราะเป็นช่วงที่ดอกหญ้าเริ่มออก

ก้านข้าวฟ่าง

ใช้มัดกับดอกหญ้าเพื่อให้ในการถักลายด้ามไม้กวาดสลับกับเชือกในลอน ประธานจะสั่งซื้อจากอำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา และอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย โดยจะนำมาส่งให้ในราคา 25 บาทต่อกิโลกรัม ปริมาณการซื้อแต่ละครั้ง 500 กิโลกรัม ความถี่ในการซื้อ 2 ครั้ง/ปี ช่วงเวลาในการจัดซื้อ คือระหว่างเดือน มกราคม – มิถุนายน

ด้ามไม้ไผ่

ใช้ทำด้ามไม้กวาด ประธานจะสั่งซื้อจากชาวบ้านในหมู่บ้านและชาวบ้านจะนำมาส่งให้ในราคา 0.5 บาทต่อด้าม ปริมาณการซื้อแต่ละครั้ง 300- 400 ด้าม ความถี่ในการซื้อ 2 ครั้ง/ปี

เชือกในลอน

ใช้ในการถักลายด้ามไม้กวาด และใช้ในการมัดยึดดอกหญ้ากับก้านข้าวฟ่างให้แน่นและไม่ไผ่ ประธานจัดซื้อที่ร้านค้าในจังหวัดพะเยา ในราคา 100 บาทต่อมัด จัดซื้อครั้งละ 1 มัด ความถี่ในการซื้อ 2 ครั้ง/เดือน

ลวด

ใช้ในการยึดลูกดอกหญ้าที่มัดติดกับก้านข้าวฟ่างให้ติดกัน ประธานจัดซื้อที่ร้านขายวัสดุก่อสร้างในจังหวัดพะเยา ในราคา 60 บาทต่อกิโลกรัม ปริมาณการซื้อแต่ละครั้ง 1 กิโลกรัม ความถี่ในการซื้อ 2 ครั้ง/ปี

ยางรัด

ใช้ในการมัดดอกหญ้าเป็นลูก ๆ จัดซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้านในราคา 50 บาทต่อกิโลกรัม ปริมาณการซื้อครั้งละ 1 กิโลกรัม ความถี่ในการซื้ออาทิตย์ละ 1 ครั้ง

(รายละเอียดดังตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 การจัดหาวัตถุดิบของกลุ่มฯ

วัตถุดิบหลัก	หน่วย	ราคา (บาท)	แหล่งที่มา	ความถี่ในการ ซื้อ	ปริมาณการ ซื้อ/ครั้ง	การชำระเงิน	วิธีขนส่ง
ดอกหญ้า	กิโลกรัม	25	ชาวบ้าน	2 ครั้ง/ปี	800	เงินสด	ชาวบ้านมาส่ง
ก้านข้าวฟ่าง	กิโลกรัม	25	จ.พะเยาและเชียงราย	2 ครั้ง/ปี	500	เงินสด	ชาวบ้านมาส่ง
ด้ามไม้ไผ่	ด้าม	0.5	ซื้อจากชาวบ้าน	2 ครั้ง/ปี	300-400	เงินสด	ชาวบ้านมาส่ง
เชือกไนล่อน	มัด	100	ร้านค้าใน จ. พะเยา	2 ครั้ง/เดือน	1	เงินสด	ขนส่งเอง
ลวด	กิโลกรัม	60	ร้านค้าใน จ. พะเยา	1 ครั้ง/6 เดือน	20	เงินสด	ขนส่งเอง
ถุงพลาสติก	กิโลกรัม	50	ร้านค้าในหมู่บ้าน	1 ครั้ง/ปี	10	เงินสด	ขนส่งเอง
ยางรัด	กิโลกรัม	50	ร้านค้าในหมู่บ้าน	1 ครั้ง/อาทิตย์	1	เงินสด	ขนส่งเอง

ที่มา: จากการสำรวจ

4.3.2 วัสดุและอุปกรณ์การผลิต

ปัจจัยการผลิตที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตต่าง ๆ จะเป็นของกลุ่มฯ ที่หน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนและที่กลุ่มฯ จัดซื้อมาแจกจ่ายให้และกับสมาชิกเพื่อใช้ในการผลิต ซึ่งมีรายละเอียดต่าง ๆ ของวัสดุอุปกรณ์การผลิต มีดังต่อไปนี้

ส่วนจาะมือ

ใช้ในการเจาะด้ามไม้กวาดเพื่อใส่ลิ่มป้องกันไม่ให้มัดดอกหญ้าหลุดจากด้าม จาะเพื่อซ่อนเชือกไนล่อนที่ใช้ในการถักลายและเจาะเชือกแขวนไม้กวาด ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานจัดหางานจังหวัดพะเยา เมื่อปี 2544 จำนวน 15 อัน ซึ่งมี ราคา 300 บาทต่ออัน กลุ่มฯ จะแจกให้สมาชิกใช้ในการผลิต จำนวน 15 ราย อายุการใช้งาน 3 ปี

ดอกสว่าน

ใช้ประกอบกับตัวส่วนจาะมือ กลุ่มฯ จัดซื้อมาเปลี่ยนเอง เนื่องจากอายุการใช้งานของดอกสว่านสั้น ประมาณ 6 เดือน ในราคาอันละ 15 บาท

เหล็กแหลม

ใช้ในการเจาะลูกดอกหญ้าที่มัดกับก้านข้าวฟ่างเพื่อใช้ลวดร้อยให้ลูกดอกหญ้าติดกัน ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานจัดหางานจังหวัดพะเยาเมื่อปี 2544 จำนวน 25 อัน ซึ่งมี ราคา 30 บาทต่ออัน กลุ่มฯ จะแจกให้แก่สมาชิกใช้ในการผลิต อายุการใช้งาน 5 ปี

หมอนเล็ก

ใช้ในการตอกเพื่อซ่อนเชือกและช่วยในการถักลายให้แน่น ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานจัดหางานจังหวัดพะเยาเมื่อปี 2544 จำนวน 20 อัน ซึ่งมี ราคา 39 บาทต่ออัน กลุ่มฯ จะแจกให้สมาชิกใช้ในการผลิต อายุการใช้งาน 5 ปี

ด้ามหมอนเล็ก

กลุ่มฯ จะจัดซื้อเองในหมู่บ้าน อายุการใช้งานจะสั้นกว่าหมอนเล็กเนื่องจากทำจากไม้อายุการใช้

งาน 2 ปี ราคา 20 บาทต่อด้าม

กระบอกฉีดน้ำ

ใช้ในการฉีดน้ำก้นข้าวฟางเพื่อให้ก้นข้าวฟางอ่อนตัวไม่หักเวลาถักลาย ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานจัดหางานจังหวัดพะเยาเมื่อปี 2544 จำนวน 20 อัน ซึ่งมี ราคา 35 บาทต่ออัน กลุ่มฯ จะแจกให้สมาชิกใช้ในการผลิต อายุการใช้งาน 2 ปี

ม้านั่งถัก

ใช้สำหรับนั่งในการถักลาย เป็นที่พนักเขือกในลอนและเป็นหลักในการดึงเชือกมัดในการถักลายให้แน่นได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานจัดหางานจังหวัดพะเยาเมื่อปี 2544 จำนวน 30 อัน ซึ่งมี ราคา 150 บาทต่ออัน กลุ่มฯ จะแจกให้สมาชิกใช้ในการผลิต อายุการใช้งาน 1 ปี(รายละเอียดดังตารางที่ 4.3)

4.3.3 บรรจุภัณฑ์

ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันคือถุงพลาสติกขนาด 8x10 นิ้ว กลุ่มฯ จัดซื้อจากร้านค้าในหมู่บ้าน ซึ่งจัดซื้อเป็นกิโลกรัมในราคา กิโลกรัมละ 50 บาท มีขนาดบรรจุ 70 ใบ ปริมาณการซื้อครั้งละ 10 กิโลกรัม ความถี่ในการซื้อ 1 ครั้ง/ปี

4.3.4 โรงเรือน

กลุ่มฯ ไม่มีโรงเรือนในการผลิต เก็บผลิตภัณฑ์ และวัตถุดิบในการผลิต ใช้โรงเรือนเก่าของบ้านบิดาของประธานในการเก็บปัจจัยการผลิต คือ ดอกหญ้าและก้นข้าวฟาง ซึ่งมีมูลค่า 5,000 บาท อายุการใช้งาน 20 ปี ส่วนวัสดุและผลิตภัณฑ์จะเก็บไว้ที่บ้านประธาน

ตารางที่ 4.3 การจัดหมวดวัสดุ อุปกรณ์และโรงเรือนของกลุ่มฯ

รายการ	หน่วย	จำนวน	ราคา(บาท/หน่วย)	อายุการใช้ งาน(ปี)	ปีที่ได้มา	แหล่งที่มา	หน่วยงานที่สนับสนุน
สว่านเจาะมือ	อัน	15	300	5	2544	ได้เปล่า	สำนักงานจัดหางาน จ. พะเยา
มีด	ด้าม	30	50	2	2544	ได้เปล่า	สำนักงานจัดหางาน จ. พะเยา
กรรไกร	อัน	30	100	4	2544	ได้เปล่า	สำนักงานจัดหางาน จ. พะเยา
เหล็กแหลม	อัน	25	30	5	2544	ได้เปล่า	สำนักงานจัดหางาน จ. พะเยา
ส้อมเล็ก	อัน	20	39	2	2544	ได้เปล่า	สำนักงานจัดหางาน จ. พะเยา
กระบอกฉีดน้ำ	อัน	20	35	2	2544	ได้เปล่า	สำนักงานจัดหางาน จ. พะเยา
ม้านั่งถัก	อัน	30	150	5	2544	ได้เปล่า	สำนักงานจัดหางาน จ. พะเยา
โรงเรือน	หลัง	1	5,000	20	2530	ของประธาน	สำนักงานจัดหางาน จ. พะเยา

ที่มา: จากการสำรวจ

4.3.5 การตรวจสอบคุณภาพและการเก็บรักษาปัจจัยการผลิต

การตรวจสอบคุณภาพปัจจัยการผลิต ประธานกลุ่มฯ จะเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพวัตถุดิบเนื่องจากประธานกลุ่มฯ ทำหน้าที่ในการสั่งซื้อ แต่การตรวจสอบคุณภาพของวัตถุดิบ เช่น ดอกหญ้า ก้านข้าวฟ่างและไม้ไผ่ ไม่สามารถคัดเลือกได้ ขึ้นอยู่กับผู้ขายที่นำมาจำหน่ายให้ เพราะวัตถุดิบบางอย่างไม่มีในพื้นที่ต้องหาซื้อจากพื้นที่อื่น เมื่อได้วัตถุดิบมาแล้วจะต้องนำไปผึ่งแดดให้แห้งก่อนแล้วนำไปเก็บไว้ในที่ร่มที่มีอากาศถ่ายเท

การเก็บรักษาปัจจัยการผลิตของกลุ่มฯ ยังไม่ถูกวิธีนัก เพราะยังไม่มีโรงเรือนสำหรับเก็บวัสดุโดยเฉพาะ โดยเก็บไว้ในโรงเก็บของที่ว่างซึ่งการถ่ายเทของอากาศยังไม่ดีเท่าที่ควร มีปัญหาในการเก็บรักษาดังนี้

ดอกหญ้า พบปัญหาดอกหญ้ามียีสดำ ทางกลุ่มฯ แก้ไขโดยการนำมาตากแดดให้แห้งก่อนนำไปเก็บรักษาไว้ในที่โปร่งแต่ผลการแก้ปัญหาที่ยังไม่ดีขึ้น

ก้านข้าวฟ่าง มียีสดำ ซึ่งไม่ได้เกิดจากการเก็บรักษาแต่เกิดจากการกลายพันธุ์ของข้าวฟ่าง กลุ่มฯ แก้ไขโดยการนำก้านข้าวฟ่างไปผสมน้ำแล้วต้มให้เดือดแล้วใส่ก้านข้าวฟ่างลงต้มและปิดฝาทิ้งไว้ประมาณ 1 ชั่วโมงหลังจากนั้นนำไปผึ่งแดดให้แห้งแล้วนำไปเก็บตามปกติ ซึ่งผลการแก้ไขได้ผลดี

ด้ามไม้ไผ่ เก็บไว้ในที่ร่ม พบปัญหาหมอดกินด้ามไม้ไผ่ ทางกลุ่มฯ แก้ไขโดยการนำมาตากแดดให้แห้งก่อนนำไปเก็บรักษาไว้ในที่โปร่ง เพื่อป้องกันหมอดกิน แต่ผลการแก้ปัญหาที่ยังไม่ดีขึ้น

ปัจจัยการผลิตประเภทวัสดุอุปกรณ์การผลิตสมาชิกจะนำไปเก็บไว้ที่บ้านสมาชิกจะเป็นผู้ดูแลอุปกรณ์ของตัวเอง

4.4 แรงงานและการจ้างงาน

4.4.1 การใช้แรงงานในการผลิต

ในปีการผลิต 2546 มีสมาชิกที่ทำการผลิตไม้กวาดจำนวน 15 ราย จากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 20 ราย ปัจจุบันมีสมาชิกเพียง 15 ราย ซึ่งสมาชิกจะใช้เวลาว่างจากการทำงานมาทำการผลิตไม้กวาดลักษณะการทำงานของสมาชิก คือนำวัตถุดิบจากกลุ่มฯ ไปทำการผลิตที่บ้านหรือนั่งรวมกันผลิตตามที่ร่มต่าง ๆ เวลาการทำงานจะไม่แน่นอนแล้วแต่เวลาและความพอใจในการผลิตของสมาชิก แล้วนำผลิตภัณฑ์ที่ได้มาจำหน่ายให้กับกลุ่มฯ

4.4.2 การจ้างงาน

ลักษณะการจ้างงานของกลุ่มฯ จะจ้างงานเป็นรายชิ้น ตามชนิดและคุณภาพของผลิตภัณฑ์ถ้าไม่กวาดมีคุณภาพด้านความสวยงาม ความคงทน ค่าแรงงานตามราคาที่ตกลงกันได้ แต่ถ้าไม่ได้คุณภาพค่าแรงงานก็จะลดลงตามคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ค่าจ้างในการผลิตผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดแตกต่างกันดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ค่าจ้างแรงงานในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ค่าจ้างผลิต (บาท/หน่วย)
ไม้กวาดด้ามถักลายทึบ	ด้าม	15
ไม้กวาดด้ามถักลายโปร่ง	ด้าม	15
ไม้กวาดด้ามเปลือย	ด้าม	8
ไม้กวาดเอนกประสงค์	ด้าม	8

ที่มา: จากการสำรวจ

4.5 ต้นทุนและผลตอบแทน

ต้นทุนการผลิตที่ได้จากการวิเคราะห์ จะคิดจากต้นทุนของวัตถุดิบ ค่าแรงในการผลิตแล้วจะมีการคิดรวมต้นทุนในส่วนของคุณค่าเสื่อมราคาวัสดุอุปกรณ์การผลิตชนิดต่าง ๆ รวมถึงค่าใช้จ่ายอื่นๆ ทั้งในด้านการตลาด และการจัดการทั้งที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสดอีกด้วย (รายละเอียดดังตารางผนวก ค.) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ไม้กวาดด้ามถักลายทึบ

มีต้นทุนต่อหน่วยจากการวิเคราะห์เท่ากับ 30.11 บาท แบ่งเป็นต้นทุนเงินสด 27.60 บาทหรือร้อยละ 91.65 จากต้นทุนวิเคราะห์ และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด 2.51 บาทหรือร้อยละ 8.35 ซึ่งต้นทุนทั้งหมดอยู่ในส่วนแรงงานถึงร้อยละ 49.81 รองลงมาเป็นค่าปัจจัยการผลิตร้อยละ 41.84 และ ค่าเสื่อมราคาร้อยละ 8.35

เมื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการขายส่ง พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตและขายในราคา 35 บาทต่อด้าม มีกำไรเหนือต้นทุนผันแปร ต้นทุนเงินสดและต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 7.40 7.40 และ 4.89 บาทหรือร้อยละ 21.14 21.14 และ 13.96 ตามลำดับ

ต้นทุนการผลิตผันแปร	27.60 บาท/ด้าม
ต้นทุนการผลิตเงินสด	27.60 บาท/ด้าม
ต้นทุนการผลิตทั้งหมด	30.11 บาท/ด้าม
ราคาขายส่ง	35.00 บาท/ด้าม
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร	7.40 บาท/ด้าม
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด	7.40 บาท/ด้าม
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด	4.89 บาท/ด้าม
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขายส่ง	ร้อยละ 21.14
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขายส่ง	ร้อยละ 21.14
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขายส่ง	ร้อยละ 13.96

2. ไม้กวาดด้ามถักลายโปร่ง

มีต้นทุนต่อหน่วยจากการวิเคราะห์เท่ากับ 29.49 บาท แบ่งเป็นต้นทุนเงินสด 27.18 บาทหรือร้อยละ 92.19 จากต้นทุนวิเคราะห์ และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด 2.30 บาทหรือร้อยละ 7.81 ซึ่งต้นทุนทั้งหมดอยู่ในส่วนแรงงานถึงร้อยละ 50.87 รองลงมาเป็นค่าปัจจัยการผลิตร้อยละ 41.32 และ ค่าเสื่อมราคาร้อยละ 7.81

เมื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการขายส่ง พบว่า ผลกระทบที่ผลิตและขายในราคา 35 บาทต่อด้าม มีกำไรเหนือต้นทุนผันแปร ต้นทุนเงินสดและต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 7.82 7.82 และ 5.51 บาทหรือร้อยละ 22.33 22.33 และ 15.75 ตามลำดับ

ต้นทุนการผลิตผันแปร	27.18 บาท/ด้าม
ต้นทุนการผลิตเงินสด	27.18 บาท/ด้าม
ต้นทุนการผลิตทั้งหมด	29.49 บาท/ด้าม
ราคาขายส่ง	35.00 บาท/ด้าม
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร	7.82 บาท/ด้าม
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด	7.82 บาท/ด้าม
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด	5.51 บาท/ด้าม
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขายส่ง ร้อยละ	22.33
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขายส่ง ร้อยละ	22.33
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขายส่ง ร้อยละ	15.75

3. ไม้กวาดด้ามเปลือย

มีต้นทุนต่อหน่วยจากการวิเคราะห์เท่ากับ 20.76 บาท แบ่งเป็นต้นทุนเงินสด 18.83 บาทหรือร้อยละ 90.70 จากต้นทุนวิเคราะห์ และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด 1.93 บาทหรือร้อยละ 9.30 ซึ่งต้นทุนทั้งหมดอยู่ในส่วนค่าปัจจัยการผลิตถึงร้อยละ 52.17 รองลงมาเป็นค่าแรงงานร้อยละ 38.53 และ ค่าเสื่อมราคาร้อยละ 9.30

เมื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการขายส่ง พบว่า ผลกระทบที่ผลิตและขายในราคา 20 บาทต่อด้าม มีกำไรเหนือต้นทุนผันแปร ต้นทุนเงินสดและต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 1.17 1.17 และ -0.76 บาท หรือร้อยละ 5.84 5.84 และ -3.82 ตามลำดับ

ต้นทุนการผลิตผันแปร	18.83 บาท/ด้าม
ต้นทุนการผลิตเงินสด	18.83 บาท/ด้าม
ต้นทุนการผลิตทั้งหมด	20.76 บาท/ด้าม
ราคาขายส่ง	20.00 บาท/ด้าม

ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร	1.17 บาท/ด้าม
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด	1.17 บาท/ด้าม
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด	-0.76 บาท/ด้าม
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขายส่ง ร้อยละ	5.84
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขายส่ง ร้อยละ	5.84
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขายส่ง ร้อยละ	-3.82

4. ไม้กวาดเอนกประสงค์

มีต้นทุนต่อหน่วยจากการวิเคราะห์เท่ากับ 14.75 บาท แบ่งเป็นต้นทุนเงินสด 13.24 บาทหรือร้อยละ 89.77 จากต้นทุนวิเคราะห์ และต้นทุนที่ไม่เป็นเงินสด 1.51 บาทหรือร้อยละ 10.23 ซึ่งต้นทุนทั้งหมดอยู่ในส่วนแรงงานถึงร้อยละ 54.24 รองลงมาเป็นค่าปัจจัยการผลิตร้อยละ 35.53 และ ค่าเสื่อมมาราคาร้อยละ 10.23

เมื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการขายส่ง พบว่า ผลตอบแทนที่ผลิตและขายในราคา 20 บาทต่อด้าม มีกำไรเหนือต้นทุนผันแปร ต้นทุนเงินสดและต้นทุนทั้งหมด เท่ากับ 6.76 6.76 และ 5.25 บาท หรือร้อยละ 33.80 33.80 และ 26.26 ตามลำดับ

ต้นทุนการผลิตผันแปร	13.24 บาท/ด้าม
ต้นทุนการผลิตเงินสด	13.24 บาท/ด้าม
ต้นทุนการผลิตทั้งหมด	14.75 บาท/ด้าม
ราคาขายส่ง	20.00 บาท/ด้าม
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร	6.76 บาท/ด้าม
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด	6.76 บาท/ด้าม
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด	5.25 บาท/ด้าม
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขายส่ง ร้อยละ	33.80
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขายส่ง ร้อยละ	33.80
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขายส่ง ร้อยละ	26.26

4.6 กรรมวิธีการผลิต

กรรมวิธีในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลายแต่ละชนิดจะมีขั้นตอนในการผลิตเหมือนกันแต่จะแตกต่างกันในระยะเวลาการถักลายดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 วัตถุดิบและอุปกรณ์การผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย

ผลิตภัณฑ์	วัตถุดิบ		อุปกรณ์การผลิต	
ไม้กวาดด้ามถักลายทึบ	ดอกหญ้า	310 กรัม	สว่านเจาะมือ	1 อัน
	ก้านข้าวฟ่าง	52 กรัม	มีด	1 เล่ม
	ไม้ไผ่	1 ด้าม	กรรไกรตัดกิ่งไม้	1 อัน
	ลวด	1 เส้น	เหล็กแหลม	1 อัน
	เชือกไนลอน	1/3 ใจ	ชิ้นเล็ก	1 อัน
	ยางรัด	9 เส้น	กระบอกฉีดน้ำ	1 กระบอก
			ม้านั่งถัก	1 ตัว
ไม้กวาดด้ามถักลายโปร่ง	ดอกหญ้า	310 กรัม		
	ก้านข้าวฟ่าง	52 กรัม		
	ไม้ไผ่	1 ด้าม		
	ลวด	1 เส้น		
	เชือกไนลอน	1/4 ใจ		
	ยางรัด	9 เส้น		
ไม้กวาดด้ามถักลายด้ามเปลือย	ดอกหญ้า	300 กรัม		
	ก้านข้าวฟ่าง	26 กรัม		
	ไม้ไผ่	1 ด้าม		
	ลวด	1 เส้น		
	เชือกไนลอน	1/9 ใจ		
	ยางรัด	9 เส้น		
ไม้กวาดเอนกประสงค์	ดอกหญ้า	100 กรัม		
	ก้านข้าวฟ่าง	26 กรัม		
	ไม้ไผ่	1/3 ด้าม		
	ลวด	1 เส้น		
	เชือกไนลอน	1/9 ใจ		
	ยางรัด	7 เส้น		
ปริมาณการผลิต/ครั้ง: ไม้กวาดด้ามถักลาย 1 ด้าม				

ที่มา: จากการสำรวจ

การเตรียมวัตถุดิบ

ดอกหญ้า เริ่มต้นด้วยการนำดอกหญ้ามาคัดแยกขนาด มัดเป็นลูก ๆ ด้วยยางรัด ตามขนาดของไม้กวาดแต่ละชนิด

ก้านข้าวฟ่าง นำก้านข้าวฟ่างมาตัดให้เหลือเฉพาะส่วนที่เป็นก้านแล้วนำไปแช่น้ำทิ้งไว้

ด้ามไม้ไผ่ ตัดให้ได้ขนาดของด้ามแต่ละชนิด เหลาปลายให้เป็นเหลี่ยม เจาะรูทั้งสองด้านด้านที่เหลาปลายใช้ไม้ตอกไว้ให้ปลายไม้โผล่ทั้งสองด้าน ส่วนอีกด้านเจาะรูร้อยเชือกสำหรับแขวน

ขั้นตอนการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย

1. นำดอกหญ้าที่คัดขนาดและมัดเป็นลูก ๆ ไว้ มัดด้วยเชือกในล่อนให้แน่นแล้วนำก้านข้าวฟ่างที่แช่น้ำไว้ มามัดติดกับดอกหญ้า โดยมัดเป็น ๆ ไว้
2. นำดอกหญ้าที่มัดกับก้านข้าวฟ่างมาเจาะด้วยเหล็กแหลมแล้วร้อยด้วยลวดใช้ดอกหญ้าจำนวน 9 ลูกต่อด้าม สำหรับไม้กวาดด้ามถักลายและด้ามเปลือยส่วนไม้กวาดเอนกประสงค์จะใช้ ดอกหญ้า 7 ลูกต่อด้าม
3. นำด้ามไม้ไผ่ที่เตรียมไว้มามัดติดกับก้าน โดยให้ด้ามไม้ไผ่อยู่ตรงกลางคือ อยู่ตรงดอกหญ้าลูกที่ 5 และใช้เชือกในล่อนมัดให้แน่น พับปลายลวดทั้งสองด้านเพื่อให้ดอกหญ้าแน่น
4. ถักลายด้วยเชือกในล่อนสลับกับก้านข้าวฟ่างเป็นลวดลายตามต้องการ ความยาวของลวดลายขึ้นอยู่กับชนิดของผลิตภัณฑ์ คือ ไม้กวาดด้ามถักลาย การถักลายจะถักลายจนสุดความยาวของด้าม ไม้กวาดด้ามเปลือย จะถักลายขึ้นมาประมาณ 6 นิ้ว ส่วนไม้กวาดเอนกประสงค์ จะถักลายจนสุดความยาวของด้าม ซึ่งมีความยาวหนึ่งส่วนสามของด้ามไม้กวาดถักลายและไม้กวาดด้ามเปลือย
5. เมื่อถักลายได้ตามต้องการแล้ว เจาะไม้ไผ่ด้วยสว่าน นำปลายเชือกในล่อนสอดเข้าไปในรูที่เจาะนำไม้ตอกเพื่อซ่อนเชือกและยึดเชือกให้แน่น
6. ใช้มีดและกรรไกรตัดแต่งเก็บงานเพื่อความเรียบร้อยและสวยงาม

4.7 การพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต

การทำไม้กวาดด้ามถักลาย ยังใช้เทคนิคและวิธีการผลิตแบบเดิมที่เคยทำมา เนื่องจากเป็นงานที่ทำด้วยมือและผู้ที่ทำจะต้องมีความทักษะและความชำนาญ

4.8 สภาพและผังของสถานที่ผลิต

กลุ่มฯ ไม่มีสถานที่สำหรับทำการผลิตเนื่องเป็นกลุ่มหัตถกรรม สถานที่ผลิตจึงไม่มีความจำเป็นมากนัก สมาชิกนำวัตถุดิบจากกลุ่ม ไปผลิตที่บ้านของสมาชิก เมื่อทำเสร็จแล้วจึงนำมาส่งที่กลุ่มฯ

4.9 การจัดการของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต

การผลิตของกลุ่มฯ ไม่มีของเสียที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจะมีเพียงเศษดอกหญ้า ด้ามไม้ไผ่ และเศษของก้านข้าวฟ่างที่ไม่สามารถใช้ได้แล้ว ซึ่งเศษเหล่านั้นไม่ได้เป็นปัญหาแก่กลุ่มฯ สามารถกำจัดได้ด้วยการเผา ส่วนดอกหญ้าที่มีขนาดเล็กที่ไม่สามารถใช้ทำไม้กวาดด้ามปกติได้กลุ่มฯ พยายามที่จะไม่ให้มีวัตถุดิบ

เหลือทิ้งโดยการนำดอกหญ้าที่เหลือเศษนำไปทำไม้กวาดด้ามเล็ก ๆ เพื่อจำหน่ายเป็นของชำร่วย ทำให้การใช้วัตถุดิบในการผลิตคุ้มค่าและไม่ก่อให้เกิดขยะหรือของเสียที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

4.10 การควบคุมและการตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์

การควบคุมคุณภาพระหว่างการผลิต

สมาชิกเป็นผู้ควบคุมคุณภาพระหว่างการผลิตเอง เนื่องจากสมาชิกรับผิดชอบในชิ้นงานของตนเอง ถ้าผลิตภัณฑ์ไม่ได้คุณภาพพอที่จะจำหน่ายได้ สมาชิกจะไม่ได้ค่าจ้างแรงงานและต้องนำผลิตภัณฑ์นั้นไปใช้เอง สมาชิกต้องพยายามควบคุมคุณภาพชิ้นงานของตนเองให้มีคุณภาพ ส่วนการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์นั้นเมื่อสมาชิกลำผลิตภัณฑ์มาส่งให้ที่กลุ่มฯ ฝ่ายตรวจสอบจะทำการตรวจสอบคุณภาพ ถ้าไม้กวาดมีคุณภาพด้านความสวยงาม ความคงทน ค่าแรงงาที่ได้อาจได้ตามราคาที่ตั้งไว้ แต่ถ้าไม่ได้คุณภาพค่าแรงงานก็จะลดลงตามคุณภาพของผลิตภัณฑ์

การเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ เมื่อสมาชิกลำผลิตภัณฑ์มาส่งที่กลุ่มฯ ก็จะเก็บรักษาไว้ที่บ้านประธาน

4.11 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการผลิต

4.11.1 ปัญหาด้านการผลิต

1. กลุ่มฯ ยังขาดแคลนแรงงานที่มีความชำนาญและทักษะในการผลิต ทำให้ผลิตภัณฑ์ออกมาไม่สวยงาม คุณภาพไม่คงที่ ผลิตภัณฑ์ไม่มีมาตรฐาน เนื่องจากสมาชิกมีความทักษะ ความชำนาญและการออกแบบของแต่ละคนแตกต่างกัน
2. ขาดแคลนแรงงานทำให้การผลิตไม่ต่อเนื่องและไม่สามารถควบคุมปริมาณการผลิตได้ เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร มีเวลาว่างคือนอกฤดูการเท่านั้น และนอกจากนี้ยังไม่สามารถควบคุมการทำงานของสมาชิกได้ เนื่องจากการทำงานขึ้นอยู่กับความพอใจของสมาชิก
3. ขั้นตอนการถักลายก้านข้าวฟางจะหัก การต่อก้านข้าวฟางต้องทำด้วยความประณีตเพื่อไม่ให้เห็นรอยต่อ ต้องคอยฉีดย้ำให้ก้านข้าวฟางตลอดเพื่อไม่ให้แข็งและหัก
4. วัตถุดิบมีปัญหา คือ ดอกหญ้าและก้านข้าวฟางมีสีดำ ด้ามไม้ไผ่มอดกิน กลุ่มฯ ยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ซึ่งทำให้ผลิตภัณฑ์ไม่สวยงาม
5. การผลิตไม้กวาดยังเป็นการทำด้วยมือเป็นส่วนใหญ่ บางขั้นตอน เช่นการนำดอกหญ้าออกจากกิ่งไม่สามารถที่จะนำออกได้หมดและเสียเวลาในการแปรงออก ถ้ากลุ่มฯ มีเครื่องตัดดอกหญ้า ก็จะสามารถเอาดอกหญ้าออกได้หมด ปัญหาการหลุดร่วงของดอกหญ้าก็จะหมดไป และเป็นการประหยัดเวลาอีกด้วย

4.11.2 ความต้องการทางการผลิตของกลุ่มฯ

1. ต้องการเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับการผลิตของกลุ่มฯ จากการเป็นรายได้เสริมให้กลายเป็นรายได้หลักและต้องการแรงงานที่มีทักษะ ความชำนาญ และมีความตั้งใจในการทำงาน
2. กลุ่มฯ ต้องการเครื่องตัดดอกหญ้า จำนวน 1 เครื่อง เพื่อใช้ตัดดอกหญ้าให้หลุดจากกิ่ง จะเป็นการประหยัดเวลาและแก้ปัญหการหลุดร่วงของดอกหญ้า

3. กลุ่มฯ ต้องการเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับวัตถุดิบและเรียนรู้วิธีการที่ทำให้แกนข้าวฟ่างขาว และมีความนิ่มอยู่เสมอมขณะถักลาย แกนข้าวฟ่างจะได้ไม่หักซึ่งจะทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ออกมาสวยงามมีความประณีต
4. กลุ่มฯ ต้องการเรียนรู้เรื่องการเลือกใช้สีของไนลอนในการถักลาย เพื่อความสวยงาม
5. กลุ่มฯ ต้องการฝึกอบรมให้ชาวบ้านมีทักษะ ความชำนาญ และมีความตั้งใจในการทำงาน เพื่อขยายการผลิตและเป็นรายได้เสริมให้กับชาวบ้าน
6. กลุ่มฯ ต้องการความรู้ในการปลูกต้นข้าวฟ่างเนื่องจากแกนข้าวฟ่างที่ซื้อมามีสีดำ เมื่อนำไปผลิตผลิตภัณฑ์ออกมาไม่สวย

บทที่ 5

การตลาด

5.1 การบริหารการตลาดและการวางแผนการตลาด

5.1.1 การบริหารการตลาด

ประธานกลุ่มฯ จะทำหน้าที่บริหารการตลาดและทำการตลาดเพียงคนเดียว ซึ่งทำหน้าที่ในการหาตลาด การรับคำสั่งซื้อ การส่งมอบสินค้าและนำสินค้าของกลุ่มฯ ไปจำหน่ายในนามของกลุ่มฯ ในงานแสดงสินค้าตามสถานที่ต่าง ๆ หรือตามสถานที่ไปอบรมสัมมนา ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์ให้กับกลุ่มฯ อีกทางหนึ่งด้วย

5.1.2 การวางแผนการตลาด

ปัจจุบันกลุ่มฯ ไม่มีการวางแผนในด้านการตลาดที่ชัดเจน เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านกำลังการผลิตและเวลาของสมาชิก ลักษณะการตลาดของกลุ่มฯ จะเป็นการผลิตนำการตลาด สำหรับช่วงเวลาการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ จะมีตลอดปี แต่จะมีช่วงเวลาที่มีการผลิตและจำหน่ายมากคือช่วงเดือน ม.ค. – พ.ค. เพราะเป็นช่วงที่สมาชิกว่างจากการทำงาน กลุ่มฯ จะพยายามกักตุนสินค้าไว้จำหน่ายในช่วงที่ไม่ค่อยมีการผลิต คือช่วงเดือน มิ.ย. – ธ.ค. และสำหรับการออกร้าน

การวางแผนการตลาดในอนาคต ถ้าหากกลุ่มฯ สามารถควบคุมปริมาณการผลิตได้ และไม่ขาดด้ามถักลายได้แพร่หลายเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปแล้ว กลุ่มฯ จะขยายตลาดออกสู่ต่างจังหวัด หรือถ้าเป็นไปได้ กลุ่มฯ ต้องการให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ออกสู่ตลาดต่างประเทศด้วย

5.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์

การรวมกลุ่มฯ เริ่มเมื่อปี 2544 ผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มฯ เริ่มทำคือ ไม้กวาดด้ามถักลายที่บ ไม้กวาดด้ามถักลายแบบที่บ-โป่ง และไม้กวาดถักลายด้ามเปลือย ต่อมาในปี 2546 กลุ่มฯ ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์มาเป็นไม้กวาดเอนกประสงค์ ซึ่งมีประโยชน์ในการใช้สอยมากขึ้น และในปี 2547 กลุ่มฯ ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ไม้กวาดเอนกประสงค์ขนาดกลางให้มีขนาดเล็ก ซึ่งทำจากเศษดอกข้าวฟ่างที่เหลือจากการผลิตไม้กวาดถักลายด้ามใหญ่ เพื่อใช้วัตถุดิบให้คุ้มค่าไม่มีวัตถุดิบเหลือทิ้ง และสร้างให้เกิดมูลค่าซึ่งใช้ประโยชน์ในการทำเป็นของชำร่วย นอกจากนี้กลุ่มฯ ยังพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์อื่นคือ ทำกล่องกระดาษทิชชู

ส่วนบรรจุภัณฑ์ กลุ่มฯ ยังไม่มีการพัฒนา บรรจุภัณฑ์ที่กลุ่มฯ ใช้ยังเป็นแบบเดิม คือใช้ถุงพลาสติกสวมตรงด้ามและติดด้วยสติกเกอร์ แต่ในอนาคตกลุ่มฯ คิดจะเปลี่ยนแปลงบรรจุภัณฑ์ใหม่

ตารางที่ 5.1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ปีการผลิต		
		ปี 2544	ปี 2545	ปี 2546
ไม้กวาดด้ามถักลายทึบ	ด้าม	●	→	→
ไม้กวาดด้ามถักลายโปร่ง (ทึบ-โปร่ง)	ด้าม	●	→	→
ไม้กวาดถักลายด้ามเปลือย	ด้าม	●	→	→
ไม้กวาดเอนกประสงค์	ด้าม			● →

หมายเหตุ: ● →

หมายถึง ช่วงที่มีการผลิต

● →

หมายถึง ช่วงปีที่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ที่มา: จากการสำรวจ

5.3 ช่องทางการจัดจำหน่าย

5.3.1 ช่องทางการจำหน่ายของกลุ่มฯ

จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มฯ และสมาชิก เนื่องจากกลุ่มฯ ไม่มีการบันทึกบัญชี กลุ่มฯ ไม่สามารถจะระบุปริมาณการจัดจำหน่ายและช่องทางการจำหน่ายที่แน่นอนได้ ข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลจากการประมาณ

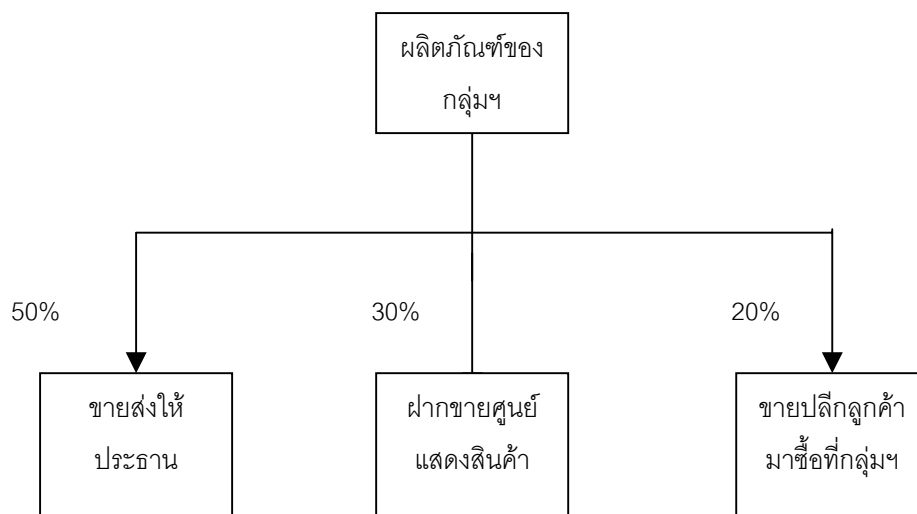
ช่องทางการจำหน่ายของกลุ่มฯ เป็นการจำหน่ายทั้งขายส่ง ขายปลีกและฝากขาย ซึ่งกลุ่มฯ จะจำหน่ายสินค้าในราคาเดียวทั้งหมด โดยมีสัดส่วนการขายส่งจากการที่ประธานซื้อผลิตภัณฑ์จากกลุ่มฯ ในราคาขายส่งไปจำหน่ายในการออกร้าน ร้อยละ 50 จากการฝากขายที่ศูนย์แสดงสินค้าของจังหวัด ร้อยละ 30 และอีก ร้อยละ 20 เป็นการขายปลีกให้กับคนในพื้นที่มาซื้อที่กลุ่มฯ ซึ่งช่องทางการตลาดที่สำคัญของกลุ่มฯ ดังนี้

ช่องทางการจัดจำหน่ายที่ 1 การฝากขายกับศูนย์แสดงสินค้าของจังหวัด โดยประธานกลุ่มฯ จะนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ไปฝากขายประมาณ 4 เดือนต่อครั้ง วิธีการชำระเงิน จะชำระเงินเมื่อทางศูนย์ฯ จะจำหน่ายผลิตภัณฑ์หมดแล้วหรือประมาณ 2 เดือนต่อครั้ง สัดส่วนของช่องทางการจัดจำหน่ายที่ศูนย์ฯ คิดเป็นร้อยละ 30 ของปริมาณการขายส่งทั้งหมดของกลุ่มฯ

ช่องทางการจัดจำหน่ายที่ 2 การขายส่งให้ประธานกลุ่มฯ รับซื้อผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายในงานแสดงสินค้าต่าง ๆ รวมทั้งการเดินทางไปอบรม สัมมนาต่างจังหวัด ซึ่งถือว่าเป็นช่องทางการจัดจำหน่ายที่สำคัญของกลุ่มฯ โดยมีสัดส่วน ร้อยละ 50 ของปริมาณการจัดจำหน่ายของกลุ่มฯ วิธีการชำระเงิน จะชำระเมื่อไปจำหน่ายผลิตภัณฑ์หมดแล้ว

ช่องทางการจัดจำหน่ายที่ 3 จำหน่ายปลีกให้กับคนในพื้นที่จังหวัดพะเยา แต่จำหน่ายในราคาขายส่งโดยลูกค้าจะมาซื้อเองที่กลุ่มฯ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20 ของปริมาณการจัดจำหน่ายของกลุ่มฯ

ดังแผนภาพที่ 5.1

แผนภาพที่ 5.1 ช่องทางการจัดจำหน่ายของกลุ่มฯ

คู่แข่งชั้นทางการค้า กลุ่มไม้กวาดด้ามถักลายมีคู่แข่งทางการค้าที่ผลิตไม้กวาด หลายกลุ่มแต่ส่วนใหญ่จะเป็นไม้กวาดแบบธรรมดา ส่วนคู่แข่งที่ผลิตไม้กวาดในแบบเดียวกันกับกลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย คือกลุ่มไม้กวาดดอกแก้ว ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีขนาดใหญ่มากและมีความเข้มแข็ง มีสมาชิก 200 คน กระจายอยู่ทุกหมู่บ้านของตำบลคงสุวรรณ

5.3.2 ช่องทางการจัดจำหน่ายของผลิตภัณฑ์

ช่องทางการจัดจำหน่ายของแต่ละผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ แบ่งออกได้ 2 ช่องทาง โดยแยกเป็นลูกค้าในจังหวัด ได้แก่ ลูกค้าในพื้นที่จังหวัดพะเยาที่มาซื้อสินค้าที่กลุ่ม และศูนย์แสดงสินค้าจังหวัดพะเยา ส่วนลูกค้าต่างจังหวัด ได้แก่ การออกร้าน ซึ่งมีรายละเอียดของแต่ละผลิตภัณฑ์ ดังนี้ (ตารางที่ 5.2)

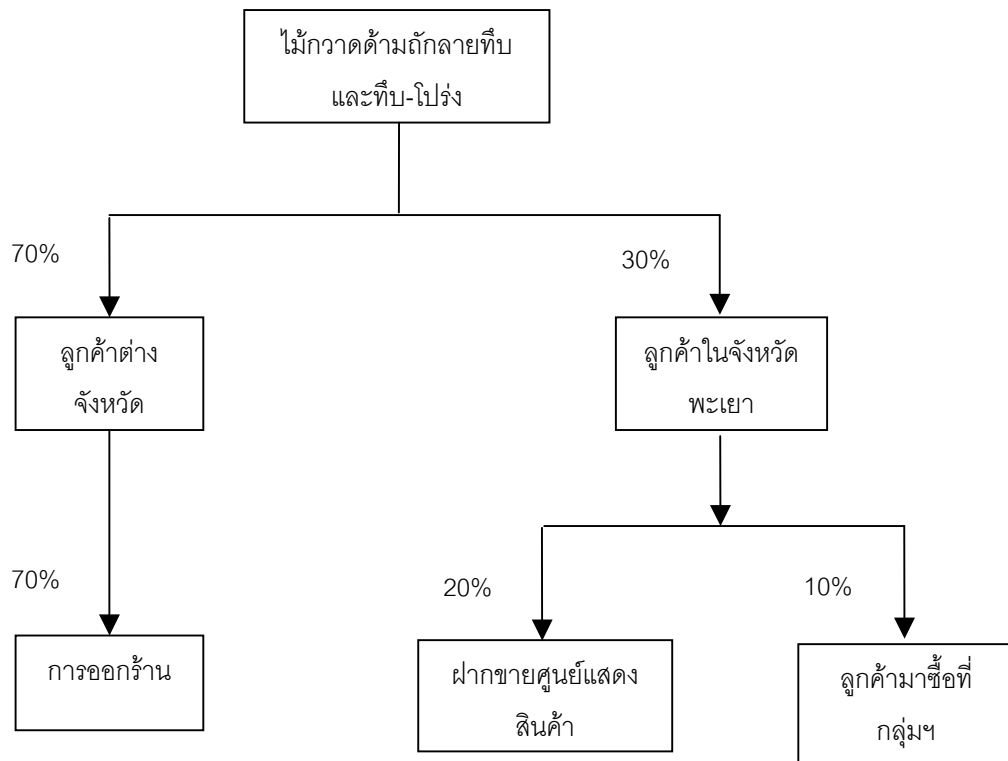
ตารางที่ 5.2 ช่องทางการจำหน่ายของผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์	ลูกค้าต่างจังหวัด	ลูกค้าในจังหวัด			รวม (ร้อยละ)
	ออกร้าน(ร้อยละ)	ศูนย์ฯ (ร้อยละ)	มาซื้อที่กลุ่มฯ (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	
ผลิตภัณฑ์ทั้งหมด	30	50	20	70	100
ไม้กวาดด้ามถักลาย (โปร่ง)	70	20	10	30	100
ไม้กวาดด้ามเปลือย	30	50	20	70	100.
ไม้กวาดเอนกประสงค์	50	30	20	50	100

ที่มา: จากการสำรวจ

ไม้กวาดด้ามถักลาย

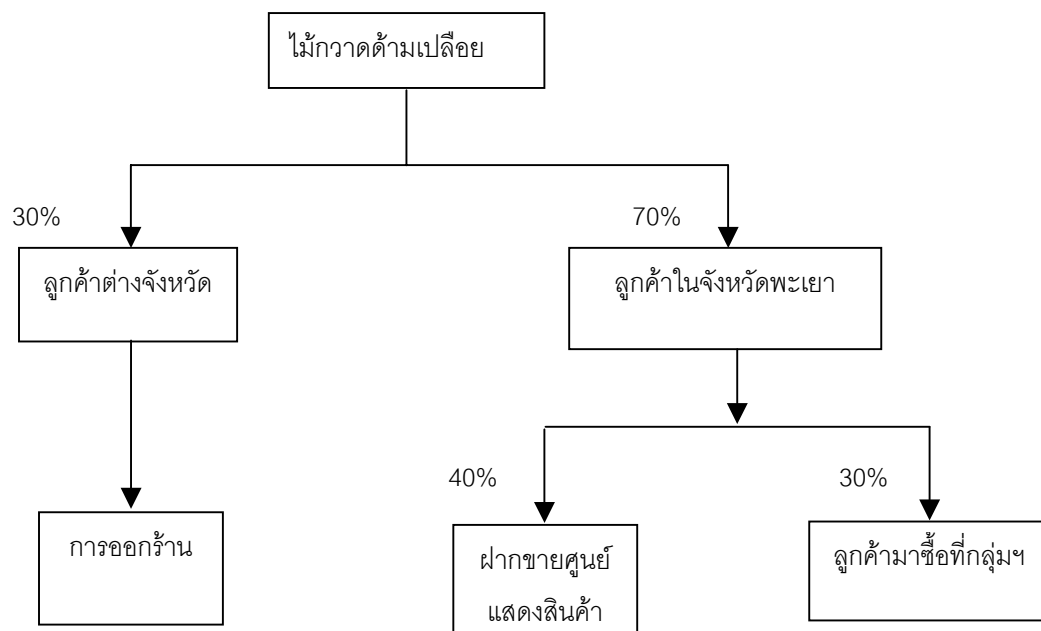
การจัดจำหน่ายไม้กวาดด้ามถักลายซึ่งหมายถึงทั้งไม้กวาดด้ามถักลายทึบและทึบ-โปร่ง จะเป็นที่นิยมมากในต่างจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 70 ของยอดจำหน่ายไม้กวาดด้ามถักลายทั้งหมด และอีกร้อยละ 30 เป็นลูกค้าในจังหวัดพะเยา โดยจะแยกเป็นสัดส่วนจากศูนย์ฯ ร้อยละ 20 และจากลูกค้าปลีกในพื้นที่อีกร้อยละ 10 รายละเอียดดังแผนภาพที่ 5.2

แผนภาพที่ 5.2 ช่องทางการจำหน่ายไม้กวาดด้ามถักลาย

ไม้กวาดด้ามเปลือย

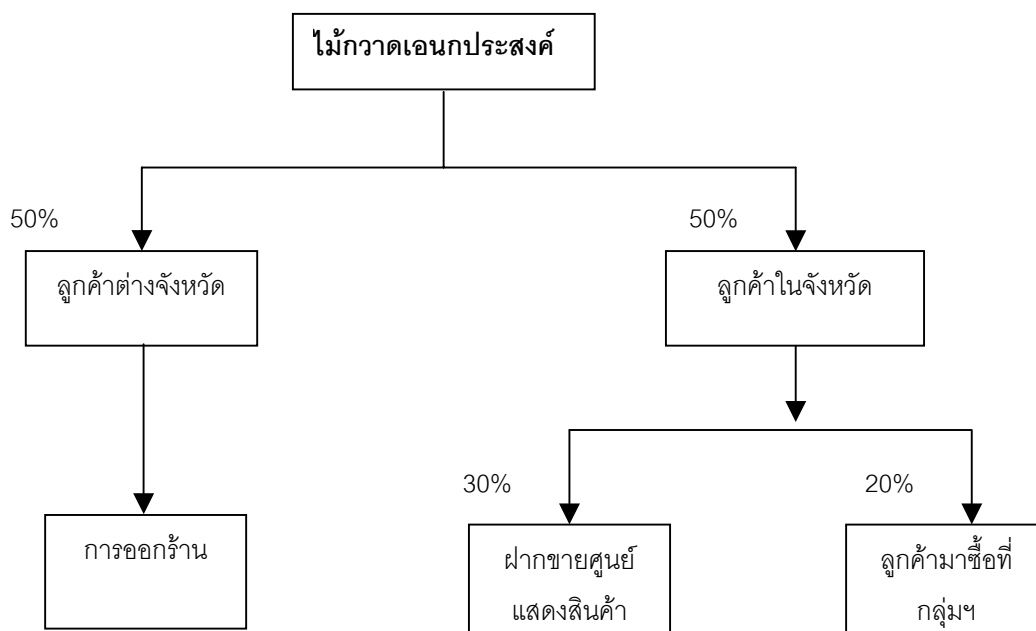
การจัดจำหน่ายไม้กวาดด้ามเปลือย จะเป็นที่นิยมมากในกลุ่มลูกค้าในจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 70 ของยอดจำหน่ายไม้กวาดด้ามถักลายทั้งหมด โดยจะแยกเป็นสัดส่วนจากศูนย์แสดงสินค้าจังหวัดพะเยาร้อยละ 40 และจากลูกค้าปลีกในพื้นที่อีกร้อยละ 40 ส่วนอีกร้อยละ 30 เป็นลูกค้าในจังหวัดพะเยา รายละเอียดดังแผนภาพที่ 5.3

แผนภาพที่ 5.3 ช่องทางการจำหน่ายไม้กวาดด้ามเปลี่ยน

ไม้กวาดเอนกประสงค์

ช่องทางการจัดจำหน่ายไม้กวาดเอนกประสงค์ ในจังหวัดและต่างจังหวัดจำหน่ายจะเท่ากัน คือ เป็นลูกค้าต่างจังหวัดร้อยละ 50 และอีกร้อยละ 50 เป็นลูกค้าในจังหวัดพะเยา โดยจะแยกเป็นสัดส่วนจากการฝากขายที่ศูนย์ฯ ร้อยละ 30 และจากลูกค้าปลีกในพื้นที่อีกร้อยละ 20 รายละเอียดดังแผนภาพที่ 5.4

แผนภาพที่ 5.4 ช่องทางการจำหน่ายไม้กวาดเอนกประสงค์

5.4 ราคาและการตั้งราคา

การตั้งราคาของกลุ่มฯ จะอิงตามราคาตลาด โดยกลุ่มฯ จะตั้งราคาขายไว้ราคาเดียวทั้งขายส่งและขายปลีก ซึ่งครั้งแรกที่มีการตั้งกลุ่มฯ เมื่อปี 2544 ราคาผลิตภัณฑ์จะตั้งตามคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เนื่องจากการผลิตผลิตภัณฑ์ครั้งแรกเริ่มจากการฝึกทำ ทำให้ผลิตภัณฑ์ยังไม่ค่อยมีคุณภาพและความสวยงาม ถ้าตั้งราคาสูงผลิตภัณฑ์ก็จะไม่ได้จำหน่าย ซึ่งจะทำให้กลุ่มฯ ไม่มีรายได้หรือค่าตอบแทนของสมาชิก ต่อมาเมื่อกลุ่มฯ ได้พัฒนาทักษะจนมีความชำนาญในการผลิตมากขึ้นสินค้ามีความสวยงาม คงทน ทำให้กลุ่มฯ สามารถตั้งราคาตามราคาตลาดได้ และจากการที่กลุ่มฯ ไม่สามารถทำการตลาดโดยตรงต้องผ่านคนกลางคือประธานกลุ่มฯ และศูนย์แสดงสินค้าของจังหวัดพะเยา จึงต้องจำหน่ายไว้ในราคาขายส่งเพื่อที่คนกลางจะได้ค่าตอบแทนจากส่วนต่างของราคาขายปลีกกับราคาขายส่ง หรือแม้แต่การจำหน่ายปลีกให้กับลูกค้าในพื้นที่ที่มาซื้อที่กลุ่มฯ โดยตรงกลุ่มฯ ซึ่งจำหน่ายไว้ในราคาขายส่งเหมือนกัน

จากการวิเคราะห์คำนวณต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาดเปรียบเทียบกับราคาขายของกลุ่มฯ พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีการตั้งราคาและกำไรจากราคาขายสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับราคาขายของกลุ่มฯ ได้แก่ ไม้กวาดด้ามถักลายเอนกประสงค์ รองลงมาได้แก่ ไม้กวาดด้ามถักลายโปร่ง และไม้กวาดด้ามถักลายทึบ ส่วนไม้กวาดด้ามถักลายด้ามเปลือยจะขาดทุนจากการตั้งราคาของกลุ่มฯ ซึ่งจากระดับราคาขายส่งดังกล่าวกลุ่มฯ จะได้กำไรจากการขายส่งจากผลิตภัณฑ์ทั้ง 3 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 22.69 ร้อยละ 13.71 และร้อยละ 11.92 ตามลำดับ ส่วนไม้กวาดด้ามถักลายด้ามเปลือยคิดเป็นร้อยละ -7.39 เมื่อเทียบกับราคาขายของทั้ง 4 ผลิตภัณฑ์ ซึ่งจากการวิเคราะห์ราคาและการตั้งราคา สามารถจำแนกรายผลิตภัณฑ์ดังนี้

ไม้กวาดด้ามถักลายทึบ

ไม้กวาดด้ามถักลายทึบ กลุ่มฯ ตั้งราคาขายส่งไว้ที่ราคา 35 บาทต่อด้าม เมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิตจากการวิเคราะห์ในส่วน of ต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาด รวมกันซึ่งมีค่าเท่ากับ 30.83 บาทต่อด้าม เป็นต้นทุนการผลิตเท่ากับ 30.11 บาทต่อด้ามและเป็นต้นทุนการตลาด 0.71 บาทต่อด้าม พบว่ามีส่วนต่างของราคาขายกับต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาดมีค่าเท่ากับ 4.17 บาทต่อด้าม หรือมีผลกำไรจากการตั้งราคาขายร้อยละ 11.92

ไม้กวาดด้ามถักลายโปร่ง

ไม้กวาดด้ามถักลายโปร่ง กลุ่มฯ ตั้งราคาขายไว้ที่ราคา 35 บาทต่อด้าม เมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิตจากการวิเคราะห์ในส่วน of ต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาด รวมกันซึ่งมีค่าเท่ากับ 30.20 บาทต่อด้าม เป็นต้นทุนการผลิตเท่ากับ 29.49 บาทต่อด้ามและเป็นต้นทุนการตลาด 0.71 บาทต่อด้าม พบว่ามีส่วนต่างของราคาขายกับต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาดมีค่าเท่ากับ 4.80 บาทต่อด้าม หรือมีผลกำไรจากการตั้งราคาขายร้อยละ 13.71

ไม้กวาดด้ามถักลายด้ามเปลือย

ไม้กวาดด้ามถักลายด้ามเปลือย กลุ่มฯ ตั้งราคาขายไว้ที่ 20 บาทต่อด้าม เมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิตจากการวิเคราะห์ในส่วน of ต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาด รวมกันซึ่งมีค่าเท่ากับ 21.48 บาทต่อด้าม เป็นต้นทุนการผลิตเท่ากับ 20.76 บาทต่อด้ามและเป็นต้นทุนการตลาด 0.71 บาทต่อด้าม พบว่ามีส่วนต่างของ

ราคาขายกับต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาดมีค่าเท่ากับ -1.48 บาทต่อด้าม หรือมีผลกำไรจากการตั้งราคาขายร้อยละ -7.39

ไม้กวาดด้ามถักลายเอนกประสงค์

ไม้กวาดด้ามถักลายด้ามเปลือย กลุ่มฯ ตั้งราคาขายไว้ที่ราคา 20 บาทต่อด้าม เมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิตจากการวิเคราะห์ในส่วนขอต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาด รวมกันซึ่งมีค่าเท่ากับ 15.76 บาทต่อด้าม เป็นต้นทุนการผลิตเท่ากับ 14.75 บาทต่อด้ามและเป็นต้นทุนการตลาด 0.71 บาทต่อด้าม พบว่ามีส่วนต่างของราคาขายกับต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาดมีค่าเท่ากับ 4.54 บาทต่อด้าม หรือมีผลกำไรจากการตั้งราคาขายร้อยละ 22.69 การวิเคราะห์ราคาและการตั้งราคาจำแนกรายผลิตภัณฑ์ทั้ง 4 ชนิด แสดงดังตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.3 ราคาและการตั้งราคา

หน่วย: บาท/ด้าม

รายการ	ไม้กวาดด้ามถักลายทึบ		ไม้กวาดด้ามถักลายโปร่ง		ไม้กวาดด้ามถักลายด้ามเปลือย		ไม้กวาดด้ามเอนกประสงค์	
	ต้นทุน วิเคราะห์	การตั้งราคา (ร้อยละ)	ต้นทุน วิเคราะห์	การตั้งราคา (ร้อยละ)	ต้นทุน วิเคราะห์	การตั้งราคา (ร้อยละ)	ต้นทุน วิเคราะห์	การตั้งราคา (ร้อยละ)
1. ต้นทุนการผลิต (บาท/หน่วย)	30.11		29.49		20.76		14.75	
2. ต้นทุนการตลาด (บาท/หน่วย)	0.71		0.71		0.71		0.71	
3. ราคาขายส่ง (บาท/หน่วย)	35.00		35.00		20.00		20.00	
4. ต้นทุนการผลิตและการตลาด (1)+(2) (บาท/หน่วย)	30.83	Mark On	30.20	Mark On	21.48	Mark On	15.46	Mark On
5. ส่วนต่างของราคาขายส่งกับต้นทุนการผลิตและการตลาด (บาท/หน่วย)	4.17	11.92	4.80	13.71	-1.48	-7.39	4.54	22.69

ที่มา: จากการสำรวจและการคำนวณ

5.5 การส่งเสริมการขาย

5.5.1 วิธีการรักษาลูกค้าเก่า

กลุ่มฯ มีวิธีการรักษาลูกค้าเก่าโดยพยายามผลิตสินค้าให้มีคุณภาพ สวยงามและคงทน

5.5.2 วิธีการหาลูกค้าลูกค้าใหม่

กลุ่มฯ มีวิธีการหาลูกค้าใหม่หลายวิธีด้วยกัน ดังนี้

1. การโฆษณาผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอดอกคำใต้ได้จัดทำไว้ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
2. การแจกแผ่นพับ เมื่อกลุ่มฯ ไปร่วมจำหน่ายสินค้า กลุ่มฯ จะนำแผ่นพับไปแจกด้วย
3. การออกร้านในงานแสดงสินค้าตามสถานที่ต่างๆ ซึ่งหน่วยงานต่างๆ และเอกชนจัดขึ้น

5.6 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด

5.6.1 ปัญหาด้านการตลาด

1. ตลาดยังไม่กว้าง ตลาดรองรับมีน้อยและไม่แน่นอน กลุ่มฯ ยังขาดความรู้เกี่ยวกับการตลาด ไม่สามารถขยายตลาดไปสู่ที่อื่นได้
2. การรับทราบข้อมูลข่าวสารการตลาดค่อนข้างช้า เช่น การมีงานแสดงสินค้าต่าง ๆ ทำให้การเตรียมการผลิตไม่ทันหรือผลิตได้น้อยไม่เพียงพอต่อการจำหน่าย
3. ผลิตภัณฑ์ไม่มีตราสินค้า (ยี่ห้อ) เป็นของตนเอง ทำให้ผู้บริโภคไม่ทราบว่าเป็นผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ

5.6.2 ความต้องการทางการตลาดของกลุ่มฯ

1. กลุ่มฯ ต้องการขยายตลาดให้กว้างขึ้น โดยจะขยายตลาดออกสู่ต่างจังหวัดให้มากขึ้น ด้วยการนำสินค้าไปจำหน่ายตามงานแสดงสินค้าที่จังหวัดต่าง ๆ จัดขึ้น
2. กลุ่มฯ ต้องการความรู้เกี่ยวกับการตลาดและข้อมูลการตลาดให้มากขึ้นเพื่อให้สมาชิกสามารถหาตลาดหรือทำการตลาดได้เอง
3. กลุ่มฯ มีความต้องการฉลากผลิตภัณฑ์เป็นของตนเอง เนื่องจากปัจจุบันกลุ่มฯ ยังไม่มีฉลากผลิตภัณฑ์เป็นของตนเอง
4. กลุ่มฯ ต้องการตลาดรับซื้อที่แน่นอนทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด รวมถึงตลาดทางอินเทอร์เน็ตและจำนวนที่ชัดเจน เพื่อกลุ่มฯ จะได้ดำเนินการผลิตได้อย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ อันจะทำให้กลุ่มฯ มีความเข้มแข็ง เกิดการสร้างงานในชุมชนต่อไป

บทที่ 6

การเงิน

6.1 การบริหารการเงินและการวางแผนการเงิน

6.1.1 การบริหารการเงิน

ประธานและเหรัญญิก ช่วยกันบริหารการเงินของกลุ่มฯ โดยเหรัญญิกจะเป็นผู้ดูแลบัญชีและการเงินของกลุ่มฯ สำหรับเงินที่ได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์กลุ่มฯ จะจัดสรรไว้สำหรับจ่ายค่าแรงงานให้กับสมาชิกและจัดซื้อวัตถุดิบ ซึ่งเงินจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ก็ต้องรอให้จำหน่ายผลิตภัณฑ์หมดก่อนกลุ่มฯ จึงจะได้รับการชำระเงินจากลูกค้า ซึ่งทำให้กลุ่มฯ ได้รับเงินช้าและเงินของกลุ่มฯ จะอยู่ที่ตัวสินค้าที่รอจำหน่าย ขาดทุนหมุนเวียนในบางช่วงและเงินทุนหมุนเวียนมีน้อย หน่วยงานของรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนส่วนใหญ่ก็จะเป็นในรูปแบบของเงินสำหรับการฝึกอบรมเพิ่มทักษะให้กับสมาชิกมากกว่าให้เป็นเงินทุนหมุนเวียน ส่วนเงินที่ได้รับการสนับสนุนก็นำไปซื้อปัจจัยการผลิตและแบ่งให้กับสมาชิกหมด

6.1.2 การวางแผนการเงิน

กลุ่มฯ ไม่มีการวางแผนการเงินที่ชัดเจน เงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มฯ ได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์กลุ่มฯ ซึ่งจะจัดสรรไว้สำหรับจ่ายค่าแรงงานให้กับสมาชิกและจัดซื้อวัตถุดิบ กลุ่มฯ ไม่มีการปันผลกำไรให้กับสมาชิก เนื่องจากไม่มีผลกำไรมากพอ เงินรายได้ของกลุ่มฯ ก็นำมาเป็นเงินทุนหมุนเวียนหมด กลุ่มฯ มีเงินสดเพื่อใช้จ่ายเพียง 2,000 บาท และไม่มีเงินเก็บสะสมอยู่เลยในปัจจุบัน และในปี พ.ศ. 2547 กลุ่มฯ ได้จัดทำโครงการขอกู้เงินจากกองทุนพัฒนาสตรีเพื่อการพัฒนาอาชีพจังหวัดพะเยา จำนวน 100,000 บาท และได้รับการอนุมัติจำนวน 50,000 บาท ดอกเบี้ยร้อยละ 3 บาทต่อปี ระยะเวลากู้ยืม 1 ปี กลุ่มฯ ได้จัดสรรเงินสำหรับจัดซื้อวัตถุดิบ คือ ดอกหญ้าและก้านข้าวฟ่างเก็บไว้ จำนวน 30,000 บาท และอีกจำนวน 20,000 บาท สำหรับเป็นเงินทุนหมุนเวียนจ่ายค่าแรงงานสมาชิกและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ของสมาชิก

6.2 แหล่งเงินทุน

แหล่งเงินทุนของกลุ่มฯ ส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐบาล ยังไม่มีการระดมทุนจากสมาชิกและไม่ได้กู้ยืมเงิน เนื่องจากสมาชิกไม่อยากมีภาระหนี้สิน การตั้งกลุ่มฯ ครั้งแรก เมื่อเดือนธันวาคม ปี 2544 กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานจัดหางานจังหวัดพะเยา เป็นจำนวนเงิน 32,000 บาท สำหรับการฝึกอบรมสมาชิกกลุ่มฯ เป็นค่าวิทยากรและค่าวัสดุในการฝึกอบรม ต่อมาในปี พ.ศ.2546 สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยา ได้ให้เงินสนับสนุนเป็นเงินให้เปล่า เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในกลุ่มฯ จำนวน 20,000 บาท และศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดพะเยา ได้สนับสนุนวัสดุในการฝึกอบรมเพิ่มทักษะให้แก่สมาชิกกลุ่มฯ ในการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ เป็นงบประมาณ 30,000 บาท และในปี พ.ศ. 2547 กลุ่มฯ ได้จัดทำโครงการขอกู้เงินจากกองทุนพัฒนาสตรีเพื่อการพัฒนาอาชีพจังหวัดพะเยา จำนวน 100,000 บาท และได้รับการอนุมัติจำนวน 50,000 บาท ดอกเบี้ยร้อยละ 3 บาทต่อปี ระยะเวลากู้ยืม 1 ปี

รายละเอียดของแหล่งเงินทุนของกลุ่มฯ สามารถแสดงได้ตารางที่ 6.1

ตารางที่ 6.1 แหล่งเงินทุนของกลุ่มฯ

แหล่งเงินทุน	ปีที่ได้ มา	มูลค่า (บาท)	การนำไปใช้	ระยะเวลา กู้ยืม(ปี)	เงื่อนไข
สำนักงานจัดหางานจังหวัด พะเยา	2544	32,000	ฝึกอบรมสมาชิก คำวิทยากรและค่า วัสดุในการฝึกอบรม	-	-
สำนักงานพัฒนาสังคมและ ความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดพะเยา	2546	20,000	ซื้อวัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์ 60% อีก 40% แบ่งให้กับสมาชิก	-	-
ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดพะเยา	2546	30,000	การฝึกอบรมสมาชิกเพื่อปรับปรุง ผลิตภัณฑ์	-	-
กองทุนพัฒนาสตรีเพื่อการ พัฒนาอาชีพจังหวัดพะเยา	2547	50,000	จัดซื้อวัตถุดิบและทุนหมุนเวียน	1	ดอกเบี้ย ร้อยละ 3 บาทต่อปี

ที่มา: จากการสำรวจ

6.3 ผลการดำเนินงานและสถานภาพทางการเงิน

6.3.1 ผลการดำเนินการ

ในปี 2546 จากการสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มฯ มีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม คิดเป็นมูลค่ารวมทั้งหมด 47,500 บาท เมื่อหักต้นทุนขายจำนวน 39,126.24 บาท หักค่าใช้จ่ายการตลาด 1,428.57 บาท และค่าเสื่อมราคา 3,880 บาท จะทำให้มีกำไรขั้นต้น 3,065.19 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 6.2 และงบกำไรขาดทุนของกลุ่มฯ

ตารางที่ 6.2 ผลการดำเนินของกลุ่มฯ

ผลิตภัณฑ์	ปริมาณขายทั้งหมด(บาท)	รายได้จากยอดขาย(บาท)	ต้นทุนขายรวม(บาท)	ค่าเสื่อมราคา รวม(บาท)	ค่าใช้จ่ายในการขาย รวม(บาท)	ค่าใช้จ่ายในการ บริหาร(บาท)	ต้นทุนรวมทั้ง หมด(บาท)	กำไร (บาท)
ไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)	200	7,000	5,520.07	502.90	142.86	0.00	6,165.83	834.17
ไม้กวาดด้ามถักลาย (โปร่ง)	300	10,500	8,155.11	690.93	214.29	0.00	9,060.33	1,439.67
ไม้กวาดด้ามเปลือย	1,000	20,000	18,831.36	1,931.71	714.29	0.00	21,477.35	-1,477.35
ไม้กวาดเอนกประสงค์	500	10,000	6,619.70	754.45	357.14	0.00	7,731.30	2,268.70
รวม	2,000.00	47,500	39,126.24	3,880.00	1428.57	0.00	44,434.81	3,065.19

ที่มา: จากการสำรวจและการคำนวณ

กลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย
ประมาณการงบกำไรขาดทุน
สำหรับปี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2546

หน่วย : บาท

ขาย	47,500.00
หัก ต้นทุนขาย	39,126.24
กำไรขั้นต้น	8,373.76
หัก ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	
ค่าใช้จ่ายในการขาย	1,428.57
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	0.00
ค่าเสื่อมราคา	3,880.00
รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ	5,308.57
กำไรจากการดำเนินงาน	3,065.19
บวก รายได้อื่น ๆ	0.00
หัก ดอกเบี้ยจ่าย	0.00
กำไรก่อนหักภาษี	3,065.19
หัก ภาษี	0.00
กำไรหลังหักภาษี	3,065.19
หัก เงินปันผล	0.00
กำไรสะสม	3,065.19

ที่มา: จากการสำรวจและการคำนวณ

6.3.2 สถานภาพทางการเงิน

จากการพิจารณาเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มฯ ที่ใช้ในปัจจุบันมีจำนวน 2,000 บาท สำหรับการซื้อปัจจัยการผลิตและค่าจ้างแรงงานให้แก่สมาชิก และในด้านทรัพย์สินของกลุ่มฯ ในด้านสินทรัพย์หมุนเวียน กลุ่มฯ มีเงินในมือจำนวน 2,000 บาท แต่ไม่มีเงินฝากธนาคาร เงินที่ใช้ภายในกลุ่มฯ มีเพียงเงินทุนหมุนเวียนเท่านั้น ที่ผ่านมา เงินจากการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ทางกลุ่มฯ ได้นำไปซื้อเป็นวัสดุอุปกรณ์ และซื้อปัจจัยการผลิตมาทำการผลิตหมด ทำให้กลุ่มฯ ไม่เงินทุนสำรองยามฉุกเฉิน

กลุ่มฯ มีสินทรัพย์ที่เป็นอุปกรณ์ในการผลิตรวมเป็นมูลค่า 13,545 บาท เมื่อหักค่าเสื่อมราคาสะสมทำให้มีสินทรัพย์ถาวรสุทธิเท่ากับ 6,285 บาท

พิจารณาทุนของกลุ่มฯ พบว่า กลุ่มฯ ไม่มีหนี้สินระยะสั้น และหนี้สินระยะยาว เนื่องจากเงินที่รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ เป็นเงินทุนให้เปล่า ทำให้กลุ่มฯ ไม่มีภาระหนี้สิน รวมกลุ่มฯ มีหนี้สินและส่วนของผู้เจ้าของเท่ากับ 16,610.19 บาท

กลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย
ประมาณการงบดุล
ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2546

หน่วย : บาท

สินทรัพย์

สินทรัพย์หมุนเวียน

เงินสดในมือและฝากธนาคาร	2,000.00
ลูกหนี้การค้า	-
ลูกหนี้เงินกู้	-
สินค้าสำเร็จรูปคงคลัง	8,325.19
วัตถุดิบคงคลัง	-
อื่น ๆ	-
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	10,325.19

สินทรัพย์ถาวร

ที่ดิน	-
อาคาร	-
เครื่องจักร/อุปกรณ์	13,545.00
ยานพาหนะ	-
เครื่องใช้สำนักงาน	-
เงินสดและสินทรัพย์ถาวรที่ได้เปล่า	-
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม	7260
รวมสินทรัพย์ถาวรสุทธิ	6,285.00

สินทรัพย์อื่น ๆ

รายการในการเตรียมการ	-
รวมสินทรัพย์ทั้งหมด	16,610.19

หนี้สินและส่วนของผู้เจ้าของ

หนี้สินหมุนเวียน

เจ้าหนี้การค้า	-
----------------	---

หนี้สินที่ถึงกำหนดชำระใน 1 ปี	-
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	-
รวมหนี้สินหมุนเวียน	-
หนี้สินระยะยาว	-
เงินกู้ยืมระยะยาว	-
รวมหนี้สินระยะยาว	-
รวมหนี้สิน	-
ส่วนของเจ้าของ	-
ทุนเรือนหุ้น	-
ได้เปล่า	13,545.00
กำไรสะสม	-
บวก กำไรสุทธิ	3,065.19
กำไรสะสมปลายงวด	-
รวมส่วนของเจ้าของ	16,610.19
รวมหนี้สินและส่วนของเจ้าของ	16,610.19

ที่มา: จากการสำรวจและการคำนวณ

6.4 ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือด้านการเงิน

6.4.1 ปัญหาด้านการเงิน

1. ขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน เนื่องจากกลุ่มฯ ยังไม่มีการระดมทุนจากสมาชิก เงินทุนของกลุ่มฯ ได้มาจากเงินสนับสนุนการฝึกอบรม เงินทุนของกลุ่มฯ จึงขึ้นอยู่กับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ
2. กลุ่มฯ ยังไม่มีการบันทึกบัญชีที่เป็นระบบ และตรวจสอบได้ ทำให้ไม่ทราบข้อมูลแท้จริงเช่น บัญชีรายรับ-รายจ่าย ยอดจำหน่ายของกลุ่มฯ เมื่อเดือน พฤษภาคม 2547 กลุ่มฯ ได้ส่งตัวแทนเข้าร่วมอบรมการจัดทำบัญชีของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งกลุ่มฯ ได้นำมาความรู้ดังกล่าวมาปรับปรุงการจัดทำบัญชีของกลุ่มฯ ให้มีระบบมากขึ้น
3. การบริหารการเงินยังไม่มีประสิทธิภาพ ในการจัดสรรเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ ทำให้กลุ่มฯ ขาดเงินทุนหมุนเวียน

6.4.2 ความต้องการทางการเงินของกลุ่มฯ

1. กลุ่มฯ ต้องการเงินทุนให้เปล่า เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน เนื่องจากสมาชิกไม่ยากกู้ยืม เพราะไม่ยากมีภาระหนี้สิน
2. กลุ่มฯ ต้องการเงินทุนเพื่อซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการผลิต เพื่อให้การผลิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว

บทที่ 7

SWOT Analysis และศักยภาพการดำเนินงานของกลุ่มฯ

7.1 จุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรค และโอกาส (SWOT Analysis ของกลุ่มฯ)

7.1.1 จุดแข็ง

1) การจัดการองค์กร

- ประธานกลุ่มฯ มีความเป็นผู้นำและเป็นผู้นำของชุมชน ซึ่งเป็นผู้มีบทบาททำให้กลุ่มฯ เป็นที่รู้จักมากขึ้น และช่วยทำหน้าที่การตลาดให้กลุ่มฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ประธานกลุ่มฯ เป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการเครือข่ายหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ทั้งระดับอำเภอและจังหวัด ทำให้กลุ่มฯ สามารถหาแหล่งเงินทุนและการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการได้ง่ายและจากการที่ประธานรู้จักคนมาก การประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ จึงเป็นไปได้ดี

2) การผลิต

- การผลิตแสดงออกถึงภูมิปัญญาของบุคคลในการทำลวดลายและความหลากหลายของแรงงาน ทั้งแม่บ้าน ผู้สูงอายุ คนพิการ มีความสามารถในการผลิตและเป็นอาชีพเสริมสร้างรายได้นอกเหนือจากอาชีพหลัก
- กลุ่มฯ มีสมาชิกที่มีทักษะ ความชำนาญในการผลิต มีการฝึกอบรมด้านการผลิตให้กับชาวบ้านในชุมชน สามารถขยายการผลิตของกลุ่มฯ ได้อีกทางหนึ่ง และคอยแนะนำทักษะการผลิตให้กับเพื่อนสมาชิกให้ทำการผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีความสวยงาม คงทนและละเอียดประณีต
- กลุ่มฯ สามารถขยายการผลิตและสร้างเครือข่ายในชุมชนได้ เนื่องจากกลุ่มฯ มีการจัดอบรมการทำไม้กวาดด้ามถักลายให้กับชาวบ้านในชุมชนโดยสมาชิกกลุ่มฯ ที่มีความชำนาญในการผลิต

3) การตลาด

- ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ผ่านการคัดสรรระดับอำเภอ ระดับจังหวัดและระดับภาคได้ระดับ 3 ดาวได้รับการคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์นำไปแสดงในงานประชุมเอเปคและได้ออกจำหน่ายตามงานแสดงสินค้าที่หน่วยงานราชการต่าง ๆ จัดขึ้น ทำให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ เป็นที่รู้จักมากขึ้น

4) การเงิน

- หน่วยงานราชการให้การสนับสนุนด้านการเงินของกลุ่มฯ อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มก่อตั้งกลุ่มฯ จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากกลุ่มฯ ก่อให้เกิดการสร้างงานและสร้างรายได้เสริมให้กับชุมชน

7.1.2 จุดอ่อน

1) การจัดการองค์กร

- กลุ่มฯ ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการหาตลาดและทำการตลาด ทำให้การตลาดของกลุ่มฯ ยังแคบอยู่
- การจัดการองค์กรของกลุ่มฯ ยังไม่เข้มแข็ง การบริหารงานยังไม่เป็นระบบ การบริหารส่วนใหญ่จะอยู่ที่ประธาน คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นไม่ได้ดำเนินงานตามหน้าที่เนื่องจากขาดความเข้าใจในการทำงาน
- กลุ่มฯ มีปัญหาด้านการให้ความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็นเพื่อการพัฒนากลุ่ม ทำให้บทบาทการทำงานของกลุ่มฯ อยู่ที่ประธานกลุ่มฯ เป็นสำคัญ

2) การผลิต

- กลุ่มฯ ยังขาดแรงงานที่มีทักษะในการทำไม้กวาด เพราะชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร มีเวลาทำการผลิตในช่วงนอกฤดูกาลเท่านั้น ทำให้การผลิตไม่ต่อเนื่องและไม่สามารถกำหนดปริมาณการผลิตที่แน่นอนได้
- การหักของก้านข้าวฟ่างในขั้นตอนการถักลาย ต้องคอยฉีดย้ำก้านข้าวฟ่างตลอด เพื่อไม่ให้ก้านข้าวฟ่างแข็งและหัก
- การผลิตไม้กวาดยังเป็นการทำด้วยมือเป็นส่วนใหญ่ บางขั้นตอน เช่นการนำดอกหญ้าออกจากกิ่งไม้ไม่สามารถที่จะนำออกได้หมดและเสียเวลาในการแปรงออก ถ้ากลุ่มฯ มีเครื่องตัดดอกหญ้า ก็จะสามารถเอาดอกหญ้าออกได้หมด ปัญหาการหลุดร่วงของดอกหญ้าก็จะหมดไป และเป็นการประหยัดเวลาอีกด้วย นอกจากนี้การผลิตเป็นงานฝีมือ ทำให้ผลิตสินค้าได้น้อยและมาตรฐานของสินค้าไม่คงที่

3) การตลาด

- สืบเนื่องจากกลุ่มฯ ไม่สามารถกำหนดปริมาณการผลิตที่แน่นอนได้ทำให้เป็นอุปสรรคในขยายตลาด
- ตลาดของกลุ่มฯ ยังแคบอยู่ คือมีเพียงตลาดในหมู่บ้าน ตำบลและอำเภอ และการออกร้านแสดงสินค้าเท่านั้น และตลาดรองรับยังมีน้อยและไม่แน่นอน
- กลุ่มฯ ยังขาดข้อมูลด้านการตลาดและการรับทราบข้อมูลข่าวสารการตลาดค่อนข้างช้า เช่น การมีงานแสดงสินค้าต่าง ๆ ทำให้การเตรียมการผลิตไม่ทันหรือผลิตได้น้อยไม่เพียงพอต่อการจำหน่าย
- กลุ่มฯ ยังขาดความรู้ในการพัฒนาและกำหนดลวดลายมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ เพื่อลดระยะเวลาการผลิตและสร้างความเป็นเอกลักษณ์

4) การเงิน

- กลุ่มฯ ยังขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินการ เงินที่ได้รับการสนับสนุนส่วนใหญ่สำหรับการฝึกอบรม และเงินที่ได้รับการสนับสนุนให้เป็นเงินทุนหมุนเวียนแต่การบริหารการเงินยังไม่มีประสิทธิภาพ
- ระบบบัญชีของกลุ่มฯ ยังไม่เป็นระบบ เนื่องจากขาดความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชี

7.1.3 โอกาส

กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในด้านการเงิน การฝึกอบรม ให้ความรู้ ฝึกอบรมเพิ่มทักษะ ด้านการตลาด การออกจำหน่ายผลิตภัณฑ์ และการให้เงินทุนหมุนเวียน ถ้ากลุ่มฯ มีการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ ที่ดีกลุ่มฯ จะสามารถเป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็ง เป็นแหล่งสร้างงานและสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้

7.1.4 ข้อจำกัด

- มีคู่แข่งทางการค้า คือกลุ่มไม้กวาดดอกแก้ว ซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่ มีสมาชิกมาก มีผู้นำที่เข้มแข็ง และมีเงินทุนมากกว่า ทำให้มีส่วแบ่งในตลาดมากกว่า
- วัตถุดิบหลัก คือ ดอกหญ้า และก้านข้าวฟ่าง ซึ่งใน 1 ปี จะมีผลผลิตแค่ครั้งเดียว จึงทำให้กลุ่มต้องซื้อเก็บไว้ให้เพียงพอต่อการผลิตของกลุ่ม เพราะถ้าหากซื้อนอกฤดูกาลแล้ว ราคาจะสูง จะทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ไม่มีกำไร
- วัตถุดิบมีปัญหา คือ ดอกหญ้าและก้านข้าวฟ่างมีสีดำ ดำไม่ไผ่มอดกิน กลุ่มฯ ยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้

7.2 ศักยภาพการดำเนินการของกลุ่มฯ

7.2.1 ศักยภาพการจัดการองค์กรของกลุ่มฯ

จากการศึกษาจัดการองค์กรของกลุ่มฯ นั้น สามารถจำแนกการบริหารจัดการได้ดังนี้

จุดแข็ง	ประธานเป็นผู้มีความสามารถและเสียสละ มีความต้องการ ตั้งใจให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความสามารถในการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้ดี และสร้างการเรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่มให้แก่สมาชิก
จุดอ่อน	การบริหารจัดการกลุ่มอยู่ที่ประธานคนเดียว เมื่อประธานไม่อยู่ไม่มีใครทำงานแทนได้ ทำให้งานล่าช้าการบริหารงานยังไม่เป็นระบบ มีการแบ่งหน้าที่กันชัดเจน แต่ในทางปฏิบัติกรรมการเหล่านั้นไม่ได้ทำหน้าที่ของตนเอง การบริหารงานทุกอย่างอยู่ที่ประธาน กรรมการได้ทำงานบางตำแหน่งเท่านั้น
โอกาส	มีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ (พัฒนาชุมชน แรงงานจังหวัดพะเยาจัดหางานจังหวัดพะเยา)
อุปสรรค	มีคู่แข่งที่เป็นกลุ่มที่ผลิตไม้กวาดในลักษณะเดียวกัน และอยู่ในพื้นที่ตำบลใกล้เคียงกัน

กลุ่มฯ ยังไม่มีศักยภาพในการจัดองค์กร เนื่องจากการจัดการองค์กรของกลุ่มฯ ยังไม่เข้มแข็ง การบริหารงานยังไม่เป็นระบบ การบริหารงานส่วนใหญ่จะอยู่ที่ประธาน คณะกรรมการได้ทำงานบางตำแหน่งเท่านั้น

7.2.2 ศักยภาพของผลิตภัณฑ์

การพิจารณาศักยภาพของผลิตภัณฑ์ในการทำกำไรต่อหน่วย สามารถพิจารณาในส่วนของอัตรากำไรต่อราคาขายและอัตรากำไรต่อต้นทุน

1) ศักยภาพในการทำกำไรต่อหน่วย

(1) อัตรากำไรต่อราคาขาย

เมื่อพิจารณาศักยภาพในการทำกำไรต่อราคาขายของผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ พบว่า ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ มีศักยภาพในการทำกำไรต่อราคาขายมี 3 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ไม้กวาดเอนกประสงค์ ไม้กวาดด้ามถักลายโปร่งและไม้กวาดด้ามถักลายทึบ โดยผลิตภัณฑ์ที่มีอัตรากำไรต่อราคาขายสูงที่สุดคือ ไม้กวาดเอนกประสงค์ มีอัตรากำไรต่อราคาขาย ร้อยละ 26.26 รองลงมาได้แก่ ไม้กวาดด้ามถักลายโปร่ง ร้อยละ 15.75 และ ไม้กวาดด้ามถักลายทึบ ร้อยละ 13.96 ส่วนไม้กวาดด้ามเปลือยไม่มีศักยภาพในการทำกำไรต่อราคาขายโดยมีอัตรากำไรต่อราคาขายร้อยละ -3.82

(2) อัตรากำไรต่อต้นทุนรวม

เมื่อพิจารณาศักยภาพในด้านกำไรต่อต้นทุน พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพในด้านอัตรากำไรต่อต้นทุน จำนวน 3 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ไม้กวาดเอนกประสงค์ ไม้กวาดด้ามถักลายโปร่งและไม้กวาดด้ามถักลายทึบ ผลิตภัณฑ์ที่มีอัตรากำไรต่อต้นทุนสูงที่สุดคือ ไม้กวาดเอนกประสงค์ มีอัตรากำไรต่อต้นทุน ร้อยละ 35.61 รองลงมาได้แก่ ไม้กวาดด้ามถักลายโปร่ง ร้อยละ 18.70 และ ไม้กวาดด้ามถักลายทึบ ร้อยละ 16.22 ส่วน ไม้กวาดด้ามเปลือยไม่มีศักยภาพในการทำกำไรต่อต้นทุนโดยมีอัตรากำไรต่อต้นทุนร้อยละ -3.68

2) ศักยภาพทางด้านยอดขาย

เมื่อพิจารณาทางด้านยอดขาย สามารถพิจารณาในส่วนของอัตราส่วนของยอดขายผลิตภัณฑ์ต่อยอดขายรวมของผลิตภัณฑ์ทั้งหมดของกลุ่มฯ ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีอัตราส่วนยอดขายผลิตภัณฑ์ต่อยอดขายของผลิตภัณฑ์รวมของกลุ่มฯ สูงที่สุด ได้แก่ ไม้กวาดด้ามเปลือย คิดเป็นร้อยละ 42.11 รองลงมา ได้แก่ ไม้กวาดด้ามถักลายโปร่ง ไม้กวาดเอนกประสงค์และไม้กวาดด้ามถักลายทึบ ซึ่งมีอัตราส่วนของผลิตภัณฑ์ต่อยอดขายรวมทุกผลิตภัณฑ์ เท่ากับร้อยละ 22.1 ร้อยละ 21.05 และร้อยละ 14.74 ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ทางด้านศักยภาพในการทำกำไรต่อหน่วยและศักยภาพทางด้านยอดขาย พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพ ได้แก่ ไม้กวาดเอนกประสงค์ คือมีอัตรากำไรต่อต้นทุน อัตราต่อกำไร สูงที่สุด และมีอัตรายอดขายของผลิตภัณฑ์ต่อยอดขายทั้งหมดของกลุ่มฯ อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาเป็น ไม้กวาดด้ามถักลายโปร่งและไม้กวาดด้ามถักลายทึบ ส่วนไม้กวาดด้ามเปลือยมีศักยภาพทางด้านยอดขายสูงสุดแต่ไม่มี ศักยภาพในการทำกำไรต่อหน่วยถ้ากลุ่มฯ สามารถลดต้นทุนในการผลิตหรือเพิ่มราคาของผลิตภัณฑ์ให้สูงขึ้นได้ก็จะทำให้ไม้กวาดด้ามเปลือยมีศักยภาพของผลิตภัณฑ์ในการทำกำไรต่อหน่วย (ตารางที่ 7.1)

ตารางที่ 7.1 ศักยภาพของผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ปริมาณขาย ทั้งหมด(บาท)	ยอดขาย/ปี (บาท)	อัตรายอดขายของ ผลิตภัณฑ์ต่อยอดขาย รวม(ร้อยละ)	ต้นทุนต่อ หน่วย (บาท)	ต้นทุนรวม (บาท)	กำไรต่อ หน่วย (บาท)	กำไรรวม (บาท)	อัตรากำไรต่อ ราคาขาย (บาท)	อัตรากำไร ต่อต้นทุน (บาท)
ไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)	ด้าม	200	7,000	14.74	30.11	6,022.98	4.89	977.02	13.96	16.22
ไม้กวาดด้ามถักลาย (โปร่ง)	ด้าม	300	10,500	22.11	29.49	8,846.04	5.51	1,653.96	15.75	18.70
ไม้กวาดด้ามเปลือย	ด้าม	1,000	20,000	42.11	20.76	20,763.07	-0.76	-763.07	-3.82	-3.68
ไม้กวาดเอนกประสงค์	ด้าม	500	10,000	21.05	14.75	7,374.15	5.25	2,625.85	26.26	35.61
รวม		2,000	47,500	100.00		43,006.24		4,493.76		

ที่มา: จากการสำรวจและการคำนวณ

7.2.3 ศักยภาพการผลิต

1) ศักยภาพของปัจจัยการผลิต

ปัจจัยการผลิต เช่น ดอกหญ้าและก้านข้าวฟ่าง แม้ไม่มีในพื้นที่แต่สามารถจัดซื้อได้จากอำเภอใกล้เคียง เช่น อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา และอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ส่วนวัตถุดิบอื่นและวัสดุในการผลิตสามารถหาซื้อได้ในตลาดทั่วไป

2) ศักยภาพของกระบวนการผลิต

กระบวนการผลิตของกลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย สมาชิกมีภูมิปัญญาและทักษะในการผลิตเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว การผลิตที่ทำด้วยมือ มีการแสดงออกถึงภูมิปัญญาของบุคคลในการทำด้ามถัก และมีความหลากหลายของแรงงาน ทั้งแม่บ้าน ผู้สูงอายุ คนพิการ มีความสามารถในการผลิต และเป็นอาชีพเสริมสร้างรายได้นอกฤดูกาล แต่การผลิตด้วยมือ สินค้าจึงทำได้น้อย มาตรฐานของสินค้าไม่คงที่ ถ้าได้รับการอบรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตรงกับความต้องการของตลาดก็จะทำให้การผลิตของกลุ่มฯ สามารถที่จะขยายได้เร็ว นอกจากนี้คณะกรรมการกลุ่มฯ ที่มีความชำนาญในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลายได้ให้การอบรมด้านการผลิตแก่ผู้สนใจเพื่อขยายกำลังการผลิตและเพื่อให้มีเทคนิคและทักษะในการผลิตมากขึ้น

7.2.4 ศักยภาพทางการตลาด

1. กลุ่มฯ มีโอกาสในการรับข้อมูลการตลาดค่อนข้างสูงเนื่องจากประธานมีโอกาสนำเข้าหาข้อมูลจากการเข้าร่วมประชุมเครือข่ายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่จังหวัด
2. ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ได้รับการคัดสรรในระดับ 3 ดาว ในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาคและได้รับการคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์นำไปแสดงในงานเอเปค ทำให้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ เป็นที่รู้จักมากขึ้น

7.2.5 ศักยภาพทางการเงิน

เมื่อพิจารณาทุนหมุนเวียนสุทธิของกลุ่มฯ พบว่ากลุ่มฯ มีทุนหมุนเวียนสุทธิทั้งสิ้น 10,325 บาท ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นทุนหมุนเวียนได้ทั้งหมดเนื่องจากกลุ่มฯ ไม่มีภาระหนี้สินที่ต้องชำระ

พิจารณาอัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน พบว่า กลุ่มฯ มีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด มีค่าเท่ากับ 2.86 นั่นคือ สินทรัพย์ทั้งหมดก่อให้เกิดยอดขาย 2.86 ครั้งต่อปี หรือยอดขายคิดเป็น 2.86 เท่าของสินทรัพย์ทั้งหมดซึ่งมีค่าค่อนข้างต่ำ แสดงว่ากลุ่มฯ มีความสามารถในการใช้ทรัพย์สินในการทำกำไรหรือทำให้เกิดยอดขายที่ต่ำและเมื่อพิจารณาอัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวรมีค่าเท่ากับ 7.56 ครั้ง นั่นคือ สินทรัพย์ถาวรของกลุ่มฯ ก่อให้เกิดยอดขาย 7.56 ครั้งต่อปี หรือยอดขายคิดเป็น 7.56 เท่าของสินทรัพย์ถาวรของกลุ่มฯ (ตารางที่ 7.2)

พิจารณาอัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร พบว่า กลุ่มฯ มีอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขายมีค่าเท่ากับร้อยละ 6.45 แสดงถึงกลุ่มฯ มีผลตอบแทนจากการลงทุนในกลุ่มฯ ร้อยละ 6.45 หรือยอดขายของกลุ่มฯ 100 บาท กลุ่มฯ จะได้กำไรจากการขายสุทธิ 6.45 บาท เมื่อพิจารณาอัตราส่วนกำไรเบื้องต้นต่อยอดขายเท่ากับ ร้อยละ 17.63 ซึ่งเนื่องมาจากกลุ่มฯ มีต้นทุนสินค้าขายสูงถึงร้อยละ 82.37 ทำให้มีอัตรากำไรเบื้องต้นต่อ

ยอดขายมีค่าเท่ากับ 17.63 ซึ่งหากกลุ่มฯ สามารถลดต้นทุนสินค้าดังกล่าวลง กลุ่มฯ จะได้กำไรเบื้องต้นจากการขายเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 7.2)

เมื่อพิจารณาอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน (ROI) ของกลุ่มฯ มีค่าเท่ากับร้อยละ 18.45 นั่นคือการลงทุนในสินทรัพย์รวมทั้งหมดของกลุ่มฯ สามารถสร้างกำไรสุทธิหลังหักภาษีได้ร้อยละ 18.45 ของเงินลงทุนซึ่งอยู่ในอัตราที่ค่อนข้างต่ำ เมื่อพิจารณาอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ของกลุ่มฯ มีค่าเท่ากับร้อยละ 18.45 หมายความว่า กลุ่มฯ ลงทุนในสินทรัพย์รวมทั้งหมดของกลุ่มฯ จะได้ผลตอบแทนจากการดำเนินงานเท่ากับร้อยละ 18.45 หรือกลุ่มฯ ลงทุนในสินทรัพย์ทั้งหมด 100 บาท กลุ่มฯ จะได้ผลตอบแทนจากการดำเนินงานเท่ากับ 18.45 บาท และเมื่อพิจารณาอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของกลุ่มฯ ซึ่งมีค่าเท่ากับร้อยละ 18.45 นั่นคือ ทุก ๆ 100 บาท ของส่วนของผู้ถือหุ้นหรือส่วนของผู้ถือหุ้นจะก่อให้เกิดการกำไรสุทธิ 18.45 บาท โดยสรุปแล้ว กลุ่มฯ มีประสิทธิภาพทางการเงินค่อนข้างต่ำ (ตารางที่ 7.2)

ตารางที่ 7.2 อัตราส่วนทางการเงินของกลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย

อัตราส่วนทางการเงิน	
I อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)	
1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (หรืออัตราส่วนเดินสะพัด) (current ratio)	-
2. อัตราส่วนสภาพคล่องระยะสั้น (หรืออัตราส่วนทุนหมุนเวียน หรืออัตราส่วนฉับพลัน) (Acid Test Ratio หรือ Quick Ratio)	-
3. อัตราส่วนสภาพคล่องของกระแสเงินสด (Cash Flow Liquidity)	-
4. ทุนหมุนเวียนสุทธิ (Working Capital)	10,325 บาท
II. อัตราส่วนแสดงถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน	
5. อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า (Accounts Receivable Turnovers Ratio)	-
6. ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้ (Average Collection Period)	-
7. อัตราส่วนหมุนเวียนเจ้าหนี้การค้า	-
8. ระยะเวลาเฉลี่ยในการชำระหนี้	-
9. อัตราหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง (Inventory Turnover Ratio)	-
10. อายุสินค้า หรือระยะเวลาที่เก็บสินค้าไว้ก่อนขาย (Inventory turnover in Days)	-
11. 1 รอบธุรกิจ (Operating Cycle)	-
12. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด (Total Asset Turnover Ratio)	2.86 ครั้ง(เท่า)
13. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets turnover Ratio)	7.56 ครั้ง(เท่า)
III. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการกู้ยืม	
14. อัตราส่วนหนี้สิน (Debt Ratio)	-
15. หนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (D/E)	-
16. อัตราส่วนหนี้ระยะยาวต่อเงินลงทุนรวม (Long – Term Debt / Total Capitalization)	-

ตารางที่ 7.2 (ต่อ)

อัตราส่วนทางการเงิน	
17. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Times interest Earning or Interest Coverage Ratio)	-
18. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายประจำ (Fix Charge Ratio)	-
19. Degree of Financial Leverage	1.00 เท่า
IV. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร	
20. อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย (Net Profit Margin)	ร้อยละ 6.45
21. อัตราส่วนกำไรเบ็ดเสร็จต่อยอดขาย (Gross Profit Margin)	ร้อยละ 17.63
22. อัตราการจ่ายเงินปันผล (Gross Payout Ratio)	-
V. ผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน (Return to Investors)	
23. อัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน (Return on Investment): ROI	ร้อยละ 18.45
24. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (Return on Total Assets: ROA)	ร้อยละ 18.45
25. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE)	ร้อยละ 18.45
26. กำไรต่อหุ้น (Earning per Share)	-
27. ราคาตลาดต่อหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น (Price to Earning Ratio)	-
28. อัตราผลตอบแทนของเงินปันผล (Dividend Yield)	-

ที่มา: จากการคำนวณ

บทที่ 8

บทสรุป

8.1 สรุปผลการศึกษา

8.1.1 การจัดการองค์กร

กลุ่มไม้กวาดด้ามถักถลาย เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของกลุ่มแม่บ้าน เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์และการเรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม เมื่อปี 2544 กลุ่มฯ ได้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานจัดหางานจังหวัดพะเยา จำนวน 32,000 บาท สำหรับเป็นค่าวิทยากรและค่าวัสดุในการฝึกอบรมการทำไม้กวาดด้ามถักถลาย ในช่วงแรกก็ทำใช้ในครัวเรือนของสมาชิก เมื่อมีความชำนาญก็ผลิตออกสู่ตลาดภายในชุมชนซึ่งยังไม่แพร่หลายนัก ต่อมาเมื่อเดือนมิถุนายน ปี พ.ศ.2546 กลุ่มฯ ได้ส่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ เข้ารับการคัดสรรผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และได้รับการคัดสรรในระดับ 3 ดาวของระดับอำเภอ ระดับจังหวัดและระดับภาค นอกจากนี้ยังได้รับการคัดเลือกเป็นผลิตภัณฑ์นำไปแสดงในงานประชุม APEC และเริ่มออกจำหน่ายตามงานแสดงสินค้าที่หน่วยงานราชการจัดขึ้น และหน่วยงานต่างๆ ติดต่อไปจำหน่ายสินค้าและสาธิตวิธีการผลิตแก่บุคคลที่สนใจอย่างต่อเนื่อง

กลุ่มไม้กวาดด้ามถักถลาย เป็นกลุ่มขนาดเล็ก มีสมาชิก 20 คน และปัจจุบันเหลือเพียง 15 คน การบริหารจัดการองค์กร ไม่ยุ่งยากซับซ้อน โดยมีนางสุวิวัน สมศรี ดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มฯ และมีคณะกรรมการทั้งหมด 14 คน กลุ่มฯ ยังไม่มีศักยภาพในการจัดองค์กร เนื่องจากการจัดการองค์กรของกลุ่มฯ ยังไม่เข้มแข็ง การบริหารงานยังไม่เป็นระบบ การบริหารงานส่วนใหญ่จะอยู่ที่ประธาน คณะกรรมการได้ทำงานบางตำแหน่งเท่านั้น

8.1.2 การผลิต

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ เป็นไม้กวาดด้ามถักถลายจำนวน 4 ชนิด คือ ไม้กวาดด้ามถักถลายทึบ ไม้กวาดด้ามถักถลายโปร่ง ไม้กวาดถักถลายด้ามเปลือยและไม้กวาดเอนกประสงค์

การบริหารการผลิตของกลุ่มฯ จะเป็นหน้าที่ของประธาน เนื่องจากเนื่องจากประธานจะไปออกร้านตามสถานที่ต่าง ๆ ทำให้ทราบว่าผลิตภัณฑ์ชนิดใดมียอดจำหน่ายสูง ก็จะแจ้งแก่สมาชิกให้ผลิตผลิตภัณฑ์ชนิดนั้นมากกว่าชนิดอื่น ๆ โดยสมาชิกรับวัสดุอุปกรณ์จากกลุ่มฯ แล้วนำไปทำการผลิตที่บ้านสมาชิกแล้วนำผลิตภัณฑ์มาส่งให้กลุ่มฯ ถ้าผลิตภัณฑ์ของสมาชิกได้คุณภาพที่สามารถจำหน่ายได้ก็จะได้รับค่าจ้างแรงงาน แต่ถ้าผลิตภัณฑ์ไม่ได้คุณภาพผู้ผลิตจะต้องนำกลับไปใช้ที่บ้าน แต่กลุ่มฯ ไม่สามารถกำหนดปริมาณการผลิตและความต่อเนื่องในการผลิตได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านแรงงานและเวลาในการผลิตของสมาชิก เพราะสมาชิกส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม นอกจากนี้การผลิตของกลุ่มฯ ไม่ได้ทำการผลิตเพื่อจำหน่ายเป็นหลักเป็นการฝึกอบรมให้ชาวบ้านที่สนใจ โดยที่วัตถุประสงค์และวัตถุประสงค์เป็นของกลุ่มฯ ทั้งหมด

ปัญหาด้านการผลิตหลักของกลุ่มฯ คือ ขาดแคลนแรงงาน ทำให้การผลิตไม่ต่อเนื่องและไม่สามารถควบคุมปริมาณการผลิตได้ เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร มีเวลาว่างงาน คือ

นอกฤดูกาลเกษตรเท่านั้น และนอกจากนี้ยังไม่สามารถควบคุมการทำงานของสมาชิกได้ เนื่องจากการทำงานขึ้นอยู่กับความพอใจของสมาชิก

8.1.3 การตลาด

การบริหารการตลาด เป็นหน้าที่ของประธานในการนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มไปจำหน่ายการตลาด ส่วนใหญ่ของกลุ่ม จะเป็นการนำผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายตามสถานที่ต่างๆ เช่นการออกร้านในงานแสดงสินค้า หรือการนำไปขายในการประชุม สัมมนา ที่ประธานได้ไปร่วมประชุม สัมมนาและการขายฝากที่ร้านจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ และตามแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยว

ราคาของผลิตภัณฑ์ ราคาไม้กวาดของกลุ่มไม่แพงนัก ส่วนใหญ่การตั้งราคาจะตั้งราคาตามท้องตลาด ส่วนด้านการส่งเสริมการขาย กลุ่มฯ ไม่ได้มีการส่งเสริมการขายมากนัก การโฆษณาผ่านอินเทอร์เน็ต การแจกแผ่นพับตามงานแสดงสินค้าต่าง ๆ และการนำสินค้าไปจำหน่ายในงานแสดงสินค้าตามสถานที่ต่างๆ ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพะเยา

8.1.4 การเงิน

การบริหารการเงินของกลุ่มฯ จะเป็นหน้าที่ของประธานกลุ่มฯและเหรัญญิก กลุ่มฯ ไม่มีการระดมทุนจากสมาชิก เงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มฯ ต้องพึ่งพาเงินสนับสนุนจากหน่วยงานราชการเป็นส่วนใหญ่ และการสนับสนุนส่วนใหญ่ก็จะเป็นในรูปของเงินสำหรับการฝึกอบรมเพิ่มทักษะให้กับสมาชิกมากกว่าให้เป็นเงินทุนหมุนเวียน ส่วนเงินที่ได้รับการสนับสนุนก็นำไปซื้อปัจจัยการผลิตและแบ่งให้กับสมาชิกหมด ทำให้เงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มฯ มีค่อนข้างจำกัด ในปี พ.ศ. 2547 กลุ่มฯ ได้รับการสนับสนุนเงินกู้ยืมจากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพะเยาจำนวน 50,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 3 ต่อปี ระยะเวลาการชำระคืน 1 ปี เพื่อนำมาจัดซื้อวัตถุดิบ คือ ดอกหญ้าและก้านข้าวฟ่าง เก็บไว้ อีกส่วนหนึ่งสำหรับเป็นเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มฯ

8.2 ศักยภาพการพัฒนา

เนื่องจากประธานกลุ่มฯ คือนางสาวสุวิวัน สมศรี มีความเป็นผู้นำ มีความกระตือรือร้น พร้อมที่จะเข้ารับการพัฒนาในด้านบุคลากร หรือผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ เพื่อให้มีความเข้มแข็ง โดยการเข้าร่วมอบรมกับหน่วยงานต่างๆ ที่ประสานมายังกลุ่มฯ และกลุ่มฯ มีการฝึกอบรมวิธีการผลิตไม้กวาดด้ามถักลายให้กับบุคคลที่สนใจโดยสมาชิกกลุ่มฯ ที่มีความชำนาญในการผลิตเพื่อขยายกำลังการผลิตและสร้างงาน สร้างรายได้ให้แก่ชุมชน มีการคิดค้นและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น การผลิตไม้กวาดเอนกประสงค์ขนาดเล็กเพื่อใช้เป็นของชำร่วย และกล่องสำหรับใส่กระดาษชำระ จากวัตถุดิบเหลือใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์หลักของกลุ่มฯ

8.3 ข้อเสนอแนะการปรับปรุง

8.3.1 การจัดการองค์กร

1. ควรมีการจัดการอย่างเป็นระบบ มีการแบ่งหน้าที่อย่างชัดเจนและให้ทุกคนได้ทำหน้าที่ที่ตัวเองรับผิดชอบ สร้างจิตสำนึกในการทำงานเป็นกลุ่มฯ เพื่อสร้างให้กลุ่มฯ มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้

2. ควรมีการปันผลหรือค่าตอบแทนแก่สมาชิกและคณะกรรมการ เพื่อสร้างจูงใจในการทำงาน หรือมีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก เช่น การให้กู้ยืมเงินดอกเบี้ยต่ำ เพื่อให้สมาชิกเห็นประโยชน์หรือคุณค่าในการรวมกลุ่มกัน

8.3.2 การผลิต

1. ควรฝึกอบรมสมาชิกใหม่ โดยมุ่งไปสู่ผู้ที่ไม่มั่งคั่งหรือไม่ได้ทำอาชีพการเกษตร กลุ่มผู้สูงอายุที่มีความสามารถ กลุ่มคนพิการที่สามารถทำไม้กวาดได้ เพื่อให้คนเหล่านี้มีรายได้ เกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง โดยการให้คนเหล่านี้ทำตามแบบ ไม่ต้องคิดออกแบบลวดลาย เพื่อให้การผลิตของกลุ่ม มีความต่อเนื่อง สามารถกำหนดปริมาณการผลิตได้

2. ควรสร้างแบบลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มฯ ที่มีความแตกต่างจากคู่แข่ง

8.3.3 การตลาด

1. ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ ยังไม่มีตราสินค้าเป็นของตนเอง ควรจะจัดทำตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มโดยเฉพาะ นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลาย

2. กลุ่มฯ ควรมีการส่งเสริมการขายให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จักมากขึ้นและขยายตลาดให้กว้างขึ้น

3. กลุ่มฯ ควรแต่งตั้งผู้ที่ทำหน้าด้านการตลาดโดยเฉพาะ เนื่องจากกลุ่มฯ ไม่มีผู้ที่ทำหน้าที่ด้านการตลาดโดยตรง หน้าทำการตลาดเป็นของประธานกลุ่มฯ เพียงผู้เดียว

8.3.4 การเงิน

1. กลุ่มควรจัดทำบัญชีของกลุ่มอย่างเป็นระบบ ซึ่งทางกลุ่มได้รับการอบรมมาแล้ว เช่น บัญชีรับ-จ่าย บัญชีควบคุมสินค้า บัญชีควบคุมยอดขาย เพื่อให้กลุ่มสามารถทราบผลการดำเนินงานของกลุ่มได้ และเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการผลิต การตลาด และการวางแผนการเงินในอนาคต

2. ควรมีการปรับการบริหารจัดการการเงินของกลุ่มฯ ให้มีประสิทธิภาพให้มากขึ้น เพื่อที่กลุ่มฯ จะได้มีทุนหมุนเวียนเพียงพอสำหรับดำเนินกิจกรรมของกลุ่มฯ

3. ควรมีการระดมทุนจากสมาชิก เพื่อให้กลุ่มฯ มีทุนหมุนเวียนเป็นของตนเอง ลดการพึ่งพาเงินสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณา นิลศรี. 2545. "วิสาหกิจชุมชน กับการพัฒนาเศรษฐกิจรากหญ้า". 23,12 (ธันวาคม). 68-71.
- จารุพงศ์ พลเดช. 2546. **วิสาหกิจชุมชน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.cdd.moi.go.th/jarupong/j462204.doc. (20 ตุลาคม 2546).
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. 2542. **ธุรกิจชุมชนเส้นทางที่เป็นไปได้**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และพิทยา ว่องกุล, บรรณาธิการ. 2545. **วิสาหกิจชุมชน กลไกเศรษฐกิจ รากฐาน**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์บุ๊ก เซ็นเตอร์ จำกัด.
- ทองคำดี ศรีบุญจิตต์ และคณะ. 2547. **รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์**. เชียงใหม่: โครงการ การปรับปรุงโครงสร้างอุตสาหกรรมหัตถกรรมพื้นบ้านในภาคเหนือตอนบน, ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2546. **"การพัฒนากลุ่มลูกค้าให้มีความสามารถในการผลิตและการดำเนินธุรกิจ"**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.baac.in.th/technical/110946. (20 ตุลาคม 2546).
- พิทยา ว่องกุล. 2545. "ธุรกิจชุมชน-วิสาหกิจชุมชนแบบองค์รวมที่ยั่งยืน". **วิสาหกิจชุมชน กลไกเศรษฐกิจ รากฐาน**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์บุ๊ก เซ็นเตอร์ จำกัด.
- สถาบันพัฒนาวิสาหกิจชุมชน. 2546. **วิสาหกิจชุมชน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.yala.riy.ac.th/~research/document/publication/smce.html. (20 ตุลาคม 2546).
- เสรี พงศ์พิศ. 2546. **ฐานความคิดจากแผนแม่บทวิสาหกิจชุมชน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ภูมิปัญญาไท.
- สุรพล กาญจนะจิตรา. 2536. **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ.
- อาภรณ์ จันทรสว่าง. 2525. **การพัฒนาบุคคล กลุ่มและชุมชน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาคผนวก ก.

รูปภาพ

รูปภาพ ก.1 นางสาวสุธิวัน สมศรี(ซ้ายมือ)
ประธานกลุ่มไม้กวาดด้ามถักลายให้
สัมภาษณ์แก่นักวิจัย

รูปภาพ ก.2 สมาชิกกลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย

รูปภาพ ก.3 ผลิตภัณฑ์ไม้กวาดด้ามถักลาย

รูปภาพ ก.4 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทำใส่ไม้จิ้มฟัน

รูปภาพ ก.5 โรงเรือนเก็บวัตถุดิบของกลุ่มฯ

รูปภาพ ก.6 ดอกหญ้า วัตถุดิบหลักในการผลิต
ไม้กวาดด้ามถักลาย

รูปภาพ ก.7 ด้ามไม้ไผ่ของไม้กวาดด้ามถักลาย

รูปภาพ ก.8 ก้านข้าวฟ่างสำหรับการถักลายด้ามไม้กวาด

รูปภาพ ก.9 สมาชิกทำการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย

รูปภาพ ก.10 การมัดดอกหญ้ากับก้านข้าวฟ่างเป็นลูก ๆ

รูปภาพ ก.11 การใช้เหล็กแหลมเจาะรูดอกหญ้าที่มัดเป็นลูก ๆ เพื่อให้ลวดมัดติดกัน

รูปภาพ ก.12 การใช้ลวดร้อยดอกหญ้าที่มัดเป็นลูก ๆ ให้ติดกัน

รูปภาพ ก.13 การตัดแต่งก้านข้าวฟ่างก่อนการถัก
ลาย

รูปภาพ ก.14 ฉีดน้ำก้านข้าวฟ่างเพื่อป้องกันการ
หักระหว่างการถักลาย

รูปภาพ ก.15 ใช้ส่วานเจาะรูด้ามไม้กวาดเพื่อใส่
ลิ่มเพื่อให้ด้ามยึดแน่นกับตัวไม้
กวาด

รูปภาพ ก.16 การนำตัวไม้กวาดใส่กับด้ามไม้
กวาด

รูปภาพ ก.17 การถักลายด้ามไม้กวาด

ภาคผนวก ข.
การคำนวณต้นทุนและอัตราส่วนทางการเงิน

การคำนวณต้นทุน

I. ต้นทุนการผลิต

1. การคำนวณต้นทุนวัตถุดิบ

เป็นการคำนวณต้นทุนวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย

ดอกหญ้า

คำนวณจากราคาดอกหญ้าต่อหน่วยคูณด้วยจำนวนที่ใช้หารด้วยจำนวนที่ผลิตได้

ตัวอย่าง การคำนวณต้นทุนค่าดอกหญ้าในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทียบ)

ราคาดอกหญ้า กิโลกรัมละ 25 บาท

ดอกหญ้า 1 กิโลกรัม มีประมาณ 29 ลูก ต้นทุนดอกหญ้าต่อลูกเท่ากับ $25/29 = 0.86$

ไม้กวาดด้ามถักลาย(ทียบ) 1 ด้าม ใช้ดอกหญ้าจำนวน 9 ลูก

ดังนั้นต้นทุนค่าดอกหญ้าในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย(ทียบ) มีค่าเท่ากับ $(0.86 \times 9)/1 = 7.76$ บาท

รายละเอียดดังตารางที่ ข.1

ข้าวฟ่าง

คำนวณจากราคาข้าวฟ่างต่อหน่วยคูณด้วยจำนวนที่ใช้หารด้วยจำนวนที่ผลิตได้

ตัวอย่าง การคำนวณต้นทุนค่าข้าวฟ่างในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทียบ)

ราคาข้าวฟ่าง กิโลกรัมละ 25 บาท

สามารถไม้กวาดด้ามถักลาย (ทียบ) ได้ 19 ด้าม

ดังนั้นต้นทุนค่าข้าวฟ่างในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทียบ) 1 ด้าม มีค่าเท่ากับ $25/19 = 1.32$ บาท

รายละเอียดดังตารางที่ ข.2

ไม้ไผ่

คำนวณจากราคาไม้ไผ่ต่อหน่วยคูณด้วยจำนวนที่ใช้หารด้วยจำนวนที่ผลิตได้

ตัวอย่าง การคำนวณต้นทุนค่าไม้ไผ่ในการผลิตไม้กวาดเอนกประสงค์

ราคาไม้ไผ่ ด้ามละ 0.50 บาท สามารถผลิตไม้กวาดเอนกประสงค์ได้ 3 ด้าม

ดังนั้นต้นทุนค่าไม้ไผ่ในการผลิตไม้กวาดเอนกประสงค์ มีค่าเท่ากับ $0.50/3 = 0.17$ บาท

รายละเอียดดังตารางที่ ข.3

ยางรัด

คำนวณจากราคายางรัดต่อหน่วยคูณด้วยจำนวนที่ใช้หารด้วยจำนวนที่ผลิตได้

ตัวอย่าง การคำนวณต้นทุนค่ายางรัดในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทียบ)

ราคายางรัด เส้นละ 0.005 บาท

ในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย(ทึบ) 1 ด้าม ใช้ยางรัด จำนวน 9 เส้น

ดังนั้นต้นทุนค่ายางรัดในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ) 1 ด้าม มีค่าเท่ากับ $(0.005 \times 9)/185 = 0.05$ รายละเอียดดังตารางที่ ข.4

เชือกไนลอน

ตัวอย่าง การคำนวณต้นทุนค่าเชือกไนลอนในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)

ราคาค่าเชือกไนลอน ใจละ 5 บาท สามารถไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ) ได้ 3 ด้าม

ดังนั้นต้นทุนค่าเชือกไนลอนในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ) 1 ด้ามมีค่าเท่ากับ $5/3 = 1.67$ บาท

รายละเอียดดังตารางที่ ข.5

ลวด

ตัวอย่าง การคำนวณต้นทุนลวดในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)

ราคาลวด เส้นละ 0.6 บาท หรือ กิโลกรัมละ 60 บาท มีจำนวน 100 เส้น

สามารถไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ) ได้ 1 ด้าม

ดังนั้นต้นทุนค่าลวดในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ) 1 ด้ามมีค่าเท่ากับ $0.6/1 = 0.6$ บาท รายละเอียดดังตารางที่ ข.6

รายละเอียดการคำนวณต้นทุนวัตถุดิบของผลิตภัณฑ์อื่น มีวิธีการคำนวณแบบนี้เช่นเดียวกัน

ตารางที่ ข.1 ต้นทุนดอกหญ้า

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ราคา (บาท/กิโลกรัม)	ปริมาณที่ใช้ (กิโลกรัม)	มูลค่า (บาท)	จำนวนที่ผลิต ได้ (ด้าม)	ต้นทุน (บาท/หน่วย)
ไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)	ด้าม	25	1	25	3.22	7.76
ไม้กวาดด้ามถักลาย (โปร่ง)	ด้าม	25	1	25	3.22	7.76
ไม้กวาดด้ามเปลือย	ด้าม	25	1	25	3.22	7.76
ไม้กวาดเอนกประสงค์	ด้าม	25	1	25	10.00	2.50

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ตารางที่ ข.2 ต้นทุนต้นข้าวฟ่าง

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ราคา (บาท/กิโลกรัม)	ปริมาณที่ใช้ (กิโลกรัม)	มูลค่า (บาท)	จำนวนที่ผลิต ได้ (ด้าม)	ต้นทุน (บาท/หน่วย)
ไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)	ด้าม	25.000	1	25.00	19.00	1.32
ไม้กวาดด้ามถักลาย (โปร่ง)	ด้าม	25.000	1	25.00	19.00	1.32
ไม้กวาดด้ามเปลือย	ด้าม	25.000	1	25.00	38.00	0.66
ไม้กวาดเอนกประสงค์	ด้าม	25.000	1	25.00	38.00	0.66

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ตารางที่ ข.3 ต้นทุนด้ามไม้ไผ่

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ราคา (บาท/ด้าม)	ปริมาณที่ใช้ (ด้าม)	มูลค่า (บาท)	จำนวนที่ผลิต ได้ (ด้าม)	ต้นทุน (บาท/หน่วย)
ไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)	ด้าม	0.500	1	0.50	1.00	0.50
ไม้กวาดด้ามถักลาย (โปร่ง)	ด้าม	0.500	1	0.50	1.00	0.50
ไม้กวาดด้ามเปลือย	ด้าม	0.500	1	0.50	1.00	0.50
ไม้กวาดเอนกประสงค์	ด้าม	0.500	1	0.50	3.00	0.17

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ตารางที่ ข.4 ต้นทุนยางรัด

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ราคา (บาท/เส้น)	ปริมาณที่ใช้ (เส้น)	มูลค่า (บาท)	จำนวนที่ผลิต ได้ (ด้าม)	ต้นทุน (บาท/หน่วย)
ไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)	ด้าม	0.005	9	0.05	1.00	0.05
ไม้กวาดด้ามถักลาย (โปร่ง)	ด้าม	0.005	9	0.05	1.00	0.05
ไม้กวาดด้ามเปลือย	ด้าม	0.005	9	0.05	1.00	0.05
ไม้กวาดเอนกประสงค์	ด้าม	0.005	7	0.04	1.00	0.04

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ตารางที่ ข.5 ต้นทุนเชือกไนลอน

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ราคา (บาท/ใจ)	ปริมาณที่ใช้ (ใจ)	มูลค่า (บาท)	จำนวนที่ผลิต ได้ (ด้าม)	ต้นทุน (บาท/หน่วย)
ไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)	ด้าม	5.000	1	5.00	3.00	1.67
ไม้กวาดด้ามถักลาย (โปร่ง)	ด้าม	5.000	1	5.00	4.00	1.25
ไม้กวาดด้ามเปลือย	ด้าม	5.000	1	5.00	9.00	0.56
ไม้กวาดเอนกประสงค์	ด้าม	5.000	1	5.00	9.00	0.56

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ตารางที่ ข.6 ต้นทุนลวด

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ราคา (บาท/เส้น)	ปริมาณที่ใช้ (เส้น)	มูลค่า (บาท)	จำนวนที่ผลิต ได้ (ด้าม)	ต้นทุน (บาท/หน่วย)
ไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)	ด้าม	0.600	1	0.60	1.00	0.60
ไม้กวาดด้ามถักลาย (โปร่ง)	ด้าม	0.600	1	0.60	1.00	0.60
ไม้กวาดด้ามเปลือย	ด้าม	0.600	1	0.60	1.00	0.60
ไม้กวาดเอนกประสงค์	ด้าม	0.600	1	0.60	1.00	0.60

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

2. การคำนวณค่าแรงงานในการผลิต

การคำนวณค่าแรงงานในการผลิต

ในการคำนวณค่าจ้างแรงงานในการผลิตไม้กวาดด้ามถักกลาย มีการจ้างแรงงานเป็นค่าจ้างต่อชิ้น ขึ้นอยู่กับชนิดของผลิตภัณฑ์

ตัวอย่างการคำนวณค่าแรงงานในการผลิตไม้กวาดด้ามถักกลาย (ทึบ)

ค่าจ้างแรงงานต่อด้าม มีค่าเท่ากับ 15 บาท

ดังนั้นต้นทุนค่าแรงงานในการผลิตไม้กวาดด้ามถักกลาย (ทึบ) 1 ด้าม มีค่าเท่ากับ $15/1 = 15$ บาท ราย

รายละเอียดการคำนวณค่าแรงงานในการผลิตผลิตภัณฑ์อื่นๆ จะมีวิธีการคำนวณแบบนี้เช่นเดียวกัน แสดงดังตารางที่ ข.7

ตารางที่ ข.7 ต้นทุนค่าแรงงาน

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ค่าจ้างแรงงาน (บาท/ด้าม)	ต้นทุนแรงงาน (บาท/ด้าม)
ไม้กวาดด้ามถักกลาย (ทึบ)	ด้าม	15	15
ไม้กวาดด้ามถักกลาย (โปร่ง)	ด้าม	15	15
ไม้กวาดด้ามเปลือย	ด้าม	8	8
ไม้กวาดเอนกประสงค์	ด้าม	8	8

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

3. การคำนวณค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์การผลิต

ในการคำนวณค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การผลิตเพื่อนำไปหาต้นทุนการผลิตต่อหน่วย จะคำนวณจากอุปกรณ์การผลิตที่ใช้ในแต่ละครั้ง โดยในขั้นต้นจะหาค่าเสื่อมราคาต่อปีของอุปกรณ์ที่ใช้ผลิตทั้งหมดก่อนที่จะนำไปคำนวณหาค่าเสื่อมราคาต่อหน่วยต่อไป ดังตารางที่ ข.8 ซึ่งมีวิธีการคำนวณดังนี้

การใช้อุปกรณ์ในการผลิตแต่ละผลิตภัณฑ์แตกต่างกัน ซึ่งในการคิดค่าเสื่อมต่อหน่วย ใช้เวลาในการผลิตและหาสัดส่วนการใช้งานของแต่ละผลิตภัณฑ์ หลังจากนั้นนำไปคูณกับค่าเสื่อมราคาต่อปีแล้วหารด้วยจำนวนผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ที่ผลิตได้ทั้งปี ก็จะได้ค่าเสื่อมราคาต่อหน่วยของแต่ละผลิตภัณฑ์

ส่วนเจาะมือ

ตัวอย่าง การคำนวณค่าเสื่อมราคาส่วนเจาะมือต่อหน่วยในการผลิตไม้กวาดด้ามถักกลาย (ทึบ)

ส่วนเจาะมือ ราคาอันละ 300 บาท กลุ่มฯ มีจำนวน 15 อัน คิดเป็นมูลค่ารวมเท่ากับ 4,500 บาท อายุการใช้งาน 5 ปี ดังนั้นจะมีค่าเสื่อมราคาต่อปีเท่ากับ $4,500 / 5 = 900$ บาท

ระยะเวลาการใช้งานมีดในการผลิตไม้กวาดด้ามถักกลาย(ทึบ) 6.67 ชั่วโมง ระยะเวลาการใช้งานมีดในการผลิตไม้กวาดด้ามถักกลายทั้งหมดของกลุ่มฯ เท่ากับ 66.67 ชั่วโมง

สัดส่วนในการงานมีดในการผลิตไม้กวาดด้ามถักกลาย (ทึบ) เท่ากับ $6.67/66.67 = 10$

ปริมาณการผลิตไม้กวาดด้ามถักกลาย (ทึบ) ทั้งหมด 200 ด้าม/ปี

$$\begin{aligned}
 & \text{ต้นทุนค่าเสื่อมราคาส่ว่านเจาะมือของไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)} \\
 &= (\text{ค่าเสื่อมราคาส่ว่านเจาะมือต่อปี} \times \text{สัดส่วนการผลิต} / 100 / \text{ปริมาณการผลิต}) \\
 &= (900 \times 10 / 100 / 2,000) \\
 &= 0.45 \text{ บาท}
 \end{aligned}$$

รายละเอียดดังตารางที่ ข.9

ตารางที่ ข.9 ค่าเสื่อมราคาส่ว่านเจาะมือ

ผลิตภัณฑ์	ปริมาณที่ผลิตได้(ด้าม)	ระยะเวลา(ชั่วโมง)	ปริมาณเวลา(ชั่วโมง)	สัดส่วนการใช้งาน(ร้อยละ)	ค่าเสื่อมราคา/ปี (บาท)	ค่าเสื่อมราคา(บาท/หน่วย)
ไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)	200	0.03	6.67	10.00	900.00	0.45
ไม้กวาดด้ามถักลาย (โปร่ง)	300	0.03	10.00	15.00	900.00	0.45
ไม้กวาดด้ามเปลือย	1000	0.03	33.33	50.00	900.00	0.45
ไม้กวาดเอนกประสงค์	500	0.03	16.67	25.00	900.00	0.45
รวม	2000		66.67	100.00	900.00	

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ดอกส่ว่านเจาะมือ

ตัวอย่าง การคำนวณค่าเสื่อมราคาดอกส่ว่านเจาะมือต่อหน่วยในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)

ดอกส่ว่านเจาะมือราคาดอกละ 15 บาท กลุ่มฯ มีจำนวน 15 อัน คิดเป็นมูลค่ารวมเท่ากับ 225 บาท

อายุการใช้งาน 5 ปี ดังนั้นจะมีค่าเสื่อมราคาต่อปีเท่ากับ $4,500 / 5 = 900$ บาท

ระยะเวลาการใช้งานดอกส่ว่านเจาะมือในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย(ทึบ) 6.67 ชั่วโมง ระยะเวลาการใช้งานดอกส่ว่านเจาะมือในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลายทั้งหมดของกลุ่มฯ เท่ากับ 66.67 ชั่วโมง

สัดส่วนในการงานดอกส่ว่านเจาะมือในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ) เท่ากับ $6.67 / 66.67 = 10$

ปริมาณการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ) ทั้งหมด 200 ด้าม/ปี

ต้นทุนค่าเสื่อมราคาดอกส่ว่านเจาะมือของไม้กวาดถักลาย (ทึบ)

$= (\text{ค่าเสื่อมราคาดอกส่ว่านเจาะมือต่อปี} \times \text{สัดส่วนการผลิต} / 100 / \text{ปริมาณการผลิต})$

$= (900 \times 10 / 100 / 200)$

$= 0.11 \text{ บาท}$

รายละเอียดดังตารางที่ ข.10

ตารางที่ ข.10 ค่าเสื่อมราคาดอกส่วงานเจาะมือ

ผลิตภัณฑ์	ปริมาณที่ ผลิตได้(ด้าม)	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	ปริมาณเวลา (ชั่วโมง)	สัดส่วนการใช้ งาน(ร้อยละ)	ค่าเสื่อมราคา /ปี (บาท)	ค่าเสื่อมราคา/ หน่วย (บาท)
ไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)	200	0.03	6.67	10.00	225.00	0.11
ไม้กวาดด้ามถักลาย (โปร่ง)	300	0.03	10.00	15.00	225.00	0.11
ไม้กวาดด้ามเปลือย	1000	0.03	33.33	50.00	225.00	0.11
ไม้กวาดเอนกประสงค์	500	0.03	16.67	25.00	225.00	0.11
รวม	2000		66.67	100.00	225.00	

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

มิด

ตัวอย่าง การคำนวณค่าเสื่อมราคามิดต่อหน่วยในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)

มิด ราคาด้ามละ 29 บาท กลุ่มฯ มีจำนวน 30 อัน คิดเป็นมูลค่ารวมเท่ากับ 870 บาท อายุการใช้งาน 2 ปี ดังนั้นจะมีค่าเสื่อมราคาต่อปีเท่ากับ $870 / 2 = 435$ บาท

ระยะเวลาการใช้งานมิดในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย(ทึบ) 500 ชั่วโมง ระยะเวลาการใช้งานมิดในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลายทั้งหมดของกลุ่มฯ เท่ากับ 2,850 ชั่วโมง

ปริมาณการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ) ทั้งหมด 200 ด้าม/ปี

สัดส่วนการใช้งานมิดของไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ) เท่ากับ $500/2,850 = 17.54$

ต้นทุนค่าเสื่อมราคามิดของไม้กวาดถักลาย (ทึบ)

= (ค่าเสื่อมราคามิดต่อปี x สัดส่วนการใช้งาน /100/ปริมาณการผลิต)

= $(435 \times 17.54 / 100 / 200)$

= 0.38 บาท รายละเอียดดังตารางที่ ข.11

ตารางที่ ข.11 ค่าเสื่อมมิด

ผลิตภัณฑ์	ปริมาณที่ ผลิตได้(ด้าม)	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	ปริมาณเวลา (ชั่วโมง)	สัดส่วนการใช้ งาน(ร้อยละ)	ค่าเสื่อมราคา (บาท/ปี)	ค่าเสื่อมราคา (บาท/หน่วย)
ไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)	200	2.50	500.00	17.54	435.00	0.38
ไม้กวาดด้ามถักลาย (โปร่ง)	300	2.00	600.00	21.05	435.00	0.31
ไม้กวาดด้ามเปลือย	1000	1.50	1,500.00	52.63	435.00	0.23
ไม้กวาดเอนกประสงค์	500	0.50	250.00	8.77	435.00	0.08
รวม	2000		2,850.00	100.00		

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

หม่อนเล็ก

ตัวอย่าง การคำนวณค่าเสื่อมราคาหม่อนเล็กต่อหน่วยในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทีบ)

หม่อนเล็ก ราคาอันละ 50 บาท กลุ่มฯ มีจำนวน 20 อัน คิดเป็นมูลค่ารวมเท่ากับ 1,000 บาท อายุการใช้
งาน 5 ปี ดังนั้นจะมีค่าเสื่อมราคาต่อปีเท่ากับ $1,000 / 5 = 200$ บาท

ระยะเวลาการใช้งานหม่อนเล็กในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย(ทีบ) 3.33 ชั่วโมง ระยะเวลาการใช้งาน
หม่อนเล็กในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลายทั้งหมดของกลุ่มฯ เท่ากับ 20.83 ชั่วโมง

ปริมาณการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทีบ) ทั้งหมด 200 ด้าม/ปี

สัดส่วนการใช้งานหม่อนเล็กของไม้กวาดด้ามถักลาย (ทีบ) เท่ากับ $3.3/20.83 = 16$

ต้นทุนค่าเสื่อมราคาหม่อนเล็กของไม้กวาดถักลาย (ทีบ)

$= (\text{ค่าเสื่อมราคาหม่อนเล็กต่อปี} \times \text{สัดส่วนการใช้งาน} / 100 / \text{ปริมาณการผลิต})$

$= (200 \times 16) / 100 / 200$

$= 0.16$ บาท

รายละเอียดดังตารางที่ ข.12

ตารางที่ ข.12 ค่าเสื่อมราคาหม่อนเล็ก

ผลิตภัณฑ์	ปริมาณที่ ผลิตได้(ด้าม)	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	ปริมาณเวลา (ชั่วโมง)	สัดส่วนการใช้ งาน(ร้อยละ)	ค่าเสื่อมราคา (บาท/ปี)	ค่าเสื่อมราคา (บาท/หน่วย)
ไม้กวาดด้ามถักลาย (ทีบ)	200	0.02	3.33	16.00	200.00	0.16
ไม้กวาดด้ามถักลาย (โปรง)	300	0.02	5.00	24.00	200.00	0.16
ไม้กวาดด้ามเปลือย	1000	0.01	8.33	40.00	200.00	0.08
ไม้กวาดเอนกประสงค์	500	0.01	4.17	20.00	200.00	0.08
รวม	2000		20.83	31.25		

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ด้ามหม่อนเล็ก

ตัวอย่าง การคำนวณค่าเสื่อมราคาด้ามหม่อนเล็กต่อหน่วยในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทีบ)

ด้ามหม่อนเล็ก ราคาอันละ 20 บาท กลุ่มฯ มีจำนวน 20 อัน คิดเป็นมูลค่ารวมเท่ากับ 400 บาท อายุการ
ใช้งาน 2 ปี ดังนั้นจะมีค่าเสื่อมราคาต่อปีเท่ากับ $400/2 = 200$ บาท

ระยะเวลาการใช้งานด้ามหม่อนเล็กในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย(ทีบ) 3.33 ชั่วโมง ระยะเวลาการ
ใช้งานหม่อนเล็กในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลายทั้งหมดของกลุ่มฯ เท่ากับ 20.83 ชั่วโมง

สัดส่วนการใช้งานด้ามหม่อนเล็กของไม้กวาดด้ามถักลาย (ทีบ) เท่ากับ $3.3/20.83 = 16$

ปริมาณการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทีบ) ทั้งหมด 200 ด้าม/ปี

ต้นทุนค่าเสื่อมราคาด้ามหม่อนเล็กไม้กวาดถักลาย (ทีบ)

$= (\text{ค่าเสื่อมราคาด้ามหม่อนเล็กต่อปี} \times \text{สัดส่วนการใช้งาน} / 100 / \text{ปริมาณการผลิต})$

$$= (200 \times 16) / 100 / 200$$

$$= 0.16 \text{ บาท} \text{ รายละเอียดดังตารางที่ ข.13}$$

ตารางที่ ข.13 ค่าเสื่อมราคาด้ามขัด

ผลิตภัณฑ์	ปริมาณที่ ผลิตได้(ด้าม)	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	ปริมาณเวลา (ชั่วโมง)	สัดส่วนการใช้ งาน(ร้อยละ)	ค่าเสื่อมราคา (บาท/ปี)	ค่าเสื่อมราคา (บาท/หน่วย)
ไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)	200	0.02	3.33	16.00	200.00	0.16
ไม้กวาดด้ามถักลาย (โปร่ง)	300	0.02	5.00	24.00	200.00	0.16
ไม้กวาดด้ามเปลือย	1000	0.01	8.33	40.00	200.00	0.08
ไม้กวาดเอนกประสงค์	500	0.01	4.17	20.00	200.00	0.08
รวม	2000		20.83	31.25		

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ม้านั่งถัก

ตัวอย่าง การคำนวณค่าเสื่อมราคาม้านั่งถักต่อหน่วยในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)

ม้านั่งถักราคาอันละ 70 บาท กลุ่มฯ มีจำนวน 30 อัน คิดเป็นมูลค่ารวมเท่ากับ 2,100 บาท อายุการใช้งาน 5 ปี ดังนั้นจะมีค่าเสื่อมราคาต่อปีเท่ากับ $2,100/5 = 420$ บาท

ระยะเวลาการใช้งานม้านั่งถักในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย(ทึบ) 500 ชั่วโมง ระยะเวลาการใช้งาน
ชิ้นเล็กในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลายทั้งหมดของกลุ่มฯ เท่ากับ 2,850 ชั่วโมง

สัดส่วนการใช้งานม้านั่งถักของไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ) เท่ากับ $500/2,850 = 17.54$

ปริมาณการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ) ทั้งหมด 200 ด้าม/ปี

ต้นทุนค่าเสื่อมราคาม้านั่งถักไม้กวาดถักลาย (ทึบ)

$= (\text{ค่าเสื่อมราคาม้านั่งถักต่อปี} \times \text{สัดส่วนการใช้งาน} / 100 / \text{ปริมาณการผลิต})$

$= (420 \times 17.54) / 100 / 200$

$= 0.37 \text{ บาท} \text{ รายละเอียดดังตารางที่ ข.14}$

ตารางที่ ข.14 ค่าเสื่อมราคาม้านั่งถัก

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ปริมาณที่ ผลิตได้(ด้าม)	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	ปริมาณเวลา (ชั่วโมง)	สัดส่วนการใช้ งาน(ร้อยละ)	ค่าเสื่อมราคา (บาท/ปี)	ค่าเสื่อมราคา (บาท/หน่วย)
ไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)	ด้าม	200	2.50	500.00	17.54	420.00	0.37
ไม้กวาดด้ามถักลาย (โปร่ง)	ด้าม	300	2.00	600.00	21.05	420.00	0.29
ไม้กวาดด้ามเปลือย	ด้าม	1000	1.50	1,500.00	52.63	420.00	0.22
ไม้กวาดเอนกประสงค์	ด้าม	500	0.50	250.00	8.77	420.00	0.07
รวม		2000		2,850.00	100.00		

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

กรรไกร

ตัวอย่าง การคำนวณค่าเสื่อมราคากรรไกรต่อหน่วยในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)

กรรไกร ราคาอันละ 100 บาท กลุ่มฯ มีจำนวน 30 อัน คิดเป็นมูลค่ารวมเท่ากับ 3,000 บาท อายุการใช้
งาน 4 ปี ดังนั้นจะมีค่าเสื่อมราคาต่อปีเท่ากับ $3,000/4 = 750$ บาท

ระยะเวลาการใช้งานกรรไกรในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย(ทึบ) 16.67 ชั่วโมง ระยะเวลาการใช้งาน
ชิ้นเล็กในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลายทั้งหมดของกลุ่มฯ เท่ากับ 166.67 ชั่วโมง

สัดส่วนการใช้งานกรรไกรของไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ) เท่ากับ $16.67/166.67 = 10$

ปริมาณการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ) ทั้งหมด 200 ด้าม/ปี

ต้นทุนค่าเสื่อมราคากรรไกรไม้กวาดถักลาย (ทึบ)

$= (\text{ค่าเสื่อมราคากรรไกรต่อปี} \times \text{สัดส่วนการใช้งาน} / 100 / \text{ปริมาณการผลิต})$

$= (750 \times 10) / 100 / 200$

$= 0.37$ บาท รายละเอียดดังตารางที่ ข.15

ตารางที่ ข.15 ค่าเสื่อมกรรไกร

ผลิตภัณฑ์	ปริมาณที่ ผลิตได้(ด้าม)	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	ปริมาณเวลา (ชั่วโมง)	สัดส่วนการใช้ งาน(ร้อยละ)	ค่าเสื่อมราคา (บาท/ปี)	ค่าเสื่อมราคา (บาท/หน่วย)
ไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)	200	0.08	16.67	10.00	750.00	0.38
ไม้กวาดด้ามถักลาย (โปร่ง)	300	0.08	25.00	15.00	750.00	0.38
ไม้กวาดด้ามเปลือย	1000	0.08	83.33	50.00	750.00	0.38
ไม้กวาดเอนกประสงค์	500	0.08	41.67	25.00	750.00	0.38
รวม	2000		166.67	100.00		

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

เหล็กแหลม

ตัวอย่าง การคำนวณค่าเสื่อมราคาเหล็กแหลมต่อหน่วยในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)

เหล็กแหลม ราคาอันละ 30บาท กลุ่มฯ มีจำนวน 25 อัน คิดเป็นมูลค่ารวมเท่ากับ 750 บาท อายุการ
ใช้งาน 5 ปี ดังนั้นจะมีค่าเสื่อมราคาต่อปีเท่ากับ $750/5 = 150$ บาท

ระยะเวลาการใช้งานเหล็กแหลมในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย(ทึบ) 20 ชั่วโมง ระยะเวลาการใช้งาน
เหล็กแหลมในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลายทั้งหมดของกลุ่มฯ เท่ากับ 200 ชั่วโมง

สัดส่วนการใช้งานเหล็กแหลมของไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ) เท่ากับ $20/200 = 10$

ปริมาณการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ) ทั้งหมด 200 ด้าม/ปี

ต้นทุนค่าเสื่อมราคาเหล็กแหลมของไม้กวาดถักลาย (ทึบ)

$= (\text{ค่าเสื่อมราคาเหล็กแหลมต่อปี} \times \text{สัดส่วนการใช้งาน} / 100 / \text{ปริมาณการผลิต})$

$= (150 \times 10) / 100 / 200$

= 0.075 บาท

รายละเอียดดังตารางที่ ข.16

ตารางที่ ข.16 ค่าเสื่อมเหล็กแหลม

ผลิตภัณฑ์	ปริมาณที่ ผลิตได้(ด้าม)	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	ปริมาณเวลา (ชั่วโมง)	สัดส่วนการใช้ งาน(ร้อยละ)	ค่าเสื่อมราคา (บาท/ปี)	ค่าเสื่อมราคา (บาท/หน่วย)
ไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)	200	0.10	20.00	10.00	150.00	0.08
ไม้กวาดด้ามถักลาย (โปร่ง)	300	0.10	30.00	15.00	150.00	0.08
ไม้กวาดด้ามเปลือย	1000	0.10	100.00	50.00	150.00	0.08
ไม้กวาดเอนกประสงค์	500	0.10	50.00	25.00	150.00	0.08
รวม	2000		200.00	100.00		

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

กระบอกล้างน้ำ

ตัวอย่าง การคำนวณค่าเสื่อมราคากระบอกล้างน้ำต่อหน่วยในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)

กระบอกล้างน้ำราคาชิ้นละ 35บาท กลุ่มฯ มีจำนวน 20 ชิ้น คิดเป็นมูลค่ารวมเท่ากับ 700 บาท อายุการใช้งาน 2 ปี ดังนั้นจะมีค่าเสื่อมราคาต่อปีเท่ากับ $700/2 = 350$ บาท

ระยะเวลาการใช้งานกระบอกล้างน้ำในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย(ทึบ) 500 ชั่วโมง ระยะเวลาการใช้งานกระบอกล้างน้ำในการผลิตไม้กวาดด้ามถักลายทั้งหมดของกลุ่มฯ เท่ากับ 2,850 ชั่วโมง

สัดส่วนการใช้งานกระบอกล้างน้ำของไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ) เท่ากับ $500/2,850 = 17.54$

ปริมาณการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ) ทั้งหมด 200 ด้าม/ปี

ต้นทุนค่าเสื่อมราคากระบอกล้างน้ำของไม้กวาดถักลาย (ทึบ)

= (ค่าเสื่อมราคากระบอกล้างน้ำต่อปี x สัดส่วนการใช้งาน /100/ปริมาณการผลิต)

= $(350 \times 17.54) / 100 / 200$

= 0.30 บาท รายละเอียดดังตารางที่ ข.17

ตารางที่ ข.17 ค่าเสื่อมราคากระบอกล้างน้ำ

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ปริมาณที่ ผลิตได้	ระยะเวลา (ชั่วโมง)	ปริมาณเวลา (ชั่วโมง)	สัดส่วนการใช้ งาน(ร้อยละ)	ค่าเสื่อมราคา (บาท/ปี)	ค่าเสื่อมราคา (บาท/หน่วย)
ไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)	ด้าม	200	2.50	500.00	17.54	350.00	0.31
ไม้กวาดด้ามถักลาย (โปร่ง)	ด้าม	300	2.00	600.00	21.05	350.00	0.25
ไม้กวาดด้ามเปลือย	ด้าม	1000	1.50	1,500.00	52.63	350.00	0.18
ไม้กวาดเอนกประสงค์	ด้าม	500	0.50	250.00	8.77	350.00	0.06
รวม		2000		2,850.00	100.00		

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

โรงเรียนเก็บวัตถุดิบ

ตัวอย่าง การคำนวณค่าเสื่อมราคาโรงเรียนต่อหน่วยของไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)

โรงเรียนราคาหลังละ 5,000บาท กลุ่มฯ มีจำนวน 1 หลัง คิดเป็นมูลค่ารวมเท่ากับ 5,000 บาท อายุการใช้งาน 20 ปี ดังนั้นจะมีค่าเสื่อมราคาต่อปีเท่ากับ $5,000/20 = 250$ บาท

ปริมาณการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ) ทั้งหมด 200 ด้าม/ปี

ปริมาณการผลิตไม้กวาดด้ามถักลายทั้งหมดของกลุ่มฯ เท่ากับ 2,000 ด้าม/ปี

สัดส่วนการผลิตไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ) เท่ากับ $200/2,000 = 10$

ต้นทุนค่าเสื่อมราคาโรงเรียนของไม้กวาดถักลาย (ทึบ)

$= (\text{ค่าเสื่อมราคาโรงเรียนต่อปี} \times \text{สัดส่วนการใช้งาน} / 100 / \text{ปริมาณการผลิต})$

$= (250 \times 10) / 100 / 200$

$= 0.125$ บาท

รายละเอียดดังตารางที่ ข.18

ตารางที่ ข.18 ค่าเสื่อมราคาโรงเรียน

ผลิตภัณฑ์	ปริมาณที่ผลิตได้(ด้าม)	ระยะเวลา(ชั่วโมง)	ปริมาณเวลา(ชั่วโมง)	สัดส่วนการใช้งาน(ร้อยละ)	ค่าเสื่อมราคา(บาท/ปี)	ค่าเสื่อมราคา(บาท/หน่วย)
ไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)	200			10.00	250.00	0.13
ไม้กวาดด้ามถักลาย (โปร่ง)	300			15.00	250.00	0.13
ไม้กวาดด้ามเปลือย	1000			50.00	250.00	0.13
ไม้กวาดเอนกประสงค์	500			25.00	250.00	0.13
รวม	2000		0.00	0.00		

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

รายละเอียดการคำนวณค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การผลิตและผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ของผู้ผลิตแต่ละขนาดจะมีวิธีการคำนวณแบบนี้เช่นเดียวกัน

4. การคำนวณต้นทุนการตลาด

บรรจุภัณฑ์

บรรจุภัณฑ์ของทางกลุ่มฯ ที่ใช้ คือ ถุงพลาสติกใส ซึ่งมีการคำนวณต้นทุนดังนี้

ถุงพลาสติกใส

ตัวอย่าง การคำนวณต้นทุนถุงพลาสติกใสของไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)

ถุงพลาสติกใส ราคา กิโลกรัมละ 50 บาท บรรจุ 70 ใบ ราคาถุงพลาสติกใสต่อใบมีค่าเท่ากับ

$50/70 = 0.714$ บาท

ถุงพลาสติกใส 1 ถุง สามารถบรรจุไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ) ได้ 1 ด้าม

ดังนั้น ต้นทุนค่าถุงพลาสติกใส ของไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ) 1 ด้าม มีค่าเท่ากับ $0.714/1 =$

0.714 รายละเอียดดังตารางที่ ข.19

ตารางที่ ข.19 ต้นทุนถุงพลาสติก

ผลิตภัณฑ์	หน่วย	ราคา (บาทต่อใบ)	ปริมาณที่ใช้ (เส้น)	มูลค่า (บาท)	จำนวนที่ผลิต ได้(ด้าม)	ต้นทุน (บาท/หน่วย)
ไม้กวาดด้ามถักลาย (ทึบ)	ด้าม	0.714	1	0.71	1.00	0.71
ไม้กวาดด้ามถักลาย (โปร่ง)	ด้าม	0.714	1	0.71	1.00	0.71
ไม้กวาดด้ามเปลือย	ด้าม	0.714	1	0.71	1.00	0.71
ไม้กวาดเอนกประสงค์	ด้าม	0.714	1	0.71	1.00	0.71

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

II. การคำนวณอัตราส่วนทางการเงิน

1) อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)

1. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน(หรืออัตราส่วนเงินสะพัด)

$$= \text{สินทรัพย์หมุนเวียน} / \text{หนี้สินหมุนเวียน}$$

= -

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีหนี้สินหมุนเวียน

2. อัตราส่วนสภาพคล่องระยะสั้น (หรืออัตราส่วนจับพัต)

$$= (\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงคลัง}) / \text{หนี้สินหมุนเวียน}$$

= -

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีสินค้าคงคลังและหนี้สินหมุนเวียน

3. อัตราส่วนสภาพคล่องของกระแสเงินสด

$$= (\text{เงินสด} + \text{หลักทรัพย์} + \text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน}) / \text{หนี้สินหมุนเวียน}$$

= -

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีหนี้สินหมุนเวียน

4. ทุนหมุนเวียนสุทธิ

$$= \text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{หนี้สินหมุนเวียน}$$

$$= 10,325 - 0$$

$$= 10,325 \text{ บาท}$$

2) อัตราส่วนแสดงประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Activity / Efficiency Ratio)

1. อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า

$$= \text{ยอดขายเชื่อ} / \text{ลูกหนี้การค้าถัวเฉลี่ย}$$

$$= \text{ยอดขายสุทธิ} / (\text{ลูกหนี้การค้า} / 2)$$

= -

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีลูกหนี้การค้า

2. ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้
= $365 / \text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า}$

= -

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีลูกหนี้การค้า

3. อัตราการหมุนเวียนของเจ้าหนี้การค้า
= ยอดซื้อเชื่อ / เจ้าหนี้การค้าถัวเฉลี่ย
= ยอดขายสุทธิ / (เจ้าหนี้การค้า/2)

= -

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีเจ้าหนี้การค้า

4. ระยะเวลาเฉลี่ยในการชำระหนี้
= $365 / \text{อัตราการหมุนเวียนของลูกหนี้การค้า}$

= -

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีเจ้าหนี้การค้า

5. อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง
= ต้นทุนสินค้าขาย / สินค้าคงคลังเฉลี่ย
= ต้นทุนสินค้าขาย / (สินค้าคงคลังต้นงวด + สินค้าคงคลังปลายงวด) / 2
= ต้นทุนสินค้าขาย / (สินค้าคงคลัง/2)

= -

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีสินค้าคงคลัง

6. อายุสินค้าหรือระยะเวลาที่เก็บสินค้าไว้ก่อนขาย
= $365 / \text{อัตราการหมุนเวียนของสินค้าคงคลัง}$

= -

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีสินค้าคงคลัง

7. 1 รอบธุรกิจ
= ระยะเวลาเฉลี่ยในการเก็บหนี้ + อายุสินค้า

= -

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีสินค้าคงคลัง

8. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งหมด
= ยอดขาย / สินทรัพย์ทั้งหมด
= $47,500 / 16,610.19$
= 2.86 ครั้ง (เท่า)

9. อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร

$$= \text{ยอดขาย} / \text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิ}$$

$$= \text{ยอดขาย} / (\text{สินทรัพย์ถาวร} - \text{ค่าเสื่อมราคาสะสม})$$

$$= 47,500 / (13,545 - 7,260)$$

$$= 7.56 \text{ ครั้ง (เท่า)}$$

3) อัตราส่วนแสดงความสามารถในการกู้ยืม หรือความเสี่ยงในการกู้ยืม (Debt Ratio or Leverage Ratio)

1. อัตราส่วนหนี้สิน

$$= (\text{หนี้สินทั้งหมด} / \text{สินทรัพย์ทั้งหมด}) \times 100\%$$

$$= -$$

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีหนี้สิน

2. หนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

$$= \text{หนี้สิน} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}$$

$$= -$$

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีหนี้สิน

2. อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อเงินลงทุนรวม

$$= \text{หนี้สินระยะยาว} / (\text{หนี้สินระยะยาว} - \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น})$$

$$= -$$

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีหนี้สิน

3. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย

$$= \text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{ดอกเบี้ยจ่าย}$$

$$= -$$

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีหนี้สิน

4. อัตราส่วนแสดงความสามารถในการจ่ายค่าใช้จ่ายประจำ

$$= \text{กำไรจากการดำเนินงาน} + \text{ค่าเช่า} / \text{ดอกเบี้ยจ่าย}$$

$$= -$$

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ไม่มีหนี้สิน

5. Degree of Financial Leverage

$$= \text{กำไรจากการดำเนินงาน} / (\text{กำไรจากการดำเนินงาน} - \text{ดอกเบี้ยจ่าย})$$

$$= \text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{กำไรหลังหักภาษี}$$

$$= 3,065.19 / 3,065.19$$

$$= 1 \text{ เท่า}$$

4) อัตราส่วนแสดงความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratio)

1. อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย
$$= (\text{กำไรสุทธิ} / \text{ยอดขาย}) \times 100\%$$
$$= (3,065.19 / 47,500) \times 100\%$$
$$= 6.45$$
2. อัตราส่วนกำไรเบื้องต้นต่อยอดขาย
$$= (\text{กำไรเบื้องต้น} / \text{ยอดขาย}) \times 100\%$$
$$= (8,373.76 / 47,500) \times 100\%$$
$$= 17.63$$
3. อัตราการจ่ายเงินปันผล
$$= (\text{เงินปันผลต่อหุ้น} / \text{กำไรสุทธิต่อหุ้น}) \times 100\%$$
$$= -$$
4. อัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน
$$= (\text{กำไรหลังหักภาษี} / \text{สินทรัพย์รวม}) \times 100\%$$
$$= (3,065.19 / 16,610.19) \times 100\%$$
$$= 18.45$$

5) ผลตอบแทนแก่ผู้ลงทุน (Return to Investors)

1. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม
$$= (\text{กำไรจากการดำเนินงาน} / \text{สินทรัพย์รวม}) \times 100\%$$
$$= (3,065.19 / 16,610.19) \times 100\%$$
$$= 18.45$$
2. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
$$= (\text{กำไรสุทธิ} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}) \times 100\%$$
$$= (3,065.19 / 16,610.19) \times 100\%$$
$$= 18.45$$
3. กำไรต่อหุ้น
$$= \text{ผลตอบแทนแก่หุ้นสามัญ} / \text{จำนวนหุ้นสามัญทั้งหมด}$$
$$= -$$

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ยังไม่ได้กำหนดอัตราผลตอบแทนต่อหุ้น
4. ราคาตลาดต่อหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น หรืออัตราส่วนราคาหุ้นต่อผลกำไร
$$= \text{ราคาตลาดต่อหุ้น} / \text{กำไรสุทธิต่อหุ้น}$$
$$= -$$

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ยังไม่ได้กำหนดอัตราผลตอบแทนต่อหุ้น

5. อัตราผลตอบแทนของเงินปันผล

$$= (\text{เงินปันผลต่อหุ้น} / \text{ราคาตลาดต่อหุ้น}) \times 100\%$$

= -

หมายเหตุ: กลุ่มฯ ยังไม่ได้กำหนดอัตราเงินปันผลต่อหุ้น

ภาคผนวก ค.
ต้นทุนและผลตอบแทน

ตารางที่ ค.1 ต้นทุนและผลตอบแทนไม้กวาดด้ามถักลายทึบ

รายการ	ไม้กวาดด้ามถักลาย(ทึบ)						
	ปริมาณ	หน่วย	ราคา	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
				เงินสด	ไม่เป็นเงิน	รวม	อัตราส่วนของต้นทุนต่อต้นทุนทั้งหมด
(1) ต้นทุนการผลิต				27.600	2.515	30.115	100.00
ต้นทุนผันแปร				27.600	0.000	27.600	91.65
1. ปัจจัยการผลิต				12.600	0.000	12.600	41.84
- วัตถุดิบหลัก				9.574	0.000	9.574	31.79
ดอกหญ้า				7.759		7.759	25.76
ก้านข้าวฟ่าง				1.316		1.316	4.37
ด้ามไม้ไผ่				0.500		0.500	1.66
- วัตถุดิบรอง				2.312	0.000	2.312	7.68
ยางรัด				0.045		0.045	0.15
เชือกไนลอน				1.667		1.667	5.53
ลวด				0.600		0.600	1.99
2. แรงงาน				15.000	0.000	15.000	49.81
ผลิตไม้กวาด				15.000		15.000	
3. อื่น ๆ				0.000	0.000	0.000	0.00
ต้นทุนคงที่				0.000	2.515	2.515	8.35
1. ค่าเสื่อม				0.000	2.515	2.515	8.35
ส่วงานเจาะมือ					0.450	0.450	1.49
ดอกส่วงาน					0.113	0.113	0.37
มีด					0.382	0.382	1.27
ส่วอนเล็ก					0.160	0.160	0.53
ด้ามส่วอน					0.160	0.160	0.53
ม้านั่งถัก					0.368	0.368	1.22
กรรไกร					0.375	0.375	1.25
เหล็กแหลม					0.075	0.075	0.25
กระบอกฉีดน้ำ					0.307	0.307	1.02
โรงเรียนเก็บวัตถุดิบ					0.125	0.125	0.42
ต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่อด้าม				27.600	2.515	30.115	100.00

ตารางที่ ค.1 (ต่อ)

รายการ	ไม้กวาดด้ามถักลาย(ทึบ)						
	ปริมาณ	หน่วย	ราคา	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
				เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุนต่อต้นทุนทั้งหมด
ราคาผลผลิตขายส่ง(บาท/ด้าม)		ด้าม	35	35.000		35.000	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)						7.400	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)						7.400	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)						4.885	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขายส่ง						21.142	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขายส่ง						21.142	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขายส่ง						13.957	
2. ต้นทุนการตลาด				0.714	0.000	0.714	
ค่าใช้จ่ายในการออกร้าน						0.000	
- บรรจุภัณฑ์				0.714		0.714	
ถุงพลาสติก				0.714		0.714	
ต้นทุนการตลาดทั้งหมด				0.000	0.000	0.000	
3. ต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาดต่อหน่วย (1)+(2)				27.600	2.515	30.115	
ส่วนต่างของราคาขายกับต้นทุนการผลิตและการตลาด						4.885	
(4) ต้นทุนการบริหารจัดการ				0.000	0.000	0.000	
ต้นทุนผันแปรรวม				28.31		28.31	
ต้นทุนเงินสดรวม				28.31		28.31	
ต้นทุนรวมทั้งหมด (บาท) (3)+(4)				27.600	2.515	30.115	
ราคาผลผลิตขายส่ง(บาท/ด้าม)		ด้าม	35	35.000		35.000	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)						6.685	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)						6.685	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)						4.885	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขายส่ง						19.101	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขายส่ง						19.101	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขายส่ง						13.957	

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ตารางที่ ค.2 ต้นทุนและผลตอบแทนไม้กวาดด้ามถักลายโปร่ง

รายการ	ไม้กวาดด้ามถักลาย(โปร่ง)						
	ปริมาณ	หน่วย	ราคา	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
				เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุนต่อต้นทุนทั้งหมด
(1) ต้นทุนการผลิต				27.184	2.303	29.487	100.00
<u>ต้นทุนผันแปร</u>				27.184	0.000	27.184	92.19
1. ปัจจัยการผลิต				12.184	0.000	12.184	41.32
- วัตถุดิบหลัก				9.574	0.000	9.574	32.47
ดอกหญ้า				7.759		7.759	26.31
ก้านข้าวฟ่าง				1.316		1.316	4.46
ด้ามไม้ไผ่				0.500		0.500	1.70
- วัตถุดิบรอง				1.895	0.000	1.895	6.43
ยางรัด				0.045		0.045	0.15
เชือกไนล่อน				1.250		1.250	4.24
ลวด				0.600		0.600	2.03
2. แรงงาน				15.000	0.000	15.000	50.87
ผลิตไม้กวาด				15.000		15.000	50.87
3. อื่น ๆ				0.000	0.000	0.000	0.00
<u>ต้นทุนคงที่</u>				0.000	2.303	2.303	7.81
1. ค่าเสื่อม				0.000	2.303	2.303	7.81
ส่วงานเจาะมือ					0.450	0.450	1.53
ดอกส่วงาน					0.113	0.113	0.38
มีด					0.305	0.305	1.04
ชิ้นเล็ก					0.160	0.160	0.54
ด้ามชิ้น					0.160	0.160	0.54
ม้านั่งถัก					0.295	0.295	1.00
กรรไกร					0.375	0.375	1.27
เหล็กแหลม					0.075	0.075	0.25
กระบอกฉีดน้ำ					0.246	0.246	0.83
โรงเรือนเก็บวัตถุดิบ					0.125	0.125	0.42

ตารางที่ ค.2 (ต่อ)

รายการ	ไม้กวาดด้ามถักลาย(โปร่ง)						
	ปริมาณ	หน่วย	ราคา	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
				เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุนต่อต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่อด้าม				27.184	2.303	29.487	100.00
ราคาผลผลิตขายส่ง(บาท/ด้าม)		ด้าม	35	35.000		35.000	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)						7.816	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)						7.816	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)						5.513	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขายส่ง						22.332	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขายส่ง						22.332	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขายส่ง						15.752	
2. ต้นทุนการตลาด				0.714	0.000	0.714	
ค่าใช้จ่ายในการออกร้าน						0.000	
- บรรจุภัณฑ์				0.714		0.714	
ถุงพลาสติก				0.714		0.714	
ต้นทุนการตลาดทั้งหมด				0.000	0.000	0.000	
3. ต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาดต่อหน่วย (1)+(2)				27.184	2.303	29.487	
ส่วนต่างของราคาขายกับต้นทุนการผลิตและการตลาด						5.513	
(4) ต้นทุนการบริหารจัดการ				0.000	0.000	0.000	
ต้นทุนผันแปรรวม				27.90		27.90	
ต้นทุนเงินสดรวม				27.90		27.90	
ต้นทุนรวมทั้งหมด (บาท) (3)+(4)				27.184	2.303	29.487	
ราคาผลผลิตขายส่ง(บาท/ด้าม)		ด้าม	35	35.000		35.000	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)						7.102	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)						7.102	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)						5.513	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขายส่ง						20.291	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขายส่ง						20.291	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขายส่ง						15.752	

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ตารางที่ ค.3 ต้นทุนและผลตอบแทนไม้กวาดด้ามถักลาย (ด้ามเปลือย)

รายการ	ไม้กวาดด้ามถักลาย(ด้ามเปลือย)						
	ปริมาณ	หน่วย	ราคา	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
				เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุนต่อต้นทุนทั้งหมด
(1) ต้นทุนการผลิต				18.831	1.932	20.763	100.00
ต้นทุนผันแปร				18.831	0.000	18.831	90.70
1. ปัจจัยการผลิต				10.831	0.000	10.831	52.17
- วัตถุดิบหลัก				8.917	0.000	8.917	42.94
ดอกหญ้า				7.759		7.759	37.37
ก้านข้าวฟ่าง				0.658		0.658	3.17
ด้ามไม้ไผ่				0.500		0.500	2.41
- วัตถุดิบรอง				1.201	0.000	1.201	5.78
ยางรัด				0.045		0.045	0.22
เชือกไนล่อน				0.556		0.556	2.68
ลวด				0.600		0.600	2.89
2. แรงงาน				8.000	0.000	8.000	38.53
ผลิตไม้กวาด				8.000		8.000	38.53
3. อื่น ๆ				0.000	0.000	0.000	0.00
ต้นทุนคงที่				0.000	1.932	1.932	9.30
1. ค่าเสื่อม				0.000	1.932	1.932	9.30
ส่วงานเจาะมือ					0.450	0.450	2.17
ดอกส่วงาน					0.113	0.113	0.54
มีด					0.229	0.229	1.10
ชิ้นเล็ก					0.080	0.080	0.39
ด้ามชิ้น					0.080	0.080	0.39
ม้านั่งถัก					0.221	0.221	1.06
กรรไกร					0.375	0.375	1.81
เหล็กแหลม					0.075	0.075	0.36
กระบอกฉีดน้ำ					0.184	0.184	0.89
โรงเรือนเก็บวัตถุดิบ					0.125	0.125	0.60

ตารางที่ ค.3 (ต่อ)

รายการ	ไม้กวาดด้ามถักลาย(ด้ามเปลือย)						
	ปริมาณ	หน่วย	ราคา	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
				เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุนต่อต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่อด้าม				18.831	1.932	20.763	100.00
ราคาผลผลิตขายส่ง(บาท/ด้าม)		ด้าม	20	20.000		20.000	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)						1.169	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)						1.169	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)						-0.763	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขายส่ง						5.843	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขายส่ง						5.843	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขายส่ง						-3.815	
2. ต้นทุนการตลาด				0.714	0.000	0.714	
ค่าใช้จ่ายในการออกร้าน						0.000	
- บรรจุภัณฑ์				0.714		0.714	
ถุงพลาสติก				0.714		0.714	
ต้นทุนการตลาดทั้งหมด				0.000	0.000	0.000	
3. ต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาดต่อหน่วย (1)+(2)				18.831	1.932	20.763	
ส่วนต่างของราคาขายกับต้นทุนการผลิตและการตลาด						-0.763	
(4) ต้นทุนการบริหารจัดการ				0.000	0.000	0.000	
ต้นทุนผันแปรรวม				19.55		19.55	
ต้นทุนเงินสดรวม				19.55		19.55	
ต้นทุนรวมทั้งหมด (บาท) (3)+(4)				18.831	1.932	20.763	
ราคาผลผลิตขายส่ง(บาท/ด้าม)		ด้าม	20	20.000		20.000	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)						0.454	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)						0.454	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)						-0.763	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขายส่ง						2.272	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขายส่ง						2.272	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขายส่ง						-3.815	

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ตารางที่ ค.4 ต้นทุนและผลตอบแทนไม้กวาดด้ามถักลาย (เอนกประสงค์)

รายการ	ไม้กวาดด้ามถักลาย(เอนกประสงค์)						
	ปริมาณ	หน่วย	ราคา	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
				เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุนต่อต้นทุนทั้งหมด
(1) ต้นทุนการผลิต				13.239	1.509	14.748	100.00
ต้นทุนผันแปร				13.239	0.000	13.239	89.77
1. ปัจจัยการผลิต				5.239	0.000	5.239	35.53
- วัตถุดิบหลัก				3.325	0.000	3.325	22.54
ดอกหญ้า				2.500		2.500	16.95
ก้านข้าวฟ่าง				0.658		0.658	4.46
ด้ามไม้ไผ่				0.167		0.167	1.13
- วัตถุดิบรอง				1.201	0.000	1.201	8.14
ยางรัด				0.045		0.045	0.31
เชือกไนล่อน				0.556		0.556	3.77
ลวด				0.600		0.600	4.07
2. แรงงาน				8.000	0.000	8.000	54.24
ผลิตไม้กวาด				8.000		8.000	54.24
3. อื่น ๆ				0.000	0.000	0.000	0.00
ต้นทุนคงที่				0.000	1.509	1.509	10.23
1. ค่าเสื่อม				0.000	1.509	1.509	10.23
ส่วงานเจาะมือ					0.450	0.450	3.05
ดอกส่วงาน					0.113	0.113	0.76
มีด					0.076	0.076	0.52
ชิ้นเล็ก					0.080	0.080	0.54
ด้ามชิ้น					0.080	0.080	0.54
ม้านั่งถัก					0.074	0.074	0.50
กรรไกร					0.375	0.375	2.54
เหล็กแหลม					0.075	0.075	0.51
กระบอกฉีดน้ำ					0.061	0.061	0.42
โรงเรือนเก็บวัตถุดิบ					0.125	0.125	0.85

ตารางที่ ค.4(ต่อ)

รายการ	ไม้กวาดด้ามถักลาย(เอนกประสงค์)						
	ปริมาณ	หน่วย	ราคา	ต้นทุนจากการวิเคราะห์			
				เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	อัตราส่วนของต้นทุนต่อต้นทุนทั้งหมด
ต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่อด้าม				13.239	1.509	14.748	100.00
ราคาผลผลิตขายส่ง(บาท/ด้าม)		ด้าม	20	20.000		20.000	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)						6.761	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)						6.761	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)						5.252	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขายส่ง						33.803	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขายส่ง						33.803	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขายส่ง						26.258	
2. ต้นทุนการตลาด				0.714	0.000	0.714	
ค่าใช้จ่ายในการออกร้าน						0.000	
- บรรจุภัณฑ์				0.714		0.714	
ถุงพลาสติก				0.714		0.714	
ต้นทุนการตลาดทั้งหมด				0.000	0.000	0.000	
3. ต้นทุนการผลิตและต้นทุนการตลาดต่อหน่วย (1)+(2)				13.239	1.509	14.748	
ส่วนต่างของราคาขายกับต้นทุนการผลิตและการตลาด						5.252	
(4) ต้นทุนการบริหารจัดการ				0.000	0.000	0.000	
ต้นทุนผันแปรรวม				13.95		13.95	
ต้นทุนเงินสดรวม				13.95		13.95	
ต้นทุนรวมทั้งหมด (บาท) (3)+(4)				13.239	1.509	14.748	
ราคาผลผลิตขายส่ง(บาท/ด้าม)		ด้าม	20	20.000		20.000	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปร (บาท/หน่วย)						6.046	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสด (บาท/หน่วย)						6.046	
ผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด (บาท/หน่วย)						5.252	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนผันแปรต่อราคาขายส่ง						30.232	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนเงินสดต่อราคาขายส่ง						30.232	
อัตราผลตอบแทนสุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อราคาขายส่ง						26.258	

ที่มา : จากการสำรวจและการคำนวณ

ผู้ร่วมโครงการวิจัย

ที่ปรึกษาโครงการ	ดร. กฤษณพงศ์ กีรติกร	
หัวหน้าโครงการ	รศ. ดร. อารี วิบูลย์พงศ์	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
หัวหน้าโครงการร่วม	อาจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ศรีบุญจิตต์	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
นักวิจัยส่วนกลาง	รศ. ดร. อารี วิบูลย์พงศ์	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	รศ. ดร. พิชิต ธาณี	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	ผศ. ดร. พัฒนา เจียรวิริยะพันธ์	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	อาจารย์ลักขมี วรชัย	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	อาจารย์ศรัณย์ อารยะรังสฤษฎ์	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	ดร. ไพรัช กาญจนการุณ	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	รศ. พรทิพย์ เขียวธีรวิทย์	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	ผศ. กาญจนา โชคถาวร	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	อาจารย์วิมล อารยะรัตน์	คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
	อาจารย์วีรศักดิ์ สมยานะ	คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
	อาจารย์นันทมน ธีระกุล	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	ประทานทิพย์ กระมล	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	สุชุม พันธุ์รงค์	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	พุทธรพรรณ ชันตันธง	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	พิมลพรรณ บุญยะเสนา	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผู้ช่วยนักวิจัย	พิมพิมล แก้วมณี	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	กนกวรรณ มูลละ	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	ทินรัตน์ พัทธพงศ์เจริญ	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	กฤษฎา แก่นมณี	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	พีรพงษ์ ปราบริปู	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
	รัตนา แก้วเสน	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร

	คัคนา กันตะพัฒนะ	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
ผู้ช่วยบริหารโครงการ	พิมพิมล แก้วมณี	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
เลขานุการโครงการ	นาริรัตน์ ทนดี	ศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
นักวิจัยวิสาหกิจชุมชนและนักวิจัยร่วม		
นักวิจัยวิสาหกิจชุมชน	นักวิจัยร่วม	
เถลิงศก คงมั่น	กลุ่มแปรรูปอาหารบ้านทุ่งยาว	
ประหยัด มณีมูล	กลุ่มสตรีทอผ้าไทลื้อบ้านหาดบ้าย	
สุรพงษ์ กุสาวดี	กลุ่มเพาะเห็ดและแปรรูปเห็ดครบวงจรบ้านไม้ยา หมู่ที่ 2	
สมเด็จ คันธะวงค์	กลุ่มจักสานทางมะพร้าวบ้านสันกอตาล	
ปรีชา ปวงคำ	กลุ่มแกะสลักไม้ในครัวเรือนบ้านถ้ำผาตอง	
นราวุฒิ นันตติอย	กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านสันหลวงใต้	
ธวัช ไสสม	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบ่อญี่ปุ่น	
ไกรสร บัญญัติศิลป์	กลุ่มทอผ้าบ้านเด่นตะวันตก	
สุนันท์ จันทรสว่าง	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสันตันดู่	
อัญชนา ตีทขาว	กลุ่มโคมไฟและตุ้มขี้ผึ้งล้านนา	
วนิดา ด้วงอิน	กลุ่มหัตถกรรมกระดาดสาบ้านต้นเปา	
รำพรรณ ศิริจันทร์นันท	กลุ่มจักสานบ้านไชยสถาน	
ทรงพร เชื้อสุริยา	กลุ่มหน่อไม้ดองวังเจ้า	
ประจวบ เชนันต์	กลุ่มอาชีพทำน้ำตาลสดเด่นตาล	
ดิเรก ปิติสาร	กลุ่มข้าวกล้องพลังน้ำตก	
สุภาพร เข้มทอง	กลุ่มข้าวแควงบาตำชุมชนหัวเดียด	
พิมลรัตน์ ตาคำ	กลุ่มทอผ้าปาเกอญอบ้านปาไร่เหนือ	
สิริพร สีลาภรณ์	กลุ่มสมุนไพรชาวเขาเผ่าม้งบ้านทรัพย์เจริญ	
กรุณา การินไชย	กลุ่มแปรรูปมะไฟบ้านกอก	
เฉลิมชัย ชมพูนุฒิกุล	กลุ่มจักสานหญ้าสามเหลี่ยม	
สุนีย์ บัณฑิต	กลุ่มตีเหล็กบ้านป่าตาง	
สมพงษ์ สัตยสุนทร	กลุ่มทอผ้าลายโบราณบ้านท่าควาย	
อรชร จรัสแผ้ว	กลุ่มทอผ้าบ้านชาวหลวง	
ณัฐนรี ยะราช	กลุ่มทอผ้าบ้านไผ่งาม	
พรพจน์ พนาธิกุล	กิจการปลาส้มศรีทน	
กุลวดี เขียวแก้ว	กลุ่มทอผ้าไทลื้อบ้านสันปูเลย	
ไพบูลย์ ทองน้อย	กลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย	
ไพฑูรย์ ศรีราชจันทร์	กลุ่มผ้าปักชาวเขานบ้านปางค่า	
ธีรศักดิ์ ปันกิติ	กลุ่มเกษตรทำนาบ้านตำม่อน (สุรากลั่นสิงโตทอง)	

วรวิทย์ ปันสุวรรณ
พิเชฐ บุญยะรัตน์
อำไพ บัวระดก
ประทีป อริยจารุกุล
สุเมธ ผสมทอง
แคทรียา สัตยสุนทร
พูนศรี สวิง
เปรมฤทัย ไกรวิจิตร
ศุภรณันท์ ศรีเจริญ
พิเชษฐ อาจสามารถ
พีชมงคล สิงหล
เดือน เมืองมูล
กัลยา ประพันธ์
ธนพร วิบูลย์อรรถ
เสาวนีย์ เกียรติศิริถาวร
วุฒิชัย ไชยกาญจน์
พจน์ คำวิชัยมงคล
สุเทพ วงศ์สุภา
เจลา ผดุงพงษ์
ประสิทธิ์ศรี สิงห์กำพล
นันทิญา สุสา
สุภาพ คำตัน
กัลปพฤกษ์ ผดุงพงษ์
ณัฐริกา สกุลศรีนำชัย
กอง สรพงษ์
บำเพ็ญ เมืองมูล
ลำดวน วงศ์ผืน
รัศมี สีดาเพ็ง
ฐิติรัตน์ ลิขโม่งค์
อุดมศักดิ์ สาครสินธุ์
วิภารัตน์ สิงห์แก้ว
วรวัฒน์ สินธพานนท์
สมชาย วงศ์เขียว
สุรวิ ชัยมงคล

กลุ่มแม่บ้านแปรรูปการเกษตรเนื้อสัตว์
กลุ่มจักสานหวายบ้านก้อต
กลุ่มแปรรูปอาหาร หมู่ที่ 12 บ้านเหล่าป่าฝิ่ง
กลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษสาบ้านลองลือบุญ
กลุ่มหัตถกรรมผ้าคันมือบ้านธรรมเมือง
กิจการพรมเช็ดเท้าคุณอรพิน
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (ข้าวกลั่น)
กลุ่มแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรบ้านปางไฮ
กลุ่มทอผ้าพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติบ้านน้ำรัด
กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสบสอย
กลุ่มตัดเย็บผ้าไต้เมืองปอน
กลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟบ้านห้วยหอม
กลุ่มทอผ้าบ้านคะปวง
กลุ่มจักสานบ้านเลโคะ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทำข้าวแต่น้ำแดงโม่บ้านทุ่งม่านเหนือ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว
กลุ่มจักสานกลองข้าวหกเหลี่ยม
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเกาะคา
กลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษจากเยื่อตะขบป่า
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรข้าวแต่น้ำแดงโม้จิวัดมน
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมดนตรีไทย (ขิม)
กลุ่มทอผ้าบ้านกิวพัฒนา
กลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านปางประดู่
กลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าวร่วมจักรหัตถกรรม
กลุ่มผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากดินไทย ดินญี่ปุ่นและดินหอมมะลิ
กลุ่มแปรรูปสมุนไพรบ้านต้นฝิ่ง
กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้งตำบลเหล่ายาว
กลุ่มทอผ้าบ้านเหล่าพระเจ้าตาเขียว
กลุ่มทอผ้ายกดอกบ้านแม่สารบ้านตอง
กลุ่มทอผ้าบ้านแม่ขนาด
กลุ่มเครื่องเงินเด่นทรายมูล
กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงหมูป่าขุนแม่กวง
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านยางพระธาตุ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่จ้องใต้

รายชื่อรายงานวิจัยและเอกสารของโครงการ

รายงานกรณีศึกษา

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแปรรูปอาหารบ้านทุ่งยาว
รายงานกรณีศึกษากลุ่มสตรีทอผ้าไทลื้อบ้านหาดบ้าย
รายงานกรณีศึกษากลุ่มเพาะเห็ดและแปรรูปเห็ดครบวงจรบ้านไม้ยา หมู่ที่ 2
รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานทางมะพร้าวบ้านสันกอตาล
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแกะสลักไม้ในครัวเรือนบ้านถ้ำผาตอง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านสันหลวงใต้
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบ่อญี่ปุ่น
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านเด่นตะวันตก
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสันตันดู่
รายงานกรณีศึกษากลุ่มโคมไฟและตุ๊กตาดินเผา
รายงานกรณีศึกษากลุ่มหัตถกรรมกระดาษสาบ้านต้นเปา
รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานบ้านต้นโชคหลวง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มหน่อไม้ดองวังเจ้า
รายงานกรณีศึกษากลุ่มอาชีพทำน้ำตาลสดเด่นตาล
รายงานกรณีศึกษากลุ่มข้าวกลึงพลังน้ำตก
รายงานกรณีศึกษากลุ่มข้าวแคบงาดำชุมชนหัวเตี้ยด
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าปาเก้อญอนบ้านป่าไร่เหนือ
รายงานกรณีศึกษากลุ่มสมุนไพรชาวเขาเผ่าม้งบ้านทรัพย์เจริญ
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแปรรูปมะไฟเงินบ้านนอก
รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานหญ้าสามเหลี่ยม
รายงานกรณีศึกษากลุ่มตีเหล็กบ้านป่าด่าง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าลายโบราณบ้านท่าควาย
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านชาวหลวง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านไผ่งาม
รายงานกรณีศึกษากิจการปลาส้มศรีทน
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าไทลื้อบ้านสันปูเลย
รายงานกรณีศึกษากลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย

รายงานกรณีศึกษากลุ่มผ้าปักชาวเขานบ้านปางค่า

รายงานกรณีศึกษากลุ่มเกษตรทำนาบ้านด้าม่อน (สุรากลั่นสิงโตทอง)

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านแปรรูปการเกษตรเนื้อสัตว์

รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานหวายบ้านก้อต

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแปรรูปอาหาร หมู่ 12 บ้านเหล่าป่าฝาง

รายงานกรณีศึกษากลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษสาบ้านลองลือบุญ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มหัตถกรรมผ้าดันมือบ้านธรรมเมือง

รายงานกรณีศึกษากิจการพรมเช็ดเท้าคุณอรพิน

รายงานกรณีศึกษากลุ่มส่งเสริมอาชีพข้าวกล้องบ้านเหมืองหม้อ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านปางไฮ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติบ้านน้ำรัด

รายงานกรณีศึกษากลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสบสอย

รายงานกรณีศึกษากลุ่มตัดเย็บผ้าไต้เมืองปอน

รายงานกรณีศึกษากลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟบ้านห้วยห้อม

รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านคะปวง

รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานบ้านเลโคะ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทำข้าวแต่น้ำแดงโมบ้านทุ่งม่านเหนือ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว

รายงานกรณีศึกษากลุ่มจักสานกล่องข้าวหกลเหลี่ยม

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเกาะคา

รายงานกรณีศึกษากลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษจากเยื่อตะขบป่า

รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองหล่าย

รายงานกรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมดนตรีไทย (ขิม)

รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านกิวพัฒนา

รายงานกรณีศึกษากลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านปางประดู่

รายงานกรณีศึกษากลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าวร่วมจัดหัตถกรรม

รายงานกรณีศึกษากลุ่มผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากดินไทย ดินญี่ปุ่น และดินหอมมะลิ

รายงานกรณีศึกษากลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านต้นผึ้ง

รายงานกรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้งตำบลเหล่ายาว

รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านเหล่าพระเจ้าตาเขียว

รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้ายกดอกบ้านแม่สารบ้านตอง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มทอผ้าบ้านแม่ขนาด
รายงานกรณีศึกษากลุ่มเครื่องเงินเด่นทรายมูล
รายงานกรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงหมูป่าขุนแม่กวง
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านยางพระธาตุ
รายงานกรณีศึกษากลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์แฮมพุดสมุนไพรบ้านแม่จ๋องใต้

แผนธุรกิจ/แผนปรับปรุงโครงสร้าง

แผนธุรกิจกลุ่มแปรรูปอาหารบ้านทุ่งยาว
แผนธุรกิจกลุ่มสตรีทอผ้าไทลื้อบ้านหาดบ้าย
แผนธุรกิจกลุ่มเพาะเห็ดและแปรรูปเห็ดครบวงจรบ้านไม้ยา หมู่ที่ 2
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานทางมะพร้าวบ้านสันกอตาล
แผนธุรกิจกลุ่มแกะสลักไม้ในครัวเรือนบ้านถ้ำผาตอง
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองบ้านสันหลวงใต้
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านบ่อปู้
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านเด่นตะวันตก
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสันต้นดู่
แผนธุรกิจกลุ่มโคมไฟและตุ๊กตาด้านนา
แผนธุรกิจกลุ่มหัตถกรรมกระดาษสาบ้านต้นเปา
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานบ้านต้นโชคหลวง
แผนธุรกิจกลุ่มอาชีพทำน้ำตาลสดเด่นตาล
แผนธุรกิจกลุ่มหน่อไม้ดองวังเจ้า
แผนธุรกิจกลุ่มข้าวกลึงพลังน้ำตก
แผนธุรกิจกลุ่มแปรรูปมะไฟที่บ้านกอก
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานหญ้าสามเหลี่ยม
แผนธุรกิจกลุ่มตีเหล็กบ้านป่าด่าง
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านชาวหลวง
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านไผ่งาม
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าลายโบราณบ้านท่าควาย
แผนธุรกิจกิจการปลาส้มศรีทน

แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าไทยลื้อบ้านสันปูเลย
แผนธุรกิจกลุ่มไม้กวาดด้ามถักลาย
แผนธุรกิจกลุ่มผ้าปักชาวเขาน่านปางค่า
แผนธุรกิจกลุ่มเกษตรทำนาบ้านต้าม่อน (สุรากลั่นสิงโตทอง)
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านแปรรูปการเกษตรเนื้อสัตว์
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานหวายบ้านก้อต
แผนธุรกิจกลุ่มผลิตภัณฑ์กระดาษบ้านลองลือบุญ
แผนธุรกิจกิจการพรมเช็ดเท้าคุณอรพิน
แผนธุรกิจกลุ่มส่งเสริมอาชีพข้าวกล้องบ้านเหมืองหม้อ
แผนธุรกิจกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านปางไฮ
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าพื้นเมืองย้อมสีธรรมชาติบ้านน้ำริด
แผนกลุ่มหัตถกรรมผ้าต้นมือบ้านธรรมเมือง
แผนธุรกิจกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสบสอย
แผนธุรกิจกลุ่มตัดเย็บผ้าไหมเมืองปอน
แผนธุรกิจกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟบ้านห้วยหอม
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านกะปวง
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานบ้านเลโคะ
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทำข้าวแต่น้ำแดงโมบ้านทุ่งม่านเหนือ
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเจดีย์แม่ครัว
แผนธุรกิจกลุ่มจักสานกล่องข้าวหกละเอียด
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเกาะคา
แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองหล่าย
แผนธุรกิจกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมดนตรีไทย (ซิม)
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านกิวพัฒนา
แผนธุรกิจกลุ่มสตรีแม่บ้านบ้านปางประดู่
แผนธุรกิจกลุ่มอาชีพผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าวร่วมจัดหัตถกรรม
แผนธุรกิจกลุ่มผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์จากดินไทย ดินญี่ปุ่น และดินหอมมะลิ
แผนธุรกิจกลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านต้นผึ้ง
แผนธุรกิจกลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้งตำบลเหล่ายาว
แผนธุรกิจกลุ่มทอผ้าบ้านเหล่าพระเจ้าตาเขียว

แผนธุรกิจกลุ่มทอดผ้ายกดอกบ้านแม่สารบ้านตอง

แผนธุรกิจกลุ่มทอดผ้าบ้านแม่ขนาด

แผนธุรกิจกลุ่มเครื่องเงินเด่นทรายมูล

แผนธุรกิจกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงหมูป่าขุนแม่กวัง

แผนธุรกิจกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านยางพระธาตุ

แผนธุรกิจกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์แฮมหมูสมุนไพรบ้านแม่จ๋องใต้

แผนปรับปรุงโครงสร้างกลุ่มสมุนไพรชาวเขาเผ่าม้งบ้านทรัพย์เจริญ

แผนปรับปรุงโครงสร้างกลุ่มข้าวแควงดำชุมชนหัวเตี้ยด

แผนปรับปรุงโครงสร้างกลุ่มทอดผ้าปาเก๋ญอบ้านป่าไร่เหนือ

**รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการการพัฒนานักวิจัยและการวิจัยเชิงปฏิบัติการไตรภาคีเพื่อยกระดับ
วิสาหกิจชุมชน ระยะที่ 1: ภาคเหนือตอนบน**

รายงานบทสรุปสำหรับผู้บริหาร กลยุทธ์การพัฒनावิสาหกิจชุมชน

รายงานบทเรียนจากกระบวนการสร้างนักวิจัยวิสาหกิจชุมชน